శ్రీరస్తు.

భక్తిరస

శతకసంపుటము

౨.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

1926.

ప్రకాశకుల విజ్ఞప్తి.

సహృదయులారా!

ఆంధ్ర వాఙ్మయమునం దేరెన్నికగన్న శతకములను విషయములనుబట్టి విభాగములు గావించి సంపుటములుగఁ బ్రచురింపఁ దలంచి యనేకశతకములను ముద్రితాముద్రితముల నార్జించి శుద్ధప్రతులు పీఠికలు వ్రాయించి సిద్ధపఱచితిమి. శ్రీయుత గురుజాడ అప్పారావుగారిద్వారా మాయుద్యమమును విని శ్రీవిజయనగర సంస్థానాధీశ్వరులగు మీర్జా శ్రీరాజా శ్రీపూసపాటి విజయరామగజపతి మహారాజా మన్నెసుల్తాన్ బహాదర్ వారు కాగితములవ్యయము భరించి శతకసంపుటముల ప్రచురణమునకుఁ దోడుపడుదుమని వాగ్దాన మొనరించి మమ్ము సర్వవిధములఁ బ్రోత్సహించి మాయుద్యమముపై సానుభూతిఁ జూపిరి.

కాని, శతకకవులచరిత్రము వ్రాయుచు శ్రీవంగూరు సుబ్బారావుగారు మాయొద్దనుండి శతకప్రతులు దీసికొని తిరుగ నొసంగక యెన్నిపర్యాయములడిగినను ఇదిగో అదిగో యని మా కీయకపోవుటచే సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రచురణమునకు శ్రీవిజయనగర మహారాజావారి తోడ్పాటుపొందుటకు అంతరాయముకలిగినది. వ్యయప్రయాసములకు లోనై వ్రాయించినప్రతులు గైకొని పని

ముగిసినను తిరుగ నొసంగకపోవుటకేగాక వంగూరు సుబ్బారావుగారు కీర్తిశేషులగుటచేఁ గూడ విచారించి మరల మొదలెత్తి చిరకాలముక్రిందట సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రకటన మిప్పటికి సాగించితిమి. క్రమముగ వేలువేలుసంపుటములుగ భక్తి, శృంగార, నీతి, మతవిషయశతకములతో నింకఁ గొన్ని సంపుటములను బ్రచురింపనున్న మాయుద్యమమున కాంధ్రమహాజనులతోడ్పాటవసరము.

మొదటి సంపుటమున ముద్రితాముద్రితశతకములు 20 సమకూర్చితిమి. ఈ రెండవసంపుటమున 20 సమకూర్చినారము. ఇందలి యముద్రితశతకములన్నియుఁ బ్రచురణార్థము మాకొసంగుటయేగాక శతకములనన్నింటిని సంస్కరించి విపులములగు పీఠికలువ్రాసి శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు తోడ్పడుటచే నిప్పటి కీసర్వాంగ సుందరమగు భక్తిరసశతక మొదటిసంపుటము ప్రచురింపఁ గలిగితిమి.

ఆంధ్రమహాజనుల యాదరణప్రోత్సాహములఁ బట్టి కడమసంపుటములనుగూడఁ ద్వరలోఁ బ్రచురించుటకుఁ బ్రయత్నింప నున్నారము.

తంబుచెట్టిపేట,
చెన్నపురి.
1-3-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామి శాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

విషయసూచిక.

భక్తిరసశతకములు

రెండవసంపుటము.

పీఠిక.

ఈ సూర్యనారాయణశతకమును వరాహ వేంకట నృసింహకవి రచించెను ఇతఁడు భారద్వాజ గోత్రుఁడు, బ్రాహ్మణుఁడు. జగన్నాయకశతకము రచించిన వరాహగిరి కొండరాజు నీతఁడు నేకగోత్రులై గాని యిరువురును తమ పూర్వులను జెప్పికొనక పోవుటచే నిందెవరు పూర్వులో యిరువురకుఁ గల సంబంధమెట్టిదో యెఱుఁగ వీలు కాలేదు.

"శ్రితసంపత్సుమవల్లియా నరసవెల్లికా" అను పద్యమువలనఁ గవి నరసవెల్లిలోని సూర్యనారాయణస్వామినిగూర్చి యీశతకము రచించెనని యూహింపనగునుగాని నరసవెల్లి యెచట నున్నదో కవి సంబంధు లెవరేని యటఁ గలరేమో తెలియవచ్చుట లేదు. తత్రత్యులీవిషయమునఁ బ్రయత్నించి కవి జీవితము ప్రచురించుట యవసరము.

ఈ సూర్యనారాయణశతకము భాష జటిలముగ సాంస్కృతిక సమాసబంధురముగ నున్నది. కొన్ని చోటుల పద్యమునంతటి నాక్రమించికొనిన సమాసములు గలవు. భావములు స్వతంత్రములై రమణీయములై యున్నవి. సూర్యభగవానుని తేజోవిభ

వములు, ప్రభావములు, శక్తిసామర్థ్యములు పురాణకథలు ఒక్కొక్కపద్యమున నొక్కొక్క రీతిగాఁగవి వర్ణించి తనకవితానైపుణ్యము సాటియున్నాఁడు. ఇంకలి పద్యములు స్వతంత్రము లనియుఁ బ్రాతస్స్మరణీయములనియుఁ దలంచుచున్నారము.

ప్రశస్తమగు నీశతకము ప్రచురించిన వావిళ్ల వా రాంధ్రజనులకు వందనీయులు.

నందిగామ.
1-1-25

ఇట్లు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

సూర్యనారాయణశతకము.

శా. శ్రీమత్సర్వసుపర్వసేవితము లై క్షేమాంకల
క్ష్యంబులై, ధామధ్వస్తసమస్తలోకనిబిడధ్వాం
తంబులై మించునీ, రామాంఘ్రుల్ గొనియాడి
వృత్తశతకగ్రంథంబు నీకింపుగాఁ, బ్రేమన్ గూ
ర్చితిఁ జిత్తగింపు మెలమిన్ శ్రీసూర్యనారా
యణా. 1

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రజుఁడ విప్రశ్రేష్ఠవంశ్యుం
డవి, ద్యారక్తుండ వరాహవేంకటనృసింహాఖ్యుం
డ సద్భక్తి నిం, పారం గొల్చుచు నీకు వృత్తశ
తకం బర్పింతు వాగ్ఘోషముల్, చేరం జూచి కృ
పన్ సహింపు మదిలో శ్రీసూ... 2

మ. అరయన్ బావనమైన యీశతకపద్యవ్రాత
మాలించినన్, బరమప్రీతిఁ బఠించినన్ బుధులు
నీపాదాంబుజధ్యాతలై, దురితధ్వాంతవిముక్తిఁ
గాంచి శుభముల్ తోడ్తోఁ బ్రవర్తింప నీ, చిర
కారుణ్యమతిన్ సుఖింతు రెపుడున్ శ్రీసూ...

మ. శ్రితసంపత్సుమవల్లి యానరసవిల్లిన్ మల్లికా
ద్యుల్లస, ల్లతికావేల్లితసాలమూలకుసుమారా

మస్ఫురద్ధేమును, ర్శిత గేహంబునఁ బద్మినీముఖస
తుల్ సేవింప ధాత్రీసురా, ర్చితలీలాకృతి
నొప్పునిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 4

శా. శ్రీమత్పద్మసముద్భవాదితనువుల్ చేకొందు
నెవ్వాఁడు నా, మాయల్ గనుపట్టముజ్జగ
ములన్ గావించి రక్షాలయ, వ్యామోహంబున
నొప్పునట్టి నిగమవ్యాళీఢపాదాబ్జు నిన్, బ్రేమన్
గన్గొని సంస్మరింతు మదిలో శ్రీసూ... 5

శా. ఛాయాదిప్రియకాంతలన్ మధురభాషాలీలచేఁ
దన్పుచున్, గాయం బుజ్జ్వలమై పరిష్కృతపరి
ష్కారంబునై మించ లో, కాయాసంబు లణంచి
దుర్మదబలవ్యాసంగిదైత్యోత్కరా, జేయస్ఫూర్తి
నెసంగు నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 6

శా. వేదప్రోక్తనమస్కృతు ల్సలుపుచున్ బృథ్వీసు
రు ల్మెచ్చి నీ, పాదాబ్జస్మరణైకనిత్యభజనాపారీణు
లై నిల్వఁగా, ఖేదంబు ల్తొలఁగించి వారలకు
నుత్కృష్టాపవర్గం బవి, చ్ఛేదాసక్తి నొసంగు
నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 7

మ. అకలంకస్ఫటికంబు నూతనజపాదృద్దీప్తి నాగం
తుక, ప్రకటచ్ఛాయ ధరించినట్లు జలగోళం
బౌటఁ జంద్రుండు నీ, సకలోస్రంబులు దాల్చి

షోడశకళాసంపూర్ణుఁడై ధ్వాంతమూ, లికలెల్లన్
బరిమార్పుచున్ దిరుగఁడే శ్రీసూ... 8

మ. అవనిన్ భూసురవర్యులవ్విధినిషేధాచారసంస
క్తులై, సవనాదిక్రియ లగ్నిహోత్రజపముల్
సంధ్యానమస్కారముల్, శివపూజాదికముల్
ఘటించి నిఖలక్షేమంబు లర్థించుచున్, శివరూ
పుండ వటంచు నెంతురు గదా! శ్రీసూ... 9

మ. భవదుస్రంబులు కాలవేగమున శుంభద్వ్యో
మభాగంబునన్, బవనోద్ధూతము లై ఘనంబు
లగుచున్ బాటిల్లి నిర్ఘాతలై, రవరావంబు లె
సంగ భూరిజలధారావృత్తి రక్షింపవే, నృవరు
లైచ్ఛఁగ సస్యపంక్తి నెదటన్ శ్రీసూ... 10

శా. లోకాలోకము దాఁటి చండకిరణాలోక్యస్వకా
యప్రభా, నీకం బొప్ప ననేకలోకతిమిరోన్మేషం
బు వారించి యస్తోకాసక్తి నశేషజంతుతతి నెం
తో బ్రోచు నిన్ జిత్తనా, ళీకాభ్యంతరసీమ
నిల్పి కొలుతున్ శ్రీసూ... 11

మ. ఖనటత్త్వత్కరదీప్తమూర్తు లగుచున్ గన్పట్టు
చంద్రాదులన్, గనుఁగొంచున్ గణకుల్ సుఖా
ర్తిఫలసంధాతల్ గదా యంచు గొబ్బున నూ
హింతురు కూడునే భువనముల్ పుట్టించి రక్షిం
చి త్రుంచి నటింపంగలకర్త వీవు గలుగన్ శ్రీ...

మ. హరిపాదంబునఁ బుట్టి దేవనది పూతాకారయై
తా మహేశ్వరమౌళిఁ విహరించుచాడ్పునఁ
జతుర్వక్త్రాననోత్థంబులై, గిరులై వేదము లా
త్మమండలమునఁ గీర్తించుచుఁ నిల్వఁగా,
సిరులఁ బెంపగుచున్న నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీ
సూ... 13

మ. అనలప్రాప్తనిజోచితాహుతులు సీకర్పించి బర్హి
ర్ముఖుల్, వెనువెంటఁ గొనియాడి బ్రహ్మమనిభా
వింపంగ వేఱొక్కఁడే, పుని కైవల్యమొసంగు
మంచుఁ గుజనవ్యూహంబుతోఁ గోరినఁ, విను
వారందఱు నవ్వకుందురె ననుఁ శ్రీసూ...14

మ. జలజిన్యాదినిజాంగనాముఖసరోజాతంబులం జెం
దిని, శ్వేలసారంగము లైనచూపులఁగృపాసా
రంబు వర్షించి చం, చలభక్తోత్కరతాపపావకశి
ఖాసంఘంబుఁ జల్లార్చుచుఁ, జెలువొందఁ గను
పట్టునిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 15

మ. స్వకళాచాతురి నైంద్రజాలికుఁడు నానారం
ధ్రమార్గావరో, ధకనాళంబులఁ గుంభనీరముఁ
బలెఁ ధాత్రీజలం బెల్ల ది, వ్యకరౌఘంబునఁ
బూని యభ్ర మయి యయ్యప్పుఁ విసర్జించు
చుఁ, వికృతు ల్మాన్చి వెలుంగునిన్నుఁ గొలు
తుఁ శ్రీసూర్య... 16

మ. హరిసక్తిన్ జవవృత్తిఁ గాంచి యరుణోద్యద్దీ
ప్తిఁ బెంపారి నిర్జరకోటుల్ జయశబ్దపూర్వకన
మస్కారంబు లర్పింప నంబరమార్గంబున నేగు
నీరథగతప్రస్ఫీతచక్రంబు సుస్థిరతన్ మించు
సుదర్శనంబుకరణిన్ శ్రీసూ... 17

శా. రక్తశ్వేతవినీలవర్ణముల చేరంజిల్లు కాలత్రయవ్య
క్తస్వాకృతి పంకజోదరపురార్యంభోరుహోత్థప్ర
భాయుక్తిన్ దత్కృతవాసకాలమును ! దద్యో
గంబుఁ దెల్పం గృపా, రిక్తస్వాంతముతోడఁ
జూడఁదగునే శ్రీసూ... 18

మ. జలకుంభాంతరసీమలందు నభముం జందాన జం
తూత్కరో, జ్జ్వలదంతఃకరణంబులన్ బ్రతినిధి
వ్యాపారమున్ జూపి పెంపలరన్ బ్రాణివితాన
మై మునిమనోధ్యానార్హరూపంబు రం, జిలఁ
గన్పట్టెడునీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 19

మ. త్రుటి యైనన్ జెడకుండ షష్టిఘటికారుద్ధంబు
లౌచున్ సము, త్కటవృత్తిన్ దినరాత్రముల్
సమను లై కల్పాంతపర్యంత మొప్పుటఁ గానం
బడు నెవ్విభుం డఖిలవిశ్వధ్యేయచిద్రూపుఁ డై,
నిటలాక్షుంబున మించు నీవు గలుగన్ శ్రీసూ.

మ. జగతిన్ వార్షికవృష్టి నంకురతతిచ్ఛాయన్ జికీ

ర్షోన్నతిన్, జగము ల్గ్రిక్కిన నీపయిం బోడ
ముచున్ వర్తించుచున్నన్ జిహ్వాగ్రముఁ గృశాను
డుజలంబునంబలె సదృశ్యస్ఫూర్తి వాటింపుచో,
నిగమంబుల్ దెలుపంగ శక్యమె నినున్ శ్రీ...

మ. మునిదిగ్భర్తలువిష్ణుశంకరులనం బూజ్యాం డజాం
డంబికా,సనజాతేక్షణయోగమాయఖచరవ్రాతా
గ్రగణ్యుండ వీ, వసుచుం బల్కుపురాణశాస్త్ర
ములు సత్యం బంచు నార్యుండు కో, రినకోర్కు
ల్ కొనసాగ నిన్నుఁ గొలుచున్ శ్రీసూ... 22

శా. వేదంబుల్ భవదీయబింబగము లై వెల్గొంది యే
వేళ నీ, పాదధ్యానము సేయుచున్ గనుచు ని
న్భావింపలేకున్నచో, భేదజ్ఞానముచేత నాకెటు
లోకో వేద్యంబు లై యుండు సు, శ్రీదాకారము
లై సనీదుపదముల్ శ్రీసూ... 23

మ. కులిశాబ్జాంకుశఖడ్గచక్రజలరుట్కోదండమత్స్య
ధ్వజా,ద్యలఘుప్రస్ఫుటరేఖ లొప్ప విమలోద్య
ద్రక్తకాంతిచ్ఛటా,కలనోత్కృష్టము లై యజా
దిసుమనోగమ్యంబు లై కూడి వర్తిలు నీదివ్య
పదంబు లాత్మఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 24

మ. ఉదయాద్రిన్ గనుపట్టి గిట్టి జలజవ్యూహంబు
తో జంతువుల్,ముద మొందన్ భటవర్గమోహాత

మము నా లోకాంధకారంబుతోఁ, దుదిముట్టన్ విద
ళింపుచున్ భువనబంధుత్వంబు వాటించుచునీ, మృదు
పాదాంబుజముల్ దలంతు మదిలో శ్రీసూ...

శా. ఆయుర్దాయ మణంచి మానవులు పుణ్యాపుణ్య
రూపక్రియల్, సేయంజూచుచు సాక్షివై నిలిచి
యత్క్షీణప్రభావోన్నతిన్, గాయంబుల్ పడఁ
ద్రోచుచున్ యముఁడ వై నాకాదిలోకస్థితుల్,
దేయప్రక్రియ సంఘటింతువు గదా శ్రీసూ...

మ. సుతదారాద్యవనంబె ముఖ్య మని చూచున్
శాశ్వతం బంచు సం,తత మజ్ఞాని బుధుండు శోక
రహితానందామృతోద్యోగసం, గతి కర్తవ్య మ
టంచు నాగమశిఖాగమ్యత్వదంఘ్రిద్వయా, ర్పిత
చిత్తంబున నర్తనంబు సలుపున్ శ్రీసూ... 27

మ. అరుణత్వంబును బంకజాతదళనవ్యాపారమున్
శ్రీమనో, హరరూపంబును దేవతామకుటరత్నౌ
ఘప్రతిచ్ఛాయయున్, దరచక్రాసిధనుర్ముఖప్రబల
నానాచిహ్నము ల్దాల్చి మిం, చిరి నీవున్ భవదం
ఘ్రు లాక్కకరణిన్ శ్రీసూ... 28

మ. సునిదాఘవ్యథఁ జిక్కి చాతకము సంక్షోభించి
నీలాభ్ర ద,ర్శనమున్ గోరినమాడ్కి భూరిభవసం
జాతార్తి నే నెంతయున్, వనటన్ గుందుచు నిష్ట

మొందక మదిఁ బ్రార్థించి తేవంకఁ జూచి
యుష్మదయ దక్క యొండు గలదే శ్రీసూ...

మ. ఇలఁ దీవ్రాతపబాధ కోర్వక నరుం డెంతే వడిఁ
బాఱి చెంతల నున్నట్టికుజంబుఁ జేరుగతి నాన
ఘోరసాంసారికజ్వలనజ్వాలలఁ జిక్కి మానవ
డు సంజాతార్తి నీపాదముల్ విలసద్భక్తిఁ దలం
కొల్చును గదా శ్రీసూ...

మ. కలికాలంబున భక్తియోగమహిమన్ గైవల
మర్థించి యార్యు లమేయశ్రవణక్రియావిమ
ఖులై యుష్మత్కథాజాలమున్ బలుమాఱున్ బ
యించి నిత్యము భవత్పాదాంబుజధ్యానము ర్మి
గావింపుచు ముక్తు లౌదురుగదా శ్రీసూ...

మ. అరవిందప్రభవాభవప్రముఖసర్వామర్త్యవర్యు
భవత్పరమప్రాభవసాగరోర్మికలనాప్రాదుర్భవా
భకకణోత్కగ మొక్కమ్మడిఁ గ్రమ్మినన్ వివశు
కన్నింతు రే నెంత చెప్పెరఁ గారుణ్యముతో డ
బ్రోవఁ దగదే శ్రీసూ...

శా. మాయాపింఛికఁ దాల్చి కౌతుకముతో మాయ
విచందంబునన్ ద్రోయన్ రాని తమోవిభూ
జగతిన్ ఘోరంబుగా నింపి యేచాయన్ మూ
మెఱుంగనీక మహిమన్ సర్గాదికృత్యంబులన్
జేయం జాలిననీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ...

శా. నీనామస్మరణంబుచేతదురితానీకంబు మాద్యద్బల
హా, ద్భానుజ్వాలల శుష్కదావముగతిన్ భస్మీకృ
తంబై జనం, దా నత్యంతవిశుద్ధబుద్ధిఁ దగి నీదాసుం
డు హృత్సారసా, నీనుం జేయుచు నిన్భజించును
గదా శ్రీసూ... 34

మ. అమనోవాక్ప్రతిపాద్యుఁ డంచు శ్రుతు లుద్య
చ్ఛక్తిఁ దెల్పంగ న, క్రమవృత్తిన్ మదిలో స్మరిం
చుచు నవార్యస్ఫూర్తిఁ గీర్తించినన్, సుమనీషుల్
దగ దంద్రు దోషము ఘటించున్ గాన ని న్నెం
తయున్, విమలజ్ఞానఫలోపలబ్ధిఁ గొలుతున్ శ్రీ
సూ... 35

మ. అభవేభాస్యహరీనచండికలలో నాద్యుండ వీవం
చునొ, క్కభవచ్ఛక్తియెముక్తిహేతువని వేడ్కం
గోరియుష్మత్పద, ప్రభవప్రాభవముల్ గణించుచు
మదిన్ బ్రార్థించి తెచ్చంగి భూ, రిభవాంభోధిఁ
దరింపఁ జేసెదొకదా శ్రీసూ... 36

శా. కామక్రోధమదాదిశత్రువులు వీఁక న్మాఁకయైతాఁకి
చేతోమాలిన్య మొనర్పఁ దక్కలుషచిత్తు ల్ప్ర
ధనిర్ముక్తులై, నీమంత్రంబు జపించి నీచరణముల్
నిత్యంబు సేవించుచున్, బ్రేమన్ బంధవిముక్తిఁ
గాంతురుగదా శ్రీసూ... 37

శా. ప్రావృట్కాలము దోఁచువేళ నసితాభ్రశ్రేణు
లభ్రంబునన్, భావింపం బ్రభవించుమాడ్కిఁదరి
తోనానాప్రవృత్తు లృదిన్, బ్రోవు లట్టి జనించుబద్ధు
లగుజీవు ల్ముక్తు లౌచున్ భవ, త్సేవన్ జేసి వడిన్
సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 38

మ. భ్రమ శుక్తిన్ గనుపట్టు రాజతములీలన్ దోఁచె
నీయందులోకము లజ్ఞానసమృద్ధి నంచు బుధవర్గం
బెంచి తత్త్వప్రబోధము రంజిల్ల భవత్పదాంబు
రుహాముల్ ధ్యానించి నీలోన వారి మహాబ్ధిం
బలె నైక్య మొందును గదా శ్రీసూ... 39

మ. మృగతృష్ణ ల్మరుభూములంబలె భవల్లీలాస్వరూ
పంబునన్, జగము లన్నడఁ జూచి యజ్ఞుఁడు సదా
సత్యం బటంచున్ మృగం, బు గతిన్ నమ్మి భవాం
బురాశిఁ గడవన్ బోలేక తాపత్రయా, ర్తిఁగడున్
స్రుక్కుచు నిన్నుఁ జెందఁడు గదా శ్రీసూ...40

మ. గరిమన్ వహ్ని జనించి తచ్ఛమనమున్ గావించు
నీరంబువై, ఖరిఁ జిత్తంబునఁ బుట్టి తన్మలినమున్
గన్పట్టె బాధించు మత్సరముఖ్యారులఁ గూడఁ
బట్టి యపరోక్షజ్ఞానఖడ్గంబునన్, శిరముల్ ద్రుంచి
నవాఁడె ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 41

మ. అకలంకద్యునదీతరంగముల నుదత్పంకమున్

బోలెఁ దా, వక కార్యణ్యాముచేఁ దమం బణఁగి
సత్వం బుద్భవంబైనచో, నొకయద్వైతవిశిష్టవృ
త్తిఁ గనుచుఁ యోగప్రభావంబు దా, ల్చికడుఁ
భక్తుఁడు ముక్తి నొందునుగదా శ్రీసూ... 42

శా. కీలాలంబున బుద్బుదంబుగతి నగ్నిఁ ధూమముం
బోలెను, ద్వైలం బైతగు నీస్వరూపమున నా
విర్భూత మైనట్టిమా, యాలీలఁ గొని సృష్టి
రక్షణలయవ్యాపారము ల్సేయుచుఁ, గేలివృ
త్తి నెసంగునిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 43

మ. భువనంబుల్ ముకురంబునంబలె మదిఁ బోలేక
చూపట్టు నం, చవలోకింపుచు భక్తియోగమున
నార్యవ్రాత మత్యంతముఁ, భవదంఘ్రుల్భజి
యించి సైంధవ ముదన్వద్వీచికం బోలె నీ, శివ
రూపంబున నైక్యమొందును గదా శ్రీసూ. 44

మ. మధుమాసంబునఁ బుష్పరాజి వనసీమఁ బోలె
నీసత్కృపఁ, శిథిలీభూతతమస్కుఁ డై సుగు
ణము ల్సేవింప నీసేవకుం, డధికోత్కృష్టనదీనద
ప్రతతి యయ్యాదోధిత్రోవఁ బలెఁ, పృథివిఁ
యోగపదంబు గాంచునుగదా శ్రీసూ... 45

శా. నీతేజఃపటలం బశేషభువనానీకస్థమై క్రాలుచో,
భీతిఁ గూటికిఁ జేరుఘూకమటులఁ విజ్ఞానసం

భావ్యమై, నీతత్త్వం బలరార నజ్ఞుఁ డెలమిన్
వీక్షింపఁ గాలేక నిన్, జేతోవీథిఁ దలంచి కొ
ల్చునుగదా శ్రీసూ... 46

మ. ద్విజరాజప్రభచే సుమార్గమటులన్ విద్యావికా
సోన్నతిన్, భజనీయస్ఫుటయోగవైభవగతుల్
భావింపఁ గన్పట్టుదా, నజనుం డుత్తమకాంత
నాథునిబలెన్ భావంబులో నిల్పి నిన్, సృజనా
ద్యేకమనీషుఁ గొల్చునుగదా శ్రీసూ... 47

మ. క్షితి సర్వజ్ఞత నీకు జీవునికిఁ గించిజ్ఞత్వమున్
గూర్చియు, న్నతి నమ్మాయ యవిద్యయున్ బె
రుగ నానావేషముల్ గట్టి మీ, రతులజ్ఞానస
మృద్ధి నేకమయి జన్మాదుల్విసర్జింపుచున్, గృత
కృత్యవ్రతులై సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 48

మ. తమి శుల్బంబునఁ దోఁచుపాముకరణిన్ ద్వద్రూ
పమం దోలి వి, శ్వము గన్పించునటంచుఁ జిత్త
సరణిన్ భావింపుచో స్వప్నతు, ల్యములై లో
కము కాలముల్ క్రియలు కర్తల్ కల్లలౌనం
చుఁ గూ, రిమితోఁ దెల్పెరె తత్త్వబోధకలితుల్
శ్రీసూ... 49

శా. లోకంబు ల్గల లౌక్యభంగి మది నాలోచించు
తత్త్వప్రబో, ధాకల్పుం డటులన్ భవత్పదయు

గధ్యానోచితస్వాంతనా, కీకుం డెప్పుడు యుష్మ
దీయకృప కోలిఁ బాత్రుఁ డౌచుఁ సముఁ, త్సేకం
బొప్పఁగ ముక్తిఁ గాంచునుగదా శ్రీసూ...50

శా. వైరాగ్యంబును దత్త్వబోధమును శశ్వద్యోగ
ముం గల్గి సం, సారాసక్తిఁ దొలంగుచుఁ బుడ
మి నిస్సంగాత్ము లైనట్టివా, రారూఢాక్షరభావ
ముఁ గనుచు నందానందముఁ గాంచుటల్,
చేరఁ రానిభవత్కృపామహిమగా శ్రీసూ...

మ. క్షమయుఁ సత్య మహింసయుఁ సమతయుఁ
సర్వేంద్రియోత్థానముఁ, శమముఁ ద్యాగ
ము గల్గి నిశ్చలతపశ్శక్తిఁ బ్రవర్తింపలేక మ
దిఁ భక్తి జనింప నీచరణసక్తధ్యానబుద్ధిఁ జరిం
చి మహానందము నొందఁ గంటి జగతిఁ శ్రీ
సూ... 52

మ. సగుణుం డంచును నిర్గుణుం డనుచు శాస్త్రజ్ఞుల్
వివాదింపుచో, సగుణవ్యక్తియె నీకు నిత్య
మయి సత్యస్ఫూర్తిఁ గన్పట్టు కాఁక గుణశ్రీక
లితుండవేని జగముల్ గన్గొంచు మెచ్చఁ ద
యా, దృగనీకావృతుఁ జేసి సన్నుపవే శ్రీసూ.

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబు లెఱింగి బోధమహిమఁ శుద్ధాం
తరంగుండునై, మతిమత్సంగతి గాంచి యోగస

రణిఁ బన్నింపుచుఁ బోహమం, చతులప్రౌఢి
ని నిసృజించు విబుధుం డంభోధి నప్పాయసా,
కృతి దోఁపఁ భవద్దైక్య మొందును గదా
శ్రీసూ... 54

శా. యోగస్యందన మెక్కి సత్వగుణసూతోపేతుఁ
డై యీషణ, త్యాగాస్త్రాసన మెక్కువెట్టి హృ
దమోఘాస్త్రంబు సంధించుచుఁ, యోగు ల్మై
చ్ఛుఁగనీపయిం బరపుమర్త్యుం బట్టి నిర్వాణలక్ష్మీ
గేహంబునఁ గట్టివైతువుగదా శ్రీసూ... 55

మ. మునిసభ్యు ల్వేఁగంది చూడఁ దమితోఁ బూర్వ
క్రియాపాశముల్, గొని యజ్ఞానపరంపరాయవ
నికఁ గొట్టాడఁగా నిల్పి జీవనికాయోచితసాల
భంజికల భాస్వత్ప్రీతి నర్తింపఁజే, సిన నిన్నెంచి
భజింప శక్యమగునే శ్రీసూ... 56

మ. జలధిఁ గ్రుంకినవాఁ డశేషతటినీస్నానవ్రతో
ద్భూతస, త్ఫలముఁ గాంచినమాడ్కి సర్వ
దివిషద్వర్యాకృతిఁ మించుని, న్నలఘుప్రీతిభ
జించువాఁ డఖిలదేవాగణ్యకారుణ్యదృ, ష్టిలతా
బద్ధముఖాబ్జుఁ డై తిరుగఁడే శ్రీసూ...

శా. సంతానద్రుమ వర్ధికిం బలె నశేషస్వీయభక్తాళిక
త్యంతేష్టార్థమొసంగు నిన్విడిచి యన్యాదిత్యు

నిం గొల్చుచున్, భ్రాంతిన్ భూపతిఁ జేరఁ
బోక సుభటున్ బ్రార్థించువాఁ డట్టులన్, జిం
తింపం గతమేమి మోహవశుఁ డై శ్రీసూ... 58

59. మును నీపాదసరోజభక్తుఁడగు రాముం డా
ర్తవిప్రాంగనా, మునిదైతేయ వనాటముఖ్యుల
మదిన్ మోదంబు రెట్టింపఁగ,న్గాని కైవల్యపదం
బొసంగ భవదంఘ్రుల్ వేడ్కఁ జింతించువా
రి నుపేక్షించుట నీకుఁ బాడి యగునే శ్రీసూ.

ధనదారాత్మజసక్తి లేక మదిలోఁ ద్వత్పాదపం
కేరుహార్చనముం గోరి యొనర్చువాఁ డెపుడు
దంచత్కర్ణరంధ్రంబులన్, వినునే కాలలులాయ
కంధరవిలంబిస్వర్ణఘంటావళీ,నినదాసహ్యతదీయ
కంఠరవమున్ శ్రీసూ... 60

శాంతిన్ గ్రోధము లోభ మస్థిరమతిన్ సత్సం
గతి న్మత్సరం, బంతర్మోహము దత్త్వగోష్ఠిని నిది
ధ్యాసప్రవృత్తి న్మదం, బెంతే కామము దేహధర్మ
కలనాదృష్టి న్విదారించి నీ, చింత న్వర్తిలువాఁడె
ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 61

హరిసంరక్షణమున్ సుధాకరధరుం డంతంబు
పర్గంబు వా, క్తరుణీభర్తయు సల్పుటల్ బుధులు
వక్కాణింతు రాకృత్యముల్, పరమేష్ఠిప్రముఖా

కృతి ప్రభలు దోఁపఁగ జేతు వీవంచు నెంచిరి
వేదాంతవిశారదుల్ నిజముగా శ్రీసూ... 62

శా. నే నెంతే మదిఁ జింతఁ జెందుటకు నై నీ విట్టు
లంతంతకున్, నానాసూనుధనాంగనాదిభవబంధ
శ్రేణి బంధించినన్, దీనత్వంబున భీతి గాంతునె
భవద్భృత్యుండు మీఁదన్ సమీ,చీనస్ఫూర్తిఁ
బునర్భవంబు గనునే శ్రీసూ... 63

శా. నేనేరక్షువుఁడ రక్షకుండ వెపుడున్ నీవే యటం
చన్యులన్,గానంబోక భవత్పదాంబురుహముల్
గాంక్షించి సేవించుచున్,నానా త్యాగముఁ జేసి
నాఁడ నిఁక న న్బాలింపకున్నన్ మనో,లీనాస్మత్పు
రితాప మెన్నవశమే శ్రీసూ... 64

మ. స్మరణం బెప్పుడు సేయుచున్ మనుజు లస్మత్పా
దము ల్గొల్చినన్,గరుణం బ్రోచుచు వారికెల్లనప
వర్గం బిత్తు నేనంచు మేల్,బిరుదోక్తు ల్వచియిం
చు ని న్వీడిచి పేర్మిన్ బీదలన్ వేఁడఁగా,సిరి
లాభించునె ముక్తియున్ గలుగునే శ్రీసూ ..

మ. అనుభోక్తవ్యముగాక కర్మసముదాయం బౌర
పోదండ్రు భూ,జను లత్తైనను జన్మముల్ చనునె?
తత్పరంతుణార్థంబు ద, ప్పునె కృత్యంబులు
ముక్తిలభ్య మగునే ముష్మాలు నిన్నెంచి పల్కి
న వేదోక్తులు నిల్వకున్నె మృషలై శ్రీసూ...

తూలం బై భవదాగ్రహంబున మరుద్గోత్రంబు
తూఁగాడు న, త్తూలం బైన సుమేరులై నిలుచు
నీతూర్ణప్రసాదోన్నతిన్, గాలాదు ల్జనియింప
నెల్లజగముల్ గావించి రక్షించువా, రే లోకే
శముఖుల్ ద్వదనుల్యలగుచున్ శ్రీసూ... 67

లోకంబుల్ గలిగింపఁ బెంపఁ జెరుపన్ లోలుం
డవై చిత్తమం,దాకాంక్షించినమాత్ర మక్షణ
మె సత్యస్ఫూర్తి వర్తించుచో, నేకాలంబు
కణేచ్ఛ మాన కెదురై హింసించుమందేహు లే,
నీకై కొంచలు వధ్య లౌదు*రుగదా శ్రీసూ...

కారుణ్యము లేక ప్రాగ్భవకృతానిత్యక్రియా
రాశి బ్రహ్మాకారంబు వహించి మానవుల కత్యం
తార్తిసౌఖ్యోన్నతుల్, చేకూరంగ నటించు
తావకమరీచివ్యాప్తి లేకున్న ను, ద్రేకస్ఫూర్తిఁ
కమిశ్రముల్ పెరుగవే శ్రీసూ... 69

శితనారాచపరంపరన్ దెరల కక్షీణప్రతాపోన్న
తిన్, బ్రతిబాణంబుల నిన్ ద్రికాలముల నొం
న్ జూచు మందేహదై, త్యతతిన్ విప్రవిసర్జితా
ర్ఘ్యమహిమన్ దాఁటించి నీమంత్ర మూర్జిత
శక్తిన్ నిను మించి వర్తిలుఁ గదా శ్రీసూ...

* ర భటుల్.

శా. పాపంబు ల్ప్రచరించె నంచలుక నన్భావింప
వేమో కృపా, లోపంబుల్ గనుపింప నీపదప
యోరుద్భావనాసక్తి న, ప్పాపంబు ల్గలవే య
పథ్యవికృతుల్ భైషజ్యసేవాగతిన్, దేవు న్ప్రా
పును గాక యెట్లు నిలుచున్ శ్రీసూ... 71

మ. కపటప్రక్రియ సేవకుల్ మనుప కే కాలంబు
నేకాకృతిన్, జపలస్వాంతులు కాక తావక
పదాబ్జాతార్చనల్ సేయు మం, చుపదేశించితి
వస్మదాదులకు నట్లూహింప శక్యంబె నీ,కృప
లేకబ్బునె ముక్తి పౌరుషగతిన్ శ్రీసూ... 72

శా. ఖిన్నుండై స్వభటుండు బ్రోవుమనుచున్ గేల్మో
డ్చిప్రార్థించుటల్, గన్నారం గనుఁగొంచు లేశ
మయినన్ గారుణ్యమున్ దాల్ప వా, పన్నత్రా
ణపరాయణుం డనుచు సంభావించి యామ్నా
యముల్, ని న్నెట్లభ్యంగి నుతించి పల్కఁదొ
డఁగెన్ శ్రీసూ... 73

శా. నీవే దిక్కని నమ్మి వేఁడుకొనుచున్ నీదివ్యపా
దాబ్జముల్, భావింపం దొరకొంటి నన్నిఁక
దయన్ బాలింపు లేకున్నచో, దేవా! నాగతి
కేమి నిన్ను జను లుద్దేశించి నిందించినన్, సేవా
సంగతి నాలకింపవశమే శ్రీసూ... 74

మ. అనుకంపారసదృష్టి ము న్నఖిలభృత్యశ్రేణి రక్షిం
పవే, నను రక్షింపకయున్నచోఁ గలుగవే
నైర్ఘృణ్యవైషమ్యముల్, జను లెంచన్ సమవ
ర్తివై నిలిచి కాంక్షన్ బక్షపాతంబుఁ జేసిన
ని న్నుత్తములెల్ల మెత్తురె మదిన్ శ్రీసూ...

శా. యోగజ్ఞానవిరక్తి సత్త్వగుణసక్తోర్వీసురశ్రేణి
కిన్, రాగం బొప్పఁగ ముక్తిసౌఖ్య మిడి నన్
రక్షింపకున్నన్ గృపా, యోగు లైత్తురె బీదలన్
విడిచి భాగ్యోదారుల న్మన్నగాఁ, గ్రేఁగంటన్
గనుఁగొంచుఁ బ్రోవ నగునే శ్రీసూ... 76

మ. ద్విరదంబుల్ రథముల్ ధనంబులు మణుల్ తేజీ
లు రాజ్యంబు మం,దిరము ల్భూషలు చేలము
ల్మి నువడిన్ దెచ్చుంచుఁ గాంక్షింప లే, దురు సంసా
రసముద్రతారణవిధానోద్యుక్తయుష్మత్ప్రప, స్థిర
బుద్ధిన్ దయసేయు మంటి నెపుడున్ శ్రీసూ.

శా. ఏలా వేదపురాణశాస్త్రములు ని న్నేప్రొద్దుసేవిం
పన, బ్బాలేందుప్రభఁ జీఁకటుల్ బలె నఘవ్రాతం
బు నిర్మూలమై, వ్రాలన్ ముక్తిపదంబుఁ గాంతు
రనుచున్ వాక్రుచ్చె నే నద్గతిన్, శీలం బొప్ప
భజింతు నీచరణముల్ శ్రీసూ... 78

మ. ఘనము ల్మీచము లైనజన్మములు మత్కార్మాను

కూలంబులై, వెనుకన్ గల్గినఁ గల్గనీ హృదయ
మే వేళన్ భవత్పాదచిం, తనమున్ దప్పకసల్పు
చుండుటకు నానోటన్ బ్రసాదింపవే, చెనఁటు
ల్గన్గొని చిత్తవీథి వగవన్ శ్రీసూ... 79

మ. తనువు ల్వీడుచు మున్న శేషనిరయస్థానస్థితానే
కయా, తనలన్ బల్మి భుజించినాఁడ నిఁకఁ దద్బా
ధ ల్విజృంభించినన్, గని చింతింపనుగాని నీభ
టుఁడ నానాదుర్గతుల్ చేరఁగాం, చె నటంచున్
జనులాడుచుండ వగతున్ శ్రీసూ... 80

మ. నిగమాంతంబు లనేకరూపములచే నీతత్త్వ
మూహించుచోఁ, బొగడం జొచ్చితి మంద
బుద్ధి నకటా బోధ్యుండ వెట్లౌదువో, తగ
బోధం బెటు లబ్బునో తెలియ దీతత్త్వంబు
గాంక్షించుచున్, మిగులం గొల్చెద నీపదంబు
లెలమిన్ శ్రీసూ... 81

మ. జననీగర్భగుహాంతరాళనిరయస్థానంబులం దున్న
యా, తన లోకు్క్ష్మడిఁ బాయునంచు మదిలోఁ
దర్కించి నీపాదచిం, తనము న్మానక చేయు
చుంటి నిఁక నన్నారుణ్యదృక్సింధువీ, చినికాయంబు
నటింపఁ బ్రోవఁదగదే శ్రీసూ... 82

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబులు సత్యమంచు భవదస్తోకాద్య

మంత్రంబు దుష్కృతవిచ్ఛేదక మంచు నీదుప
దముల్ సేవ్యంబులంచున్ దిరస్కృతదేవుండవు
నీవటంచు మదిలోఁ జింతించి నిన్నాక్కసంసృతి
బంధం బెడఁబాపు మంచుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ.

శా. కాయంబెల్లఁ గృశించె వాతకఫరోగం బెంత
యున్ దుస్తరం, బైయుండెన్ మదికిన్ జడత్వ
మొదవెన్ వ్యాపించెఁ జిత్తంబు దుర్వ్యయా
మంబుల నక్షము ల్దరగతిన్ బ్రాపించె నీభృత్యు
నిన్, జేయన్ రాదె విదేహముక్తికలితున్ శ్రీ.

మ. జలజాతున్ గనకాంబరున్ సకలభూషాభూషి
తాంగున్ మహా, జ్జ్వలతూణాసిధనుర్ధరున్
గమలినీసంసేవ్యపాదాబ్జుఁ బు, ష్కలతేజోనిధి
నాదిదేవు నిను సాక్షాద్బ్రహ్మ మంచున్ దలం,
చి లసద్భక్తి భజింతు మాన కెపుడున్ శ్రీ...

మ. కలలోఁ దాఁచినచిత్తవృత్తులగతిన్ గన్పట్టు నజ్ఞా
నభావ్యులు జీవుల్ఘటియించుకృత్యములు నీ వా
క్కింత కర్తృత్వబద్ధ లటంచున్ గని వారి క
న్యఫలముల్ దోడ్తోఁ బ్రసాదింప కర్మిలిఁ బ్రోవం
దగదే యవార్య్య లనుచున్ శ్రీసూ... 86

మ. హరి తేజోమయ పద్మినీరమణ లోకాధ్యక్ష
పద్మాక్ష భాస్కర మృత్యుంజయ శంకరా
శ్రుతిశిఖాసంభావ్య విశ్వంభరా, సురవర్యా నిట

లాక్ష కేశవ మునిస్తుత్యాంఘ్రిపంకేజ సుస్థిర
సంజ్ఞారమణీశ లోకనయనా శ్రీసూ... 87

శా.ఛాయావల్లభ దుష్కృతాంతక మహేశా
భద్రసంధాయకా, ధ్యేయాకార శివస్వరూప
సుభటార్తిస్తోమ విచ్ఛేదకా,మాయాతీత ముకుం
దవాసరమణీ మార్తాండ నక్తంచరా, జేయా
ద్వాదశరూప చండకిరణా శ్రీసూ... 88

శా.అంతా దేవతలా హరిత్కరికరోగ్రాఖండదోర్దం
డసం, క్రాంతేష్వాసవిముక్తకాండజలధారాధ్వ
స్తమందేహాక, ల్పాంతవ్యక్తహుతాశనోజ్ఝితస
మస్తామర్త్యమర్త్యావళీ, చింతాసంతతి నిర్దళిం
చెదుతతిక్ శ్రీసూ... 89

మ.కలరే నీసరివేల్పు లిజ్జగములన్ గంగాధరాంభో
జభూ, బలభిద్వామనముఖ్యనిర్జరశిరోభాస్వత్కి
రీటాగ్రభా, గలసద్రత్నసమంచిత శ్రుతిశిఖాగ
మ్యప్రభాభూషితాం, ఘ్రిలురత్సేవకభూరిదు
ష్కృతగణా శ్రీసూ... 90

మ. సరివే ల్పెచ్చట లేడు నీకు శుచిమచ్ఛాస్త్రాగ
మాభ్యాసభా, సురవిజ్ఞానకళావిలోలహృదయ
క్షోణీసురాలోక్యదు, ర్భరభానూత్కరచండమం
డలవినిర్యద్దివ్యరుగ్వారిత, స్థిరకాండోదరపూరి
తోరుతిమిరా శ్రీసూ... 91

మ. మెఱపుల్వాడ్పున సంపద ల్పొదలు నెమ్మేను
ల్ఘనచ్ఛాయలై, పరగున్ సంసృతిసౌఖ్యముల్
బహువిధస్వప్నంబు లై తోఁచు బంధురభోగం
బులు బుద్బుదంబులగతిన్ బొల్పొందు నెవ్వా
ర ల, స్థిరరూపంబులు వీని నమ్మనగునే శ్రీసూ.

మ. శరణం బంటిభవత్పదస్మరణదీక్షావృత్తినూల్కొం
టి మత్సరమోహాదుల నంటకుంటి మతిమత్సాం
గత్య మిమ్మంటి నే, మఱువా టెంతయుఁ గాన
కుంటిఁ దోలికర్మశ్రేణి పోఁగంటిఁ జెచ్చెరఁ దాప
త్రయిఁ బాపుమంటి నెపుడున్ శ్రీసూ... 93

మ. ధనలుబ్ధత్వము దీఱెఁగామముఖచేతశ్శత్రువుల్వా
ఱె సజ్జనసాంగత్యము మీఱెఁ బుత్రతతివాత్స
ల్యంబును జాఱెఁ దక్షిణకాంక్షల్ గడతేఱె
నెల్లపుడు సత్కృత్యంబులెల్లన్ ఘటించి నినుం
గొల్చితి నన్నుఁ బ్రోవవలదే శ్రీసూ... 94

శా. విత్తప్రాప్తిగతు ల్దలంపక సదా విద్యావినోదం
బునన్, మత్తుండై దినకృత్యముల్ సలుపుచున్
మాన్యద్విజేంద్రాళిచేఁ, జిత్తస్థైర్యము గల్గి నీదు
పదముల్ సేవించుభూదేవుఁ డు, ద్వృత్తిన్
ముక్తిపదంబు గాంచును గదా శ్రీసూ... 95

మ. మనుజుం డర్థముఁ గోరి నీచరణముల్ మన్నింప

కర్థించుచుఁ, ధనికశ్రేణుల నాశ్రయించి పిదపన్
దైన్యంబు దీపింపఁ దన్నునయంబుఁ జనులెల్ల
హాస్యములుఁ సేయఁ బ్రాప్తి లేదంచు నే,
చినవంతఁ బలుచింతఁ జెందునుగదా శ్రీసూ...

మ. తనయుల్ మిత్రులు నన్నలుఁ సతియు మిత్రశ్రే
ణియుం గొల్వఁగా, ధనికత్వంబునఁ దత్సుఖంబు
తనకుఁ దక్కోల టంచుఁ మనంబున హర్షిం
చుచు మూఢుఁ డంతకభటుల్ పోరాడు వేళఁ
జనిం,చినభీతిఁ గడుదుఃఖ మొందునుగదా శ్రీ.

మ. నృపులం గొల్చుచు వేషధారి యగుచుఁ
బేరంబు లశ్రాంతముఁ,జపలత్వంబునసల్పుచుఁ
పరగృహస్థానేచ్ఛ వర్తించుచుఁ, విపులద్ర
వ్యముఁగూర్చి మోదమునఁ బృథ్వీదేవవంశ్యుండు
దాఁ,గృపణుండై చెడుఁ గాదె నిన్నెఱుఁగమిఁ
శ్రీసూ... 94

మ. కృతపాపంబులు లెక్కపెట్టక మహాహీనాకృతిఁ
దాల్చి దా,నతతిఁ గైకొనుచుఁ దురన్నముల
నంతఃప్రీతి భక్షించుచుఁ, వ్రతము ల్గోరక
యాహ్నికక్రియ లొగిఁ వర్జించి విప్రుండు సం,
చితవిత్తంబునఁ దృప్తిఁ జెందక చెడుఁ శ్రీసూ.

మ. మతిమద్ధ్యేయు నచింత్యకాయు సుమహామా
యుఁ రణాజేయు నిర్జితదైతేయు నతాదితే

యము ధృతకౌక్షేయుఁ జగద్గేయు సం, భృతతి
గ్మాంశునికాయు సద్గుణగణామేయుఁ హృతా
పాయు సత్కృతరాధేయు సహాయు నిన్నుఁ
గొలుతుఁ శ్రీ... 100

ధృతచక్రాబ్జనిషంగచాపు విలసత్కీర్తిప్రభావంచి
తా,మృతసంతానకలాపు ఖండితభట శ్రేణీబ్ర
హత్పాపు ధీ,రతతిధ్యేయసురూపు సత్యమధురా
లాపుఁ నతశ్రీపు వ,ర్జితకోపుఁ సుకలాపు
నిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 101

అవితాంభోజభవాండుఁ గిల్బిషకదళ్యారణ్యావే
దండు ర,త్నవిచిత్రార్జునకుండలద్యుతిసముద్యద్గం
డుమం దేహదా,నవసేనాదళనోన్ముఖప్రబలనానా
కాండుఁ గాండాదిభూ,రివిహారార్హాపిచండుని
న్నుఁగొలుతుఁ శ్రీసూ... 102

నతశక్రాదికిరీటకోటిమణిసంతానస్ఫురత్పాదుదా
రితభక్తాఖిలఖేదు మౌనిజనతాశ్రీదుఁ మహా
మోదుః బా,లితమర్త్యదు విపక్షహృద్భయద
మార్వినాదు దివ్యాస్త్రని,ర్జితనానాపలలాదు
నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 103

సురవర్యస్తుతనాము భవ్యసుగుణస్తోముఁ సమ
స్తాశ్రితో,త్కరసంతాపవిరాము లోకభయకృ
త్సంగ్రాము నానావిధా,భరణోద్దాము సుధాముఁ

సత్కులసరస్వత్సోము నిష్కాము భూరిరమా
లంకృతధాము నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 104

మ. శతపత్త్రాయతనేత్రు సర్వసుమనస్సంస్తుత్యచారి
త్రు దు, ష్కృతసంఘాతలతాలవిత్రు మునిరాడి
ష్టాటవీచైత్రు ని,ర్జితమందేహనిశాటగోత్రుఁ గిరణ
శ్రేణీలసద్గాత్రు సం,శ్రితలోకావనసూత్రు నిన్నుఁ
దలఁతున్ శ్రీసూ... 105

మ. కుతుకం బొప్ప నమస్కరింతు మఱి నీకున్ సేవక
శ్రేణికిన్, ధృతదివ్యాయుధపాణికిన్ మణిగణో
దీర్ణప్రభాపుంజరం,జితగాంగేయశతాంగమాలికి
సరోజిన్యాదికాంతాళికిన్, గృతకృత్యుం డని
వేడ్క నన్నుపవే శ్రీసూ... 106

శా. ఈమీఁదన్ భవదీయభూరిదయ నే నెంతే
సుఖశ్రేణిచే, నామోదించి నిరామయప్రకృతి నై
హర్షించుచున్ బాపచిం,తాముక్తింగని ముక్తి
కాంక్ష మదిలో స్తంభింప నీపాదముల్, వేమా
రెంచి భజించుచున్ దిరిగెదన్ శ్రీసూ... 107

శ్రీసూర్యనారాయణశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

ఈశతకము రచించినది కొమఱ్ఱాజు వేంకట శివుఁడని గ్రంథాంతమునఁగలపద్యమువలనఁ దెలియు చున్నది. ఈ వేంకటశివునివ్యవహారనామము వెంకట ప్పయ్య యనియు కృష్ణామండలములోని పెనుకంచి ప్రోలువాస్తవ్యుఁడనియు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జీవకళల బ్రసాదించిన కొమఱ్ఱాజు వెంకటలక్ష్మణ రావు, ఎం.ఏ, గారికీకవి జనకుఁడనియుఁ దెలియు చున్నది.

వేంకటశివుఁడారువేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు.లింగ ధారిమతములోనివాఁడు. ఉద్భటారాధ్యవంశపరంప రలోని యారాధ్యులీకవిగురుకుటుంబములోనివా రు. ఈకవి మునగాలసంస్థానప్రభుత్వము గావించి యిప్పటిమునగాలప్రభువులగు శ్రీనాయని వేంకటరం గారావు బహద్దరువారిని దత్తులుగాఁ దీసికొనిన లచ్చమ్మారావుగారివద్ద మంత్రిగానుండి చిరకాలము రాజకీయవ్యవహారములలోఁ బాలుగొనెను. ఈకవి మఱికొన్నిశతకములు జ్యోతిషగ్రంథములు రచిం చినటుల శతకకవులచరిత్రము పేర్కొనుచున్నది గాని యాపుస్తకములనామములే తెలియవచ్చుటలేదు. అందులకుఁ బ్రయత్నించి కృషిచేయవలసియున్నది.

ఈశతకమునఁ బేర్కొనఁబడిన రాజలింగస్వామి రేపాలలోని యర్చ్యాదైవతము. రేపాల మునగాల

సంస్థానములో మునగాలకు ఐదుమైళ్ల దూరములో నున్నది. విచారింప నాయూర రామలింగస్వామిదేవళము గలదని తెలిసినది. కవి వీరశైవుఁడై సకతన రామశబ్దసహితముగ లింగశబ్దము నుచ్చరింపనొల్లక రాజలింగమని పేర్కొనినటులఁ దోఁచుచున్నది. మతావేశపరవశు లిటులఁ జేయుటలో వింపు కేనియు వింతలేదు.

ప్రకృతశతకము నూటయిరువదియేడు సీసపద్యములతో నిండియున్నది. శతకకవిత ధారాశోభితమై సులభసాధ్యమగు భాషలో మృదుమధురముగా నున్నది. అందందు వ్యాకరణదోషములు గూడఁ గలవు. వేంకటశివుఁడు మతావేశము గలవాఁడగుటచే నీశతకమున శివునికంటె దైవము లేడనియు నితరదైవతములు శివభక్తులనియు నీశ్వరశబ్దవాచ్యుఁడగు శివుఁడే నిఖిలదేవస్తుత్యుఁడనియు భస్మము రుద్రాక్షలు బ్రాహ్మణుఁడు ధరించితీరవలెననియుఁ గొన్నిపద్యములలో బోధించెను. మఱికొన్నిపద్యములలో స్కాందాదిపురాణములనుండి విషయసంగ్రహము గావించి శివపరేశ్వరత్వము పలుమాఱు స్థాపింప యత్నించెను. గంగ విష్ణుపదోద్భవియనుసంశము, బ్రహ్మతలఖండించుటచే శివునకు బ్రహ్మహత్య వచ్చినదనువిషయము శివుఁడు మోహి

నిని జూచి యపభ్రంశముగ వర్తించెననునంశము భస్మాసురకథ సహజమతాభిమానము నాధారపఱచి కొని ఖండించినాఁడు. శివునకు నీశ్వరత్వమారోపించుటయే కర్తవ్యముగాఁ బెట్టుకొని యీకవి పలుతావుల నితరదైవతదూషణము బ్రాహ్మశాఖలలోఁ జేరినయితరులనింద విరివిగాఁ గావించియున్నాఁడు.

పరమతనిందాగర్భితముగ శ్రీగిరిమల్లేశ, వీరభద్రశతకాదులు రచించిన కొమర్రాజు రామలింగకవి యీవేంకటశివునకుఁ బినతండ్రి యగుటచేఁ గాఁబోలు అన్యదైవదూషణమునఁ దండ్రినటులుండుమనుచున్నాఁడు. మొత్తముమీఁద నీరాజలింగశతకమును వీరశైవమతసిద్ధాంతబోధకమని చెప్పవచ్చును. ఇందు బసవేశ్వర, సోమనాథ, మల్లికార్జునాది వీరశైవులు నెలకొల్పిన సంప్రదాయములు లక్ష్యమునందుంచి వ్రాయఁబడినపద్యములు పెక్కులు గలవు. శైవమతప్రతికూలురు కొందఱు పురాణములలో శివునకుఁ గలయీశ్వరత్వము లోపింపఁజేయుటకుఁ గొన్ని కల్పితకథలుఁ జేర్చిరనియు భాగవతమునఁ బోతరాజుసైతము విష్ణుమతాభిమానవశమునఁ గొన్ని శివప్రాముఖ్యముఁ దెలుపుకథలు లోపించెనని యీక్రిందిపద్యములోఁ దనయభిప్రాయము దెలిపియున్నాఁడు.

సీ. భాగవతంబునఁ బాళ్కీకుఁ డై కవి
వాస్తవంబులు కొన్ని వదలినాఁడు
... ...
దక్షాధ్వరమునకు దనుజారి వచ్చిన
లేదని చెప్పెను
... ...
శ్రుతియుఁ బలుకుట పోతన చూడఁడేమొ. (చూ. ౧-౨-౨)

ఇటులె మతావేశములగు నంశములకు నితరమ తనిందలకుఁ దార్కాణలు కాంచనగును. కేవలమత ధర్మములు దెలుపుశతకకదంబములో నీశతక మొకటి యైయున్నది. చిరకాలముక్రింద నీశతకము తప్పుల తడికగా ముద్రింపఁబడి యుంటచేఁ గవిభావాను సారముగఁ గొంచెము సవరించి శుద్ధప్రతి సిద్ధప ఱచి యీశతకము ప్రచురించితిమి.

ఈశతకకర్త రమారమి 40సంవత్సరముల క్రిందట లింగైక్యము నొందెను. శైవమతోద్బోధకమగు అన్యవాదకోలాహల మంతప్రౌఢముగా నీశతకము లేకున్నను ఇందలిపద్యములు సుబోధకములై మతా వేశమున కనుగుణముగ నుద్రేకకరములుగానున్నవి. ఈకవి యితరగ్రంథములకొఱకాంధ్రులు యత్నించిన వీరశైవమతగ్రంథమండలికిఁ దోడ్పడినటు లగును.

నందిగామ. 1-1-26 } ఇట్లు భాషాసేవకులు, శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

ఓమ్.

కొమఱ్ఱాజు వేంకటశివకవిప్రణీత

రేపాల రాజలింగశతకము

సీ. శ్రీగిరీశ్వర నీదుసేవ ముక్తికిఁ ద్రోవ
నీనామ మఘవార్ధి నిల్పునావ
సిరులిచ్చు చెలిపొందుఁ జేసెఁగా నీఠావ
త్రిపురవాసులఁ ద్రుంచు తెలివె తేవ
మునిపుత్త్రుమొఱ విని చనితివా దయఁ గావ
మామనుదలఁగొట్టు మాటె లావ
చలిమలసుత నేలఁగలవాఁడవే నీవ
వేల్పులు జాలిరే విషము ద్రావ
గీ. సకలసురలందు బ్రాహ్మణజాతివీవ
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామి గావ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ.

సీ. నీవు బట్టినవిల్లు నేటైనబల్ గట్టు
పసమీఱు మీనారి బుసలగొట్టు
నీజటాజూటంబు నిల్వ గంగకుఁబట్టు
నఱమేను పార్వతికైనదెట్టు
నీరథచక్రముల్ నిలువకరుగు రట్టు
నీముఖంబున కగ్ని నీటిబొట్టు

నీగళచ్ఛాయకు నీగును చలినట్టు
విను నీనివాసంబు వెండిచట్టు
గీ. మట్టుమీఱినసీచర్యలెట్టు కట్టు
పఱచి వాక్రుచ్చఁగను బల్లపడుటదెట్టు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 2
సీ. చలిమలసుత నీకు వలసినపెన్‌రాణి
ముసలియెద్దే మీకు మిసిమి ఘోణి
ఆకాశమే మీకుమహైశ్చర్యమగు వేణి
చాలదు మీకథల్ జదువ వాణి
అంబరంబయ్యె మీ కఖిలదిశాశ్రేణి
పరమేశ మీకయ్యె శరధితూణి
భక్తసంరక్షణాస్పదమగు మీపాణి
తలఁప మీపిన్నాలు బలుపఠాణి
గీ. లీల గణియింప వేదము లేనిరాణి
మీకరంబుననున్న దే మేలిమైణి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...3
సీ. నొసలికన్గాకకు బుసబుసమనువిల్లు
కన్నెఁడినార్పుపై గంగబల్లు
సగము జేసెఁగదయ్యె సత్తి నిన్ బల్ పెల్లు
తలకెక్కె మరుగాలు తగనిఁగొల్లు
వంచితే వంగక దెంచినఁ దెగువిల్లు
గండిగా వలపటిబండికల్లు

పెద్దకోమరునకెట్లు పెండ్లిగానిదిగుల్లు
దండిపాములపొత్తు గుండెఝల్లు
గీ. ఇట్టిగృహభార మహహ మీకెట్టు జెల్లు
చున్నదో కద జేరు మాయున్నయిల్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 4

సీ. కల్పవృక్షము గొప్పకలముగాఁదగెనోయి
యంబుధిజలము లేనయ్య † శాయి
భూమిఖండము లె సంపుటముగాఁ బడెహాయి
వనజసంభవురాణి వ్రాయుతాయి
మీచరిత్రంబులు మించినవామ్నాయి
సంపూర్తి లిఖియింపఁ జాలదోయి
ఇతరులు లేఖనకెత్తుదురే చేయి
శక్త్యనుగుణనుతుల్ జేయమాయి
గీ. ఇవియు ఘనముగ శుభముల నిమ్ముభాయి
బ్రోవవలె గాక దయబేర్మి భావయాయి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...5

సీ. బసవపురాణంబు బండితచారిత్ర
యనుభవసారంబు నఖిలశ్రుతుల
సహితచతుర్వేదసారంబు సోమేశ
భాష్యసద్గ్రంథముల్ సవ్యరీతి

---

† శాయి=సిరా.

రచనాధికారి యై రయమొప్ప పరవాద
భీకరుండనఁగను బృథివిలోన
రుద్రుఁడయ్యు బ్రతాపరుద్రునిసభ విష్ణు
వాదుల నోడించి వారికెల్ల

గీ. శైవదీక్షలొసంగిన శంకరుండు
పాల్కురికిసోమునకు నేను బ్రణుతిఁ జేతు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత.

సీ. బసవాద్యసంఖ్యాత్యభ_క్తులఁ గొనియాడి
విఘ్నేశ్వరునిఁ జాల వినుతిఁ జేసి
వరదధీచ్యాదులఁ గరమొగి గణుతించి
నూతనశివభ_క్తనుతి యొనర్చి
నీమీఁదభ_క్తిని నేనేర్చినట్టులఁ
జెప్పఁబూనితినయ్య సీసపద్య
ములు గాన నిర్విఘ్నముగ జేయఁగా మీ
క_ర్తలు తప్పులు గలిగియున్నఁ

గీ. బరసవేది యయస్థిసితిభర్మమైన
పగిది మత్కావ్య మిల శ్రేష్ఠమగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత

సీ. శంకర పరమేశ శాశ్వత సర్వేశ
కాలకాలాంతక గరళకంఠ
చంద్రశేఖర భీమశాంకరిహృదయేశ
శర్వ మహాదేవ శరనిభాంగ

ఫాలనేత్ర గిరీశ పంచాక్షరీరూప
భవహార పురహార భక్తవరద
గంగాధర సురేశ కంజాక్షసన్నుత
భుజగభూషణ దీనపోష సోమ
గీ. యనుచుఁ బఠియించువారికి ఘనతమీఱ
మోక్షసత్రంబు లేసినదీక్షనీదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...8
సీ. వేల్పులందఱిలోన విప్రుండ వీవని
సకలవేదంబులు జాటుచుండు
కమలాక్షుసుతు నీదుకంటను సమయింప
బ్రతికింపఁగలిగెనే బాలు నతఁడు
కమలాసనునితల ఖండించితివిగదా
మొలపించుకొనుశక్తి గలదె తనకు
గరళము భక్షించుతరి పంచియిమ్మని
పరివేల్పులీకొనఁజాలి రెవరు
గీ. పశుపతివి నీవు సురలంతపశువులగుట
కివియె సాక్ష్యంబులగునయ్య భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...9
సీ. సర్వేశ త్రిపురముల్ సాధించుపనికైన
సాధనంబులు వ్యర్థసాధనములు
ఫాలానలకరాళలీలలచే రిపుల్
మ్రగ్గికూలిరి ధర బొగ్గులగుచు

రథము గుఱ్ఱంబులు రథసారథియు మున్కి-
నుండిరైయెనది కార్య మొందులేదు
అధికారము లొసంగుకథఁజూడ వారల
మన్నించువిధముగా నెన్నఁదగును
గీ. దేవదేవ మహాదేవ దివిజరాజ
నాయకుండ వీవె యితరుల నేమి చెప్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత. 10
సీ. విధి కపాలంబును వింతగాఁ బేరులై
చాల మీయురమున వ్రేలుచుంట
మీనకూర్మవరాహమానవహరివామ
నం బన నైదుజన్మంబులందు
శౌరిని శిక్షించి శరణన్న రక్షించి
కొమ్ముకర్పరయును గోమరుదంష్ట్రి
మును చర్మకోలెమ్ముదృష్టమౌగు ర్తులు
గాఁగ మీరుధరింపఁ గలిగియుంటఁ
గీ. చావు పుట్టుక లేనట్టిస్వామి వగుట
కివియె సాక్ష్యంబులై లేవె భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గ్రామాధికారిని గని యాశ్రయించిన
దేశవివాదలు దీర్పఁగలఁడె
దేశాధికారిని దినమాశ్రయించిన
లోకవాదముదీర్చ జోకఁగలఁడె

లోకాధికారిని నీకు మ్రొక్కెదనన్న
సర్వేశుపగి దీయఁజాలఁగలఁడె
తమతమయధికార తారతమ్యంబులఁ
గొలఁదిగా ఫలమీయఁగలరుగాక
గీ. పశుపతిత్వముగల మీకుబలెను పశువు
లైనసుర లోపఁగలరె నెద్దానికైన
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. బాదరాయణి తాను వారణాసీస్థుల
శపియింపఁదలఁచిన చంద్రమౌళి
కోపించి పొమ్మన్నఁ గ్రోధియై ప్రతికాశి
కట్టినఁ జెడియె నాకాలమందె
పద్మపురాణంబు బల్కినాఁ డొకకొంత
వ్యాసకాశీఫలవ్యాప్తినొందె
నని స్కాందమునఁ గన్నదదియుఁ గాదని రేని
వైష్ణవులైనను వ్యాసకాశి
గీ. లోనఁ జావంగఁగోరరు మానుషంబె
హారియట వ్యాసుఁడనఁగను హర్షపడరొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...13
సీ. హరవృషమధ్యంబునందుండి వ్యాసులు
భుజములెత్తి ప్రమాణపూర్వకముగ
నారాయణునకన్న వేఱెదైవములేదు
ముమ్మాటికనియను మూర్ఖమతిని

నెత్తిన బాహువు లెత్తినట్లుగ వాక్కు-
స్తంభనంబైనచో ధైర్యమెడలి
ప్రార్థింప హరివచ్చి పరమేశ్వరుఁడు తన
కర్తగాఁ జెప్పినకారణమున
గీ. విశ్వనాథుని గొనియాడి విగతభయుఁడు
డయ్యె నని జెప్పె స్కాందంబు నమితముగను
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...14
సీ. దారుకావనఋషుల్ దైవంబు లేఁ డని
గర్వించినను వారిగర్వమణఁప
హరిభార్యగా మీరు నామునిపల్లెకు
వచ్చి నిర్వస్త్రులై వారిమనము
లుభయులు దొంగిల నోర్వక ఘర్షించి
వ్యర్థప్రయత్నులై వారు బ్రహ్మ
కడ కేగిచెప్పినఁ జెడితిరి వారలు
హరిహరులనవిని యంతవచ్చి
గీ. శౌరిపీఠంబు లింగఁబు మీరుగాఁగఁ
దలఁచి లింగార్చనలుజేసి ధన్యులైరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పద్మనాభుండును బద్మజుండునుగూడ
ఘర్షించుకొన వారికలఁతఁదీర్ప
దేజోమయంబైన దివ్యరూపంబునఁ
దోఁచితి రదిచూచి తోయజాక్షుఁ

డరిగె పదముగన శిరముజూడఁగ బ్రహ్మ
నడచెను గనలేక వెడలివచ్చి
నిజకరిమై విష్ణు నిన్ను మెప్పించెను
నిజములాడక విధినిందితుండు
గీ. నయ్యె భువిఁ బూజలేకుండ నయ్యె మొగలి
రేకు మీపూజ కర్హంబుగాకపోయె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మమున మిమ్ము మతిఁదలంపమి తప్పొ
తప్పనియీజన్మ తనకుఁజెప్ప
నిప్పుడు మిముఁ గొల్వ నెఱిఁగితి నిదిముప్పొ
ముందుజన్మంబున మొదలెముప్పొ
పుట్టుటలేకున్నఁ బూజలే దదితప్పొ
తప్పులుమూఁడు నాతలన నొప్పొ
తప్పులొప్పులుగాఁగ దయసేయుటే మెప్పొ
భక్తసంరక్షణాస్పదుఁడ వెప్పొ
ఁ. డఖిలలోకేశ సర్వేశ యఘవినాశ
నీటనెత్తుము పాల నేనేటనొత్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
ఁ. లూతయేవేదంబు లూతగాఁజదివెను
శాస్త్రముల్ భుజగ మేచాయజూచె
గజరాజు యేవిద్య గష్టతనేర్చెను
ఎలుక తా నేమంత్ర మెంతజేసె

కాటకోటం బెట్టికవితఁ జెప్పఁగఁజాలె
గొడగూచి యేనీతిఁ బొడమి పెరిగె
నిమ్మవ్వ యేపాటిసొమ్ము నీ కిడెనయ్య
సాంఖ్యతొండఁడు యోగసరణిఁ గనెనె
గీ. కావు ముఖ్యంబులివి భక్తకారణముగఁ
దలఁప మీకృప మోక్షంబు గలిగెగాని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఘనమృకండజుపైనిఁ గల్గినప్రేమయు
గన్నప్పయందలి గౌరవంబు
బసవేశ్వరునియందుఁ బ్రకటమౌ మీదయ
చెన్నబస్వనిమీఁదఁ బన్నుకరుణ
పాల్కురిసోమేశుపైఁ బడ్డదృష్టియుఁ
జేరమరాయుపైఁ జెలఁగుకృపయు
మలహాణకవిపయి మన్ననగరికాల
చోళరాయనిపైని దాళుజాలి
గీ. గూడనామీఁదనుంచు మేఁజాడనైన
నేఁడు మీపాదములు విడనాడఁజాల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత..
సీ. ఫక్కియందును రెండుచక్కనిబొల్లివి
శూలచక్రము లొక్కజాలుగలవి
గొల్లవ్రేతల మానికుంజరసతులను
జెఱిపినా రిద్దఱు శిశువొకటె

ఆలిపై యాండ్లను నార్జించుపనికిని
నుభయలచిత్తంబు లొక్కరీతె
సురలరక్షింపను నరభోజనులఁ జంపఁ
బూనినా రిరువురిపూన్కి సరియె
గీ. చావుపుట్టుక గలిగినసామిశౌరి
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామివీవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనంబు పఠనంబు
పరమేశునందలిభక్తి భక్తి
శివునిబూజించెడిచేతులు చేతులు
కరకంఠునకు మ్రొక్కుశిరము శిరము
శ్రీగిరీశ్వరుఁజేర్చుచిత్తంబు చిత్తంబు
శ్రీగిరిజాధీశుసేవ సేవ
భవుభక్తవరులది భజనంబు భజనంబు
వామదేవునుతించువాక్కు వాక్కు
గీ. అనుచుఁ దెలియక కొందఱు నధము లితర
మార్గములఁబోయి పుట్టుచు మడియుచుండ్రు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఇక్షుఖండంబున కెన్ని వంకరలున్న
దానిమాధుర్యంబు దరుగనట్లు
గంగోదకంబులు గలుషంబులై యున్న
జలమహాత్త్వం బేమితలఁగనట్లు

గోవుపాడుగున నెన్ని గోమారులుండిన
  క్షీరంబులకు రుచి చెడనియట్లు
బాలుని వవ్యక్తభాషలై యుండిన
  జననిజనకుముద్దు ప్రగ్గనట్లు
గీ. మత్కవిత్వంబునను తగ్గుమాటలున్న
  భక్తిరసమధురంబు లోపంబుగాదు
  భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దీర్ఘాయువులులేవు స్థిరమతులాలేవు
  లేవు శాస్త్రజ్ఞానభాగవతులు
దుశ్చరిత్రలుపోవు దొంగనీతులుపోవు
  పోదు కామక్రోధపుంజ మెపుడు
యాగంబులాలేవు త్యాగంబులాలేవు
  లేదు సత్సంగతి లేశమైన
పాపంబులాలావు వాపోకలాలావు
  లావుకు జన సేవ లతువిధుల
గీ. కలియుగంబిది యీరీతి ఘటనపడియె
  యోమహాదేవయన బ్రోవవా మహేశ
  భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అఱువదివేలేండ్లు నాయువు తండ్రికిఁ
  బదియు నొక్కటివేలు ప్రతికిఁ బట్టి
ముగురుభార్యలతోడఁ దగసుఖించెను దండ్రి
  కొడుకు పత్నికుఁడై కుతలమేలె

తం డ్రిస్వర్గముకేగి దనుజులమర్దించె
    భూమిలో దశముఖు బొడిచె గొడుకు
ఆదియుగములయందె యాయాయితరముల
    తారతమ్యత యెంతో తక్కువయ్యె
నాయురర్థబలంబులు నంతకంత
కవనిఁ దగ్గుట కాశ్చర్య మరయ లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

వాలినిఁ జాటుగాఁ గూలనేసినతాన
    నెలుకవ్రేటున శౌరి యొగురవలసె
బలినంటఁగట్టినపాపంబునకు రాముఁ
    డరిపాశబద్ధుఁడై యడలవలసె
కురురాజకొడుకులఁ గూల్చినయఘమున
    హరికులక్షయుఁడౌట జరుగవలసె
మునిపత్నిహత్యకై మురవైరి జగతిలోఁ
    బుట్టుచు బెరుగుచు గిట్టవలసె
నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

శ్రీకృష్ణుభార్య లంచితగుణ లెనమండ్రు
    భర్తపోయినమీఁద బ్రతికి రకట ?
గోవిందుపిమ్మట గోపికలందఱు
    బోయలకవగూడఁ బోయి రకట?

శ్రీహరిచేఁ గర్మచేయుప్రాప్తము లేక
వనుదేవుఁ డీల్లఁగావలసె నకట!
పాండవుల్ శౌరికి బంధులు భక్తులై
కడ యమదుఃఖముల్ గాంచి రకట!

గీ. అంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరివ్రాత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. అవిముక్తమందుండు నప్పుండు గాడని
శర్వుచే వ్యాసులు శపుఁడయ్యె
బృందను జెఱచినవృత్తికి రాములు
సీతావియోగతఁ జెందవలసె
ననుజను మోహించునఘమున బుద్ధుండు
కాళ్లుఁజేతులు మొండిగాఁగవలసె
గౌతముభార్యను గామించి సురరాజు
తనువెల్ల యోనులై మనఁగవలసె

గీ. నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికి తప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరివ్రాత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. బ్రాహ్మణ్యమునకుఁ దగు భస్మధారణయను
భస్మోపనిషదర్థఘణికిఁ గనరో
వ్యాసవాల్మీకులు వారిగ్రంథంబులు
భసితమాహాత్మ్యంబుఁ బలుకుచెలుఁగ

రో యాగమంబులు వాయాడ భస్మము
గొనియాడుచుండుట మనసురాదా
వేదముల్ స్మృతులును వేవిధంబుల భస్మ
ధారణ ముఖ్యమఁటాడారి వినరా
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ముఖబాహుజులకును సుఖము త్రిపుండ్రంబు
వైశ్యుల కగుజుమీ వర్తులంబు
నర్ధచంద్రునిరీతి హర్షంబు నాలవ
జాతి యితరులకెల్ల భాతి యూర్ధ్వ
పుండ్ర మంచని భస్మ బూయువిధంబులు
బహుగ్రంథములయందుఁ బలుకఁబడియె
నన్యజాతులకైన నాయూర్ధ్వపుండ్రంబు
భస్మచే ననిగదా పథముగలిగె
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనీతుఁడగువేళ విపరీతమేదయా
భువి నాందిముఖవిప్రభోజనంబు
భస్మధారణ గోచి పంచశిఖల్ మౌంజి
దండంబు భిక్షయుఁ దనర భర్గ

మంత్రోపదేశంబు మఱి యగ్నిముఖమున
గద చేయునవి దీనిక్రమముచూడ
రుద్రచిహ్నలఁజేసి రూఢిగా ద్విజుఁడయ్యెఁ
గానిచో బ్రాహ్మడుగాఁడతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనయనాగ్నియందుండుభస్మముఁ దాల్చ
కుండిన సిద్ధిలేకుండు నగ్ని
వైశ్యదేవాగ్నిలోపల నుండుభస్మంబు
ధరియింపకుండినఁ జెడును కర్మ
ప్రేతకార్యములందుఁ బెట్టంగవలె భస్మ
బెట్టకుండినప్రేత తిట్టఁగలఁడు
క్రతుకర్త యగువాఁడు క్రమముగా భస్మంబు
దాల్పఁడేనియు సేయఁదగఁ డతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...31
సీ. వాల్మీకి కుంభజ వాసిష్ఠ గౌతమ
వ్యాస పరాశర వామదేవ
పర్వత దూర్వాస భరత మార్కండేయ
కణ్వ దధీచ్యాదిఘనమునులును

విధి విష్ణు రవి చంద్ర బుధ బృహస్పతి శచీ
పతి ముఖులగునట్టిపరమ సురలు
బలి బాణ రావణ బహుళేంద్ర తారక
శూర పద్మాసుర సోమ హారులు
గీ. భస్మ ధరియించి రవి గ్రంథబహుళమున్న
వినియు దెలియరు కొందఱే వెఱ్ఱియే మొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మనిషేవణ భస్మధూళనములు
భస్మధారణమనఁ బరగుమూఁడు
విధులలో స్నానంబు వెనుకజన్మాఘముల్
మొదలంట జెడుటకు ముఖ్యమగును
తనుగుణంబులదోషతతి నణంగింపఁగాఁ
జాలు నుద్ధూళనసంజ్ఞక్రియయు
వేధదుర్లేఖలు వెడలింప మోక్షంబు
లొసఁగ ధారణకును బొసఁగుశక్తి
గీ. భస్మమునుమార్చి దగుగ్రంథబహుళమున్న
వినియుఁ దెలియరు కొంద ఱేవెఱ్ఱియే మొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ,రాజిత...
సీ. భూతభేతాళముల్ పారిబుచ్చఁగలశక్తి
బ్రహ్మరాక్షసులను బట్టుధాక
కామినీగ్రహములఁ గనిరన్నఁగలకీవి
మోహినీగ్రహముల ముందునూహ

శ్రీవైష్ణవు లెట్టు చేరఁ గానిమహాత్మ్య
జైన గ్రంథ ప్రముఖ జాలుగుణము
శాకినుల్ ఢాకినుల్ జడిసెడి రౌద్రంబు
శివభక్తులను కాపల్ సేయుగాను
గీ. భస్మమునకె కాక యొంటికి కీపగిదిగలదె
వినియుఁ దెలియుడు గొంత విశిష్టతేమొ
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తపసిత్తముల వనమునఁ దర్శి పాద్యసేవ
దాశరథియును భస్మధారియయ్యె
మోక్షార్థియై శైవదీక్షఁగొన్నప్పుడు
దాశరథియును భస్మధారియయ్యె
రామలింగము నిల్పఁ గాంక్షించినప్పుడు
దాశరథియును భస్మధారియయ్యె
అశ్వమేధముఁ జేయునవసరంబందున
దాశరథియును భస్మధారియయ్యె
గీ. వ్యాసవాల్మీకకావ్యముల్ వసుధలేవె
చూచియుఁ దెలియఁజాల రిదోవ్యమేమొ
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 85
సీ. భస్మంబు ధరియింపఁ బాపముల్ విడిపోవు
భస్మంబు సిరులీను పరసవేది
భస్మంబు రోగార్తిభంజనకరమగు
భస్మంబు వైరులపట్టుఁ జెఱచు

వీరవైష్ణవు లెట్లు జేరరానిమహాత్తు
జైనబౌద్ధుల ద్రుంపఁ జాలుగుణము
శాకినుల్ ఢాకినుల్ జడిసెడి రౌద్రంబు
శివభక్తులకు సిరుల్ సేయుగరిమ
గీ. భస్మము కెకాక యొంటికి కీపగిదిగలదె
వినియు దెలియరు కొంద ఱీవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తపసియై వనముకుఁ దర్లిపోయెడివేళ
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
మోక్షార్థియై శైవదీక్షఁగొన్నప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
రామలింగము నిల్పఁ గామించినప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
అశ్వమేధముఁ జేయునవసరంబందున
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
గీ. వ్యాసవాల్మీకకావ్యముల్ వసుధ లేవె
చూచియుఁ దెలియఁజాల రీచోద్యమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...85
సీ. భస్మంబు ధరియింపఁ బాపముల్ విడిపోవు
భస్మంబు సిరులీను పరసవేది
భస్మంబు రోగార్తిభంజనకరమగు
భస్మంబు వైరులపట్టుఁ జెఱచు

భస్మంబు త్రైలోక్యపద మబ్బఁగాఁజేయు
భస్మంబు సుగుణముల్ బాదుగొల్పు
భస్మంబు సుజ్ఞానపదముఁ జూపఁగఁజాలు
భస్మంబు మోక్షమన్ ఫల మొసంగు
గీ. ననుచు మొజలిడువేషంబు లధికముగను
వినియుఁ దెలియరు కొందఱ తీవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...36
సీ. జలమిశ్రితసుభస్మ మిలను బూయఁగవలెఁ
గాలత్రయంబున ఘనగృహస్థు
తక్కినయాశ్రమతతిసతుల్ బొడి భస్మ
ధరియింపవలె శ్రుతిధర్మ మిదియ
శాస్త్రోక్తమగు విరజాభస్మముఖ్యంబు
హర్షమా వైశ్యదేవాజ్యజంబు
గాకున్న శ్రోత్రియాగార యోగాగ్ని దౌ
భూతియు ధరియింప నీతియనుచు
గీ. శ్రుతులు స్మృతులును జెప్పుటఁ జూచి యెఱిఁగి
భస్మధరియింపఁ వొల్ల రీపాపమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...37
సీ. భస్మధారణవిధి పరిమితిఁజెప్పెదఁ
బంచశిఖల్ వక్త్రబాహుమూల
ములను భ్రూమధ్యమంబునఁ దగునాసికా
మూలంబు ద్విశ్రవోమూలములను

యురమున స్తనముల నుదరమందున నాభి
జాను పృష్ఠంబున జంఘలందు
రత్నకోబరికూబరత్నోణిగళముల
భుజయుగ్మమునఁ గరమూలములను
గీ. బాహువులమధ్య నూరువు పాదములను
ముప్పదాఱగుస్థానముల్ ముఖ్యమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. నియతి రుద్రాక్షోపనిషదర్థములు విని
రుద్రస్వరూపిగా రూఢిగలిగి
యామ్నాయములయందు నాగమంబులయందు
రుద్రాక్షధారణ భద్రమనుచు
సకలవిధులఁజెప్పె శార్వాణి మొదలైన
శక్తిసంఘము మహానిసముదయంబు
దేవదానవకోటి భావశుద్ధినిదాల్చి
నారుగా రుద్రాక్షపేరు లభవ
గీ. యెలమి రుద్రాక్షధారణ గలుగునరుని
భక్తిగను మ్రొక్కినను మోక్షపదవిగల్గు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పదునాల్గుముఖములు పదునాల్గుభేదముల్
పదినల్వు రధిపతుల్ పదియు నాల్గు
విని యోగపద్ధతుల్ తనువున ధరియించు
విధులు నెఱింగింతు విరళముగను

ముద మొప్పఁగా నేకముఖముఖ్యమైయుండు
నదరుగా దొరకును నచటనచట
నూర్ధ్వమధోముఖయుక్తిని గనవలె
నూర్ధ్వముఖంబైన నొప్పియుండు
గీ. ధన్యమైయుండు రుద్రాక్షధారణంబు
నిగమమంత్రోక్తి బూజింపఁ దగినదగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సకలపాపంబులు సమయింపఁగాఁజాలు
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
సతతంబు కాశివాసము జేయుఫలమిచ్చు
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
నిరతంబు శ్రీశైలనిలయపుణ్యముకొద్ది
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
పరగ శివజ్ఞానపరునిగావించును
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
గీ. రుద్రరూపంబుగా మది రూఢిగల్గి
తనువునందున రుద్రాక్షఁ దాల్పవలయు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర మాయతిజాతంబులగుటను
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
సంసారదుఃఖముల్ సంహరింపంగను
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె

దుష్టులదుఃఖించి తొలఁగునట్లుగఁ జేయ
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
భవులకు మోక్షసంప్రాప్తిఁ గూర్చుటఁ జేసి
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
గీ. జగతి రుద్రాక్షతో సరిజేయఁదగిన
పూసలే లేవు కల వన్న దోసమయ్యా
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర దేవేశ జ్వలన పద్మాసన
కాలాగ్ని రుద్రుండు కార్తికేయుఁ
డన వాసుకియు వినాయక భైరవుఁడు చౌరి
యీశాన భాస్కరుఁ డెలమి స్కంద
హారుఁడును పదినల్వు రధిపతుల్ రుద్రాక్ష
లకు నేకముఖ మొదల్ ప్రకటముగను
శ్రీగలరుద్రాక్ష లాగమంబులయందుఁ
గొనియాడఁదగియె నీకుతలమందు
గీ. శాస్త్రసమ్మతి రుద్రాక్షసరులు దాల్ప
వలయు మోక్షంబునే మదివలయువారు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖను నొక్కటియును శిరమున ముప్పది
రెండు మూర్ధ్నిని మాలనిందుగాన
ముప్పదాఱును కర్ణముల నాఱు గంఠంబు
నందు ద్వాత్రింశతి నమరవక్ష

మున నై దుశతములు ఘనబాహువులకును
బదియాఱు బదియాఱు బదియు రెండు
బది రెండుగరముల బరగ నష్టోత్తర
శతమౌను జపమాల హితవుమీఱ
గీ. రెండునూఱుల ముప్పదినుండు మెండు
వరకిరీటంబు నీరీతి వలయుఁ దాల్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖ నేకముఖియును శిరమున ద్వాదశ
ముఖియు నేకాదశముఖియు మూర్ధ
మునకు శ్రుతులపంచముఖి సప్తముఖి దశ
ముఖి షష్ఠముఖి యష్టముఖియుఁ గంఠ
మునకు నురోదేశమునకుఁ జతుర్ముఖి
తగు బాహువులఁ ద్రయోదశముఖియును
ద్వాదశముఖి మణిబంధనంబుకుఁ జతు
ర్దశముఖి జపమాల తనువహించు
గీ. నన్నిముఖముల రుద్రాక్షులగు కిరీట
మునకు నని తెల్పెశౌనరయ్య ముదము మీఱ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కాయశోషణ జేసి కష్టమందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
కాశీగయాదులు గలయదిరుగుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు

పవనబంధనఁ జేసి బాధలొందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
సాంఖ్యయోగాదులబాడఁ బోవుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
గీ. పాపము హరించు ఘనమోక్షపదవినిచ్చు
పరమపంచాక్షరీమంత్రపఠన మిచ్చు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 46
సీ. ధర యజుర్వేదమధ్యకారహారములోన
పంచాక్షరం బనుపతకమలరు
ప్రథమద్వితీయముల్ ప్రకృతియుఁ బిమ్మట
రెండును బురుషుఁడు నుండి కొదువ
సంయోగమగు శివశక్తియుక్తము మంత్ర
ములకెల్ల జననిగాఁ దలఁచవలయు
గురుమూర్తిదయచేర్మిఁ గొని న్యాసధ్యానాది
కములతో జపియింపఁగలదు ముక్తి
గీ. గాన నీమంత్రరాజంబుఁ గాంచి సేయు
వారె మీరారు రిక వేలుగారు వారు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపరసవేదియు నచ్చె
నిను వేడుకొననేల నీలకంఠ
ఘనతపంచాక్షరీ కల్పకం బబ్బింది
నిను వేడుకొననేల నీలకంఠ

చిత్రపంచాక్షరీ చింతామణియు గూడె
నిను వేడుకొననేల నీలకంఠ
భవ్యపంచాక్షరీ పారిజాతంబబ్బె
నిను వేడుకొననేల నీలకంఠ
గీ. నిన్ను నన్నుగఁ జేయఁగా నేర్చినట్టి
మంత్రరాజంబు దొరకింది మాకిఁకేమి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మహితపంచాక్షరీ మహిమయుఁ దెలుపంగ
వాణిపతికినైన వశముగాదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
బలుకుఁజేడియకైనఁ దెలియఁబడదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
జిలువఱేఁడైనను బలుకలేఁడు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగ
జంభారికైనను శక్తిలేదు
గీ. గాన పంచాక్షరీమంత్రఘనతఁ దెలుప
మంత్రరూపుండవగునీవు మాకుఁగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
బ్రహ్మహత్యాదులు బాయఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
నుపపాతకము లవి యుండఁబోవు

పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
సంసారదుఃఖముల్ సడలఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
మాతృగర్భావస్థ మఱగిపోవు
గీ. దల్లి దాతయు నేతయు దండ్రియగుచు
భుక్తిముక్తులు దయసేయుమూల మిదియు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కుంభసంభవువల్లఁ గొనియు పంచాక్షరి
దశరథరాముండు తా జపించె
దూర్వాసుదయసేర్చి తొల్లి పంచాక్షరి
శౌరియు రాముఁడు జపితలైరి
తండ్రియు దయసేయ తపస్వియై పరశురా
ముఁడును బంచాక్షరి నుడివెగాదె
వరదధీచ్యాదులు గరము పంచాక్షరీ
మంత్రంబు జపియించి మహిమగనిరి
గీ. మంత్రసంతతి కిది మూలమంత్రమయ్యె
నిహపరసుఖంబు లిచ్చుట కేమికొదువ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...51
సీ. పంచాక్షరీ యనుబలువైననావచే
దరిలేనిదుఃఖాబ్ధి దాఁటవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుప్రబలమౌసురియచే
ఘోయని భవలతల్ గోయవచ్చు

పంచాక్షరీ యనుభానుదీప్తులవల్ల
నిరయమ స్తకమును నఱుకవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుబహుళమౌనగ్నిచే
ఘనజవనాటవిఁ గాల్పవచ్చు
గీ. మోక్షలక్ష్మీప్రదాయకదీక్షితంబు
మహిని పంచాక్షరియె యన్యమంత్రమేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ప్రణవయుక్తంబుగాఁ బంచాక్షరీమంత్ర
పఠనంబు దగునయ్య బ్రాహ్మణులకు
నితరవర్ణంబుల కెల్లసుందరులకుఁ
బ్రణవహీనంబుగాఁ బఠన మేలు
అష్టాదశావర్తి నక్షరలక్షగా
జపియింప సిద్ధినిఁ జెందవలయు
ప్రతిపునశ్చరణకు బ్రాహ్మణభోజనా
ద్యఖిలవిధులు జేయ సుఖముగలుగు
గీ. మోక్ష మఱచేతిదై యుండు దీక్షలేక
చేసినను మేలె పాపముల్ జెడుట నిజము
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
గురుఁడు పంచాక్షరిగరిమ నొసఁగు
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరీమంత్రపఠనగల్గు

గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరిని సిద్ధిఁ బడయనగును
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరియె మోక్షపదముఁ జూపు
గీ. దుష్కృతుల కివి గల్గుట దుర్ఘటంబు
సుకృతమతులకు దొరకుట సులభమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రఫలమె నా క్రీడికిఁ
బాశుపతాస్త్రంబు బడయనగుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమెకా చక్రికి
ద్రౌణియస్త్రంబ్బాలఁ దప్పనిడుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమెకా రాముండు
దశముఖుఁదెగటార్చ్చ వశను గనుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె మార్కండేయుఁ
డవనిదీర్ఘాయుష్య మమరనుంట
గీ. భారతము శివగీతలు భాగవతము
స్కాందమాదిగ గ్రంథముల్ సాక్షిగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శైవపంచాక్షరీజపమునకు ముఖ్యంబు
విపులమంత్రోద్ధారవిధియు వినుఁడు
మొదల నకారంబు ముందు మకారంబు
పిదప శికారంబు గదపిపరత

వాకారము యకారవై ఖరి లిఖయింప
పంచాక్షరంబులై ప్రబలుచుండు
బ్రణవంబుతోఁగూడి భవ్యషడక్షరి
యగునని షణ్ముఖుం డధికప్రేమ
గీ. మున్నుఁజెప్పెను గొందఱు మూర్ఖులగుచు
విప్రు లుపదేశమంద రివింతయేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణజనములు భక్తితోడను లింగ
మును మేనదాల్చుట ముఖ్యమనుచు
వేదాగమంబులు నాదారకను బల్కు
చున్నవిభక్తిచే విన్నఁజాలు
విష్ణ్వాదిసురలును వేత్తలౌమునులును
మణిదారుమృచ్ఛిలామయములైన
లింగముల్ ధరియించి రంగుగాఁ బూజలు
చేయుట వ్యాసులు చెప్పినారు
గీ. ధరను గొందఱు దనులింగధారణంబు
గాకపోవుట వారిదుష్కర్మగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధర యిష్టలింగంబుఁదగు స్థూలమునకును
సూక్ష్మమునకునౌను శుభము ప్రాణ
లింగంబు మూఁడవయంగమౌగారణ
మున భావలింగంబు ముదమిమీఱ

ధరియింపవలెనని మొఱయును శ్రుతులన్ని
తెలిసి దెలియనివారిఁ దెలుపుటరిది
యాణవాదిమలత్రిహరణంబు గావించి
మాంసపిండంబును మంత్రపిండ
గీ. మొగను జేసియు గురుమూర్తి నిగమసూక్తి
శిష్యునకు లింగధారణఁ జేసి బ్రోచు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. లింగధారినిఁగని లోఁగిమ్రొక్కినఁజాలు
పాపాటవులు గాలిభస్మమగును
లింగధారినిఁగని లోఁగిమ్రొక్కినఁజాలు
దుఃఖాంబుదములన్ని తూలిపోవు
లింగధారినిఁగని లోఁగిమ్రొక్కినఁజాలు
జన్మబీజము మొదల్ సమసిపోవు
లింగధారినిఁగని లోఁగిమ్రొక్కినఁజాలు
బుణ్యాపయోనిధుల్ పొంగుచుండు
గీ. ననినచో లింగధారణ ఘనసభక్తి
నైనవారలు మీరుగా నగుటయరుదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అంగమందున లింగ మమరియుండినవాఁడు
శ్వపచాధముండైన శంకరుండె
అంగమందున లింగ మమరియుండనివాఁడు
శాంతవిప్రుండైన శ్వపచసముఁడె

ఁన లింగ మమరుచున్నట్టివాఁ
ర్తనుండైన యమునిపరుఁడై
ఁన లింగ మమరియుండనివాఁడు
ఁమయాజైనఁ బరమఖలుఁడై
ంబు స్కాందంబునందు గలదు
ఁవరు కొంద తీవింతయేమొ
ంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
మూఁటను దగినవస్త్రంబుల
డులింగంబుల ముడిచికట్టి
ప్రాణమం దింపుగా లగియించి
ఁందునఁ జేర్చి పరిణమించి
ం లింగంబు దాను లింగమునందుఁ
) లోవెలుపల నిచ్చు మఱచి
తానయై లింగవర్తనుఁడైన
క్యసమరసలీనుఁ డగును
ఁని సాంగత్య మతనిసేవ
ాకృపగలిగినఘనుల కెల్ల
ంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
ద్వైనాతని ఘటవర్త
ు ద్వైతంబులై యమరుచుండు
ంలాంగంబు గలయంతమట్టుకు
లింగంబందుఁ దొలఁగకుండ

ధరియించి పూజింప ధర్మమైయుండును
స్థూలంబు లింగిమై శుద్ధిఁ గనదు
కొదువరెంటను నీశుఁ గూర్చితిమని చెప్పి
బొదలాది దేవుని బుట్టలందు
గీ. దాచి పూజింపఁదగదు సద్వైతు లిట్లు
సేయ దేవార్చనలు సిద్ధిఁ జెంద వెపుడు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ద్వైతుఁడై యుండె నద్వైతుఁడై యుండెను
దనువ ర్తనలకును దలఁగనపుడు
తనదైవమెప్పుడు దన కవినాభావ
సంబంధిగా నుంచఁజాలవలయు
నట్లుసేయక సంచులందు బెట్టెలయందు
నుంచి పిల్లలపూజ కుంచి వచ్చి
నామనిజెప్పుట నగుబాటుగా కిది
శ్రేష్ఠవర్తనమని చెప్పఁదగదు
గీ. దేవుఁ డెవఁ డైనసరె స్థూలదేహమందుఁ
జేర్చి విడనీక గొల్చుట శ్రేష్ఠమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శివునిప్రసాదంబు శ్రేష్ఠంబుఁగాదని
భుజియింపఁ గొందఱు బుచ్చికొనరు
హరుఁడు మా నైవేద్య మర్హంబుగాదని
బలికినాఁ డనిగూడ దలఁతు రవని

జ్ఞానహీనం బిది సత్యవాక్యముగాదు
శివునికై వేద్యంబు శిరముమొదలు
బాదయుగ్మముదాఁక భక్తితోఁ బూసియు
భుజియించెఁ గృష్ణుండు పూర్వమందు
గీ. ననుచు శ్రీభాగవతమున వినఁగఁ జెప్పె
నింద్య మనువారలే బుద్ధిమాంద్యు లకట
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ,రాజిత...64
సీ. పితౄర్పితాన్నంబుఁ బ్రియమొప్ప భోక్తలు
బ్రాణాహుతులు చేయఁ బనికివచ్చు
ధర పితామహులకూడు ధన్యులౌభోక్తలు
బ్రాణాహుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
ప్రపితామహాన్నంబు భవ్యులౌభోక్తలు
బ్రాణాహుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
విష్ణ్వర్పితాన్నంబు వేత్తలౌభోక్తలు
బ్రాణాహుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
గీ. గాని శర్వప్రసాదంబుగాదు గానఁగ
ననెడిదుష్టులమాటలు వినఁగఁదగదు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ,రాజిత....
సీ. శ్రాద్ధకాలంబున శ్రద్ధతోఁ బెట్టెడు
పిండత్రయంబుచేఁ బ్రేత లంత
సుగతిగందు రటన్నసూత్రంబు లున్నవి
మధ్యపిండము రుద్రమయముదయ్యె

నాపిండ మాకర్త కర్ధాంగి యగుసతి
సేవింపవలె నని చెప్పె శ్రుతియుఁ
దత్ప్రసాదము గొన్న తరుణియు సంతాన
వంతురాలగు నని వార్తగలదు
గీ. శివప్రసాదంబుగొనఁగ నిషిద్ధమెట్లు
భక్తిహీనులవాదముల్ పాటిగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచభూతంబులు బరమేశ్వరప్రసాద
మైయుండె వ్యతిరిక్తమైనదెద్ది
అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవులైరి
హరుప్రసాదులెగాక యన్యులెవరు
చరచరాస్పదమైనజగములో శ్రీకంఠు
వరప్రసాదముగానివస్తువెద్ది
విష్ణు విధాతాదివేల్పులు శివభక్త
పరులుగా కున్నట్టివారలెవరు
గీ. భవుప్రసాదమహాత్వంబు భాగవతము
శైవస్కాందాదిగ్రంథముల్ చాటుచుండు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. హరునకు శివభక్తు లర్పించుభూషలు
ఛత్రచామరములు సకలవాహ
నంబులు హారముల్ నానావిధంబుల
వస్తువుల్ నైవేద్యవాసన లవి

యివి యనర్హంబులౌ నెవ్వరుగానరాదు
గానిచో నరకాబ్ధిఁ గూలఁగలరు
శివభక్తులైయుండి శివునిఁబూజించుచు
శివుప్రసాదము దినఁ జెల్లకున్నె
గీ. పత్రపుష్పఫలంబులు పక్వములును
హారునివేదనభుక్తి కనర్హమగునె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత. ...
సీ. ఏమంత్రన్యాసాదు లామంత్రమునకును
దగవనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
యజ్ఞపురోడాశమాయాజులకుఁగూడఁ
దగదనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
పితృశేషమును గర్త ప్రీతిభుజింపంగఁ
దగదనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
శివునిబ్రసాదంబు శివభక్తులకుఁగూడఁ
దగదనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
గీ. యొప్పవచ్చునె యీమాట దప్పుగాక
భస్మరుద్రాక్షధారులౌవారు లధమ
గతికిఁ బోఁగోరి నిందించుకథకుఁ జొరిరి, భావ.
సీ. బిల్వవృక్షముఁజూచి ప్రీతితోమ్రొక్కిన
నరునకు దోషముల్ నశ్యమగును
బిల్వవృక్షంబును బ్రేమతోఁ బూజించు
మనుజుండు సురలకు మాన్యుఁడగును

బిల్వవృక్షము వేసి పెంచినపుణ్యుండు
హరగణంబులయందు నధికుఁడగును
బిల్వబిల్వమటంచుఁ బ్రేమచే స్మరియించు
వారిపాతకములు వారితములు
గీ. నని పురాణంబులందున్నఁ గనరు వినరు
కొందఱజ్ఞులు నిది యెట్టిచంద మొకో
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కాశికాపురమందుఁ గాలభైరవుకన్న
మకరమందుఁ బ్రయాగమాధవులను
గాంచిన మాంగల్యగౌరిదర్శనమైన
సేతువు కేగిన శేషగిరియుఁ
బోడగన్నఁ గేదారమున గంగ ద్రావినఁ
గోటియజ్ఞము లోకమాటు సేయఁ
గలిగిన నొకలక్షకన్యల దానంబు
సేయనబ్బినఁ బుణ్యసిద్ధియంత
గీ. నేకబిల్వార్చనంబున నిత్తుననుచుఁ
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. బహుళాష్టమిని బిల్వపత్రంబుతో మిమ్ము
నర్చింపఁ బాతకహరణమగును
శివరాత్రిరోజున భవ నీస్మరణతోడ
బిల్వార్చనము సేత ప్రీతికరము

లక్షబిల్వార్చిన దక్షులై చేసిన
వారన మీరన వేఱులేదు
ప్రతిసోమవారంబు భక్తితో బిల్వంబు
చేఁ బూజసేయ విశేషమగును
గీ. నేకబిల్వమహత్వ మమేకముగను
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బిల్వవృక్షముక్రిందఁ బ్రేమతో వైశాఖ
కార్తికంబుల భక్తిగలిగి యొక్క
విప్రున కేశ్వరువిందుఁజేసిన కోటి
బ్రాహ్మణభోజనఫలము గల్గు
మారేడుతరుమూలమహిని లింగార్చన
నొకరోజుజేసిన సకలకాల
ములను లింగార్చన సలిపినవాఁడుగా
ఫలమబ్బు సందేహఫణితి వలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మారేడుదళములు నూరిలో లేకున్న
తత్కాష్టఫలములు దగునుబూజ
కవియు దొరకమియైన నావృక్షమూలమం
దమరిన మృత్తికనైనఁ గ్రమము

నది యసంభవమైన నన్యపత్త్రంబులు
మారేడుపత్త్రిగా మానసమున
భావించి పూజింపఁ బాపముల్ విడి పుణ్య
ఫలమిచ్చు సంశయఫణితివలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భృగుపత్ని నన్యాయముగఁ జంపినందున
శపియించె భృగుముని శౌరి నపుడు
నదికారణముగాఁగ నాహరి తావచ్చి
పుడమిపై పదిమార్లు బుట్టవలసెఁ
బుట్టుట గిట్టుట పురహరుగొల్చుట
భాగవతము జెప్పఁబడినదయ్యె
మితిమించి పలుమాఱు కుతలమందునఁ జక్రి
జననమందికథల్ చాలఁగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. జలచరంబులలోన శ్రావ్యముగాఁబోలు
మత్స్యమై జన్మించె మాధవుండు
వేదంబులు హరించువిద్వేషుఁ బొరివుచ్చి
తెచ్చి శ్రుతులు వేధ కిచ్చినాఁడు

మత్స్యకేశ్వరుఁ డనుమారారి నతిభక్తి
భువిని ప్రతిష్ఠించి పూజచేసె
మత్స్యపురాణంబు మన్నించి విని మత్స్య
లంకకుఁజని చూడ శంకదక్కు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. రెండవజన్మకు దండిదికాఁబోలు
తాఁబేలునయ్యె నాదైత్యవైరి
దైత్యులు సురలును దర్పునంభోరాశి
మునుఁగు తిప్పను వీఁపు మోపినాఁడు
తూర్పుసంద్రముపొంత నోర్పుతోఁ గూర్మేశు
నిల్పి సద్భక్తుఁడై కొలిచినాఁడు
కూర్మపురాణంబుఁ గూర్మిచేఁ జదివినఁ
గూరేశుఁజూచినఁ గునుకువిడును

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. అడవిమృగములలో వడిగలదని హరి
ఘనవరాహంబుగాఁ గలిగినాఁడు
ఇదియు మూఁడవజన్మ మిందు హిరణ్యాక్షుఁ
జంపి జగతి మేలు నింపినాఁడు

శ్రీవరాహేశ్వరు శ్రీగిరిపై నిల్పి
మించినభక్తి సేవించినాఁడు
ధర వరాహపురాణతాత్పర్యమును వరా
హేశుఁ జూచియున్నైన నెఱుఁగవచ్చు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుండు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత.
సీ. ప్రహ్లాదుకొఱకు స్తంభంబున నరసింహ
రూపుగా జన్మించి శ్రీపతియును
ప్రహ్లాదుతండ్రిని బట్టి గోళ్లనుజీరి
పరలోకగతునిగాఁ బంపినాఁడు
శేషాచలంబున శ్రీనృసింహేశుని
స్థాపించి పూజలు సలిపినాఁడు
బాదరాయణిపల్కు భవ్యస్కాందము నృసిం
హేశ్వరంబునుజూడ నిపుడుగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుండు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత..
సీ. లచ్చిపెనిమిటి గొప్పబిచ్చమెత్తుటకునై
అదితికి సుతుఁడుగా నవతరించి
బలిని యాచించియు బలిని బంధించియు
బలిరాజ్య మింద్రునిపరముజేసి

వామనేశ్వరు హిమవంతంబుపై నిల్పి
యర్చించె భక్తితో నహరహంబు
వామనేశ్వరుఁడును వ్యాసగ్రంథంబులు
నేఁడును సాక్ష్యమై నిలచియుండె

ఆ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. సూనసాయకుతండ్రి శుభముహూర్తంబునఁ
బరశురాముం డన ప్రభవమొంది
తరిమి రాజుల నెల్ల తరతరంబులవారి
నిరువదియొక్కమా రేరి చంపఁ
బరశురామేశ్వరం బనఁ బెక్కుచోట్ల
శివుని బ్రతిష్ఠించి చేసెఁ బూజ
నతఁడుగొల్చినపురహరునివాసంబులు
జగములోఁ గనుఁగొనఁ జాలఁగలవు

ఆ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. దశరథరాజును తనయుఁడై శ్రీవిష్ణు
రామనామంబున రహిఁ జెలంగె
వానరసేనతో వారధిబంధించి
దశకంఠకంఠబృందములుఁ ద్రెంచె

శివదీక్షితుండునై శివగీతలు గ్రహించి
పరశివజ్ఞానియై ప్రబలె నిలను
సేతువుదగ్గఱ శ్రీరామలింగేశు
నిలిపి యంతశ్శుద్ధి గొలిచినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కమలాక్షునంశనే గలిగెను యదువంశ
వార్ధిచంద్రుఁడు హాలపాణియనఁగ
దుష్టదానవులను దులిచివేసి యనేక
శిష్టసంరక్షణఁ జేసినాఁడు
విద్యార్థియై పోయి విశ్వేశు పురిలోన
సాందీపుకడఁ దానుఁ జదివినాఁడు
తనపేర లింగంబుఁ దగ వారణాసిలో
స్థాపించి పూజలు సల్పినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వసుదేవసుతుఁడునై వాసుదేవుండన
జన్మించె శ్రీవిష్ణు జగతిలోన
శివుని బ్రసాదంబు స్థిరమతి భోగించి
దూర్వాసుకృపఁ గాంచె తోయజాక్షుఁ

దతిప్రయాసమునోర్చి మతినిల్పి హరుఁగూర్చి
తపమాచరించుట ధన్యుఁడయ్యె
చక్రంబుగలిగె నవక్ర పరాక్రమ
శీలియై వైరులఁ దూలఁబుచ్చె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కృష్ణుండు కాశిలోఁ గృష్ణేశలింగంబు
నిలిపినాఁ డిప్పుడు గలదు చూడఁ
జంద్రజూటునికృప జాంబవతీదేవి
సాంబునిగనినది సకలమెఱుఁగు
బార్థివలింగంబు బార్థకృష్ణులు బూజఁ
జేయుట వ్యాసులు చెప్పినాఁడు
నరునితోఁ గైలాసనగరంబునకుఁ గృష్ణుఁ
డేఁగి మీకును మ్రొక్కు టాగడంబె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పూర్వకాలంబునఁ బురుషోత్తముఁడు వచ్చి
పురహరుఁగని మ్రొక్కి పరమతత్త్వ
విధిఁ దెల్పుమనికోర విశ్వేశ్వరుఁడు శైవ
దీక్షితుగాఁజేసి తేజమెసఁగఁ

బరమగుహ్యం బగుపరతత్త్వమును జెప్ప
నవియు నీశ్వరగీత లనఁగ వెలసెఁ
గూర్మపురాణంబుఁ గోరి చూచిన నందు
నమరు నీశ్వరుగీత లఘుహారంబు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. కరకంజుఁ బూజింపఁ గమలసహస్రంబు
నిత్యంబు హరికిని నియతమందు
నొక్కనాఁ డొక్కటి లెక్కకుఁ దక్కినఁ
దననేత్రకమలంబు దానవారి
శివునకు నర్పించి శివుని మెప్పించియుఁ
గమలాక్షుఁ డనుపేరుఁ గాంచినాఁడు
ధర మహిమ్నాదులు దత్కథ ల్నేఁటికిఁ
దెలుపుచున్నవిగదా పలుకులేల
గీ. నాదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...87
సీ. శ్రీహరియంశను శ్రీపరాశరసూనుఁ
డుదయించి కాశిలో నుండుటయును
విశ్వేశుఁ బూజించి వేదవిభాగంబు
సేయుచో హరునుతి సేయుటయును

దన గ్రంథములయందు తక్కినసురలంత
శివభక్తులని యొప్పి చెప్పుటయును
గొప్పసాక్ష్యం బది కొదువయేమున్నది
పలుమాఱు తర్కింపఁ బనియుఁ గలదె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివుభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. జైనవంశమునందు జన్మించి మాపతి
బుద్ధనాముఁ డనఁ బ్రసిద్ధుఁ డయ్యె
భువనేశ్వరంబున బుద్ధేశ్వరునిఁ గొల్చి
శివభక్తులకు నెల్ల శ్రేష్ఠుఁడయ్యె
బుద్ధేశ్వరప్రసాదభుక్తిలేక యతండు
నేఁడును భుజియింపఁబోఁడు సుండి
శ్రీజగన్నాథంబు సేవింపఁబోయిన
భువనేశ్వరముఁ జూడఁ బోకపోరు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివుభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కల్కిజన్మము ముందుగాఁ గలదందురు
గతకల్యుగంబులఁ గల్కివేష
మమరె శ్రీశునకని యనియె గ్రంథంబులు
నాతండు శివభక్తుఁ డవును జగతి

గల్కేశ్వరంబులు గలవు పెన్నానది
తీరమందున మున్ను సారసాక్షుఁ
డారూపమునఁ గొల్చినట్టివె న్నైయుండు
లేకున్న నా పేరు గాకయుండు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దక్షజమూర్తికి ధర్మునకునుబుట్టి
నరుఁడు నారాయణనామములను
బదరీవనంబునఁ బశుపతికై ఘోర
తప మాచరించిరి దనుజవైరి
యంశలువీరలు హరుకృపాకలితులై
ధర్మవిరోధులదండనంబు
సేయఁజాలిరి వీరిచరిత భారతమందు
భాగవతమునందుఁ బలికినారు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పాండురంగంబనఁ బ్రబలమైనస్థలంబు
పడమటిసీమలోపలను గలదు
విఠ్ఠలక్షేత్రంబు విష్ణు వచ్చటనుండు
నాశ్రితరక్షణాయత్తుఁడగుచు

శివదీక్షితుండైన శ్రేష్ఠత్వమునఁ జేసి
విశ్వలేశ్వరుఁడయ్యె విస్ఫుటముగ
శిరమున లింగంబు ధరియించియున్నాఁడు
వలదన నెవ్వరివశముగాదు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు బ్రహ్మేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
ఇంద్రప్రతిష్ఠలు నింద్రేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
వరుణప్రతిష్ఠలు వరుణేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
సూర్యప్రతిష్ఠలు సూర్యేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
గీ. అట్టివారలు శివభక్తు లగుట నెఱిఁగి
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తమపేరు శివునితో దంటించి లింగముల్
స్థాపించి రమరులు దనుజవరులు
భోగులు గరుడులు భూమీశ్వరులు మునుల్
యక్షగంధర్వులు యతులు శక్తి

సంఘంబు సిద్ధులు స్థావరంబులు భూమి
భేతాళనిచయ మీపృథివిలోన
నాయాస్థలంబుల నాయావిలింగముల్
గనుగొన్నఁ గన్నులకర్వ్వదీఱ
గీ. వీరలందఱు శివభక్తిపారమతులు
శివునిఁ గొల్వక గొందఱు జెడు టదేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అదితినందనుఁ డైనయావామనునిపాద
కమలమందున గంగ గలిగె ననియు
విష్ణుపద్భవయన వెలసినయాగంగ
హరుఁడు జటాజూటమందు భక్తి
దాల్చినాఁ డనియేటిదబ్బఱమాటను
వినరాదు దోషంబు విస్తరించు
గంగపుట్టుకవేఱు గంగాధరుండౌట
కారణం బది వేఱుగలదు మొదలఁ
గీ. బూర్వపక్షంబు జెప్పెదఁ బొందుగాను
వెనుక వినుపింతు సిద్ధాంతవివరమెల్ల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మునిశాపవృతమైన మురవైరిజన్మముల్
బదివిధంబులు నందు బంచమంబు
వామనంబగు గంగ వామనుపదమునఁ
బుట్టక పూర్వమేపుట్టె జలము

గతకాలమున గంగగనుపడకుండిన
జగమువర్తన మెట్లు జరుగఁబడును
మత్స్యకూర్మంబులమాట నేమనవలె
నీరులేక వియెట్లు నిలువఁగలిగెఁ
గీ. గాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లే దింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరివ్యాత్తపద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలి వామనునిపాదపద్మముల్ గడుగంగ
జలము లెక్కడనుండి సంభవించె
వటునిపాద బ్రహ్మ యెటులఁ బ్రక్షాళించెఁ
దనవద్ద నుదకంబుఁ దాచకున్న
వామనుండే ముందొ వార్ధిమథనమె ముందొ
కూర్మావతారవిరాగుఁలుతుఁ దెల్పు
బలిని జన్మంబులోపలఁగదా యాచించె
జన్మమెట్టుల సాగె జలములేక
గీ. కాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లే దింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరివ్యాత్తపద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలికొఅక్కై పుట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలియింటికినిబోవుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు

బలిని భిక్షించెడిపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలిని నిగ్రహపెట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
గీ. కారణములేనిచో గంగ కలుగుటెట్లు
లూరులేకున్న బొలిమేర యుండుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. హరిపాదమున గంగ యది పుట్టుకుండిన
హరిపదపూత యైనట్టిగంగ
వాలిదాల్చినవాఁడు శూలియటంచన
నొప్పరా దది గొప్పతప్పుమాట
మున్నొకయడుగున మిన్నొకయడుగునఁ
గొలిచినజలవాసములను విడచి
కొలిచెనే గతమందు జలములెన్నఁడు పాద
ప్రక్షాళనముసేయఁ బడఁగలేదె
గీ. విష్ణు తనపాదమునకని వేరె గంగ
దాచికొనినాఁడొ యిదియేనొ తనకుఁగూడ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఘనత్రివిక్రమమింటికాల్ గడుగకమున్ను
మిన్నేరు లేదొకో మించిపూత
యై లేదొ లేకున్న నాలోకులకు నెట్లు
జరిగెనో పూతయా జలములేల

వారలుద్రావిరి వామనుపదముకుఁ
బ్రక్షాళనము కెట్లు పనికివచ్చె
హరి వామనుండైన నాకాలమెన్నఁడు
బంచభూతంబులప్రభవ మెపుడు
గీ. నాలుగవతత్త్వ మిది వటుకాలుసోకి
పావనంబయ్యె నను టిది బాడిగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆది కనాదియౌ నాకాలమునఁగదా
గంగ నొదలఁదాల్చెఁ గాలకంఠుఁ
డదితిగర్భంబున హరిబుట్టి యింద్రుని
తమ్ముఁడై నదినంబు దలఁచిచూడ
ధర భగీరథరాజు తనవారికొఱకునై
భాగీరథిని దెచ్చుపర్వమెన్నఁ
గాలభేదంబులు గనుపించె భాగీర
థీజన్మకాలంబె దేవదేవ
గీ. నకును గంగాధరత్వంబు ప్రకటమనుట
నేర కనుమాటలేగాని నిజముగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆకాశవీధికి హరిపాదమునకును
విష్ణుపాదంబని వెలయుపేరు
శౌరికిఁ గప్పకుఁ జెలఁగి సింహంబుకు
హరి యనుపే రొక్కటగును జగతి

హరి కప్పుఁగాఁబోవఁ డాకాశవీధియు
హరిపాదమనిచెప్ప నలవిగాదు
ఆకాశముననుండి నవనికి దిగుగంగ
కును విష్ణుపద్భవ యనఁగఁ జెల్లు
గాక హరికిని గంగ కలుగలేదెన్నఁడు
గలిగినదనుమాట కల్లకల్ల
గీ. బ్రహ్మ నడిగిన నీ రిలఁబడియె నదియె
విష్ణుపది యనునదియునై వెలసెనేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత. . .
సీ. భాగీరథినిజూచి భక్తితోఁసర్చింప
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథికిఁబోయి భక్తిస్నానముఁజేయ
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథీజలపానంబుఁజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁగని ప్రస్తుతిజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరమభాగీరథికి హరిపాదముసను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత.
సీ. భాగీరథినిజొచ్చి ప్రాణంబువిడిచిన
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథిని శల్యపాతంబుఁగల్పిన
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ బిండపతనంబుగల్గిన
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ దిలల్ బట్టి తర్పణమేర్చ
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరగ భాగీరథికి హరిపాదమునను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సరయువులోఁబడి చనియెఁగా రాముండు
తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
వార్ధిలో హరిబడి వరదనువచ్చుట
తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
పరశురామునితండ్రి పరభువక్రియలకుఁ
దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
దివ్యతిరుపతులందు దేవార్చనములకుఁ
దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
గీ. గంగచే హరి పూతుఁడౌ కతలుగలవు
గంగ శౌరిపదంబునఁ గలుగుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ,రాజిత...
సీ. ఆదికాలంబున నంబిక హరినేత్ర
కమలముల్ మూసిన కామవైరి

ఫాలనేత్రమువిప్ప ప్రళయాగ్ని జగములఁ
బర్విన హిమసుత భయమునంది
కనులమూతయుమాని కరములు దివియఁగా
నానందజలములు నంగుళములఁ
బడియుజారెను నవి పరగ నాపస్తత్వ
సంబంధు లీరీతి సంభవించి
సీ. గంగ జగములు ముంపఁగ నంగజారి
సురలు వేఁడిన నిడె జటాజూటమందు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ,రాజిత...
సీ. కమలాసనుఁడు మది గర్వించి మించినఁ
దలద్రుంచితివి యొక్కతలయుఁబోయి
నాల్గుమోములతోడ నాటనుండియు సృష్టి
మేరమీఱక తాను మెలఁగుచుండె
బ్రహ్మను దలఁగొట్ట బ్రహ్మహత్యయు శివు
నంటినదని మూర్ఖులందు రకట
బ్రహ్మచావనిదెట్లు బ్రహ్మహత్యఘటించుఁ
జచ్చిన మఱిగదా వచ్చుహత్య
గీ. యనుచుఁ దెలియంగఁజాల రాయంగహీన
తయును మృతియానె పరికింపఁదగదె దీని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ;రాజిత.
సీ. గంగలోఁబడి ద్విజాల్ గాలంబుఁజేసిన
గంగకు హత్యయు గలుగదయ్యె

నగ్నిలో విప్రులు నాహుతియైనను
నగ్నికి హత్యయు నంటదయ్యె
పడమటిగాడ్పుకు బ్రాహ్మణుల్ జచ్చిన
గాలికి హత్యయు గలుగదయ్యె
భూమిగ్రుంగిన గొప్పభూసురుల్ మడసిన
భూమికి హత్యయు బొందదయ్యె
గీ. గాని వాణీశు నొకతల గత్తిరింప
నెట్లుదవిలెనొ హత్య యీనీతియెట్లొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధరదినప్రళయము జరిగినప్పుడు విప్ర
సంఘమరణము లెన్నిజరుగలేదు
బ్రహ్మప్రళయమునందు బాడబుల్ బహుమంది
ప్రాణహింసను బొందఁబడఁగ లేదొ
విష్ణులయంబున వేదవేత్తలు చాల
జీవముల్ విడుచుటఁ జెల్లలేదొ
ప్రళయకర్తృత్వము బరమేశునకుఁదక్క
నొరులకు లేదన్నయుక్తి వినరొ
గీ. యెప్పుడును హత్యజెందక తప్పుసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కండకావరమున గర్వించి నిందించు
నట్టిదక్షుని తలఁగొట్టినపుడు

నాజన్మమం దున్నమాఁతలఁ దెగఁగోసి
తీసి గుండంబులో వేసినపుడు
పూషుఁడన్ సూర్యునిఁ బోసిక పడవేసి
పొడిబొడిగాఁ బండ్లుబొడిచినపుడు
పలుకుఁజేడియ నంటఁబట్టి చేక త్తితో
ఘోరంబుగా ముక్కుఁ గోసినపుడుఁ
గీ. జెప్పలేరైరి హత్యగాఁ దప్పుసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దశకంఠుహత్యను దప్పింప రాముండు
నిలమీఁద రామేశు నిలిపినట్లు
పరశురాముఁడు రాజవరులఁ జంపినహత్య
జీర్ణింప శివునిఁ బూజించినట్లు
బ్రహ్మాదిసుర లంతపాపముల్ హరియింపఁ
గుతలమందు మహేశుఁ గొలిచినట్లు
బ్రహ్మహత్యయుఁ బాయఁబరమేశ్వరుఁడు మున్న
నేదేవు నర్చించి యీగెననినఁ
గీ. జెప్పఁజాలరు నోరెత్తి తప్పువాడుఁ
జేయువారల యెన్నికఁ జేయనేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మాసురుం డనుపాతాంతరముగల
వ్యాళుఁ డనురక్కసుఁ డొకఁడు మున్ను

మీరిచ్చువరమున మీశిరంబునఁ దన
కరముబెట్టెదనన్న బలుగుఁజూపి
వైకుంఠమునకేగ వైకుంఠుఁ డాశత్రుఁ
బరిమార్చినను మీరు బ్రతికినార
లని భాగవతమున ఘనమనిజెప్పెను
సత్యమిది యనినమ్మఁజాలినట్టి
౧. యితరసాక్ష్యంబులా లేవు నిందుకైనఁ
బూర్వపక్షంబు లిత్తు నపూర్వఫణితి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మృత్యుంజయత్వంబు నిత్యత్వకాలాంత
కత్వంబు మీకును గలదటంచు
వేదాగమంబులు వినుపించుచున్నవి
యనృతంబులనగను నలవిగాదు
పుట్టుకగలవారు గిట్టకదప్పదు
పుట్టుటలేనిచో గిట్టుటెట్టు
కోరిన నిచ్చిన మారక నిశ్చయ
లగువారి కుపయోగ మగునుగాక
గీ. వృకున కిచ్చినవరమున నకట మీకు
భయముగల దన తగుహేతుపథములేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వరమువేఁడు వృకుండు వానిశిరంబును
వానికరస్పర్శవలన వ్రక్క

లగునట్లు కోరఁడు నడుగక యిచ్చుట
పొసఁగదు యీమాటపొంది లేదు
వానికరస్పర్శవలననె వానికి
మృతిగల్గె నసుమాట సతముగాదు
పొసగింపుకథగాన పసలేనిరీతులు
గలుగ నుడివెనంచుఁ దలఁపవచ్చు
గీ. వీరభద్రునికథవలె వేదమందు
వృకునిచరితంబు నిజమైనట్రకటపడదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. ధరలోన నేదేవుఁ దలఁచి జంపించిన
వచ్చి ప్రత్యక్షమై వారిమనిచి
యంతర్హితముగను టదిసహజమెకద
యంతర్హితుం డగునట్టిశక్తి
గలవాని కేటికి వలసెఁ బరాజితుం
డగుటకు వృకునకుఁ దగనొసంగు
వరముఁ బరీక్షింప వైకుంఠమునకును
వచ్చిన వైకుంఠవాసుఁ డడలి
గీ. తలఁప దయఁజేసి వృకుఁజంపఁ గలుగుశక్తి
నతనికిచ్చితి రని చెప్పనగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. శాత్రవకృతమైన శ్రమలనుభవించుట
ప్రబలవైరులగని పారిచనుట

శంకరుగృపచేత జయములనొందుట
గర్వించి శిక్షలగనుట మనుట
భాగవతమున హరిపాటులు బలుమాఱు
గనుజెప్పకయె మాన తనకు వల్ల
లేక బోవుటనుండి యాకవిహృదయంబు
క్షోభించి తన కిదేలాభ మనుచుఁ
గీ. బూని బదులుగ వృకుకథ లేనిదొకటి
జేర్చియుండిన నిజమని చెప్పరాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మింటిపురములమూఁటి మంటగలిపిననీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పలుమాఱు బ్రహ్మాండవిలయాగ్నులౌ నీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పుష్పబాణునిమేను బూదిఁజేసిననీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
వృకునకు వరమిాయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
నొరులు నివారింప నుండిరంట
గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మాకును భార్యయాతఁడని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచుఁ
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శూరపద్మునకంటె శూరుండుగాఁ జెప్పఁ
దగదు వృకాసురు జగతిలోన
సింహవక్త్రునకన్న శ్రేష్ఠుండుగాఁ జెప్పఁ
దగదు వృకాసురు జగతిలోనఁ
దారకాసురుకంటె దండివాఁడని చెప్పఁ
దగదు వృకాసురు జగతిలోన
వృకునకు వరమీయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
నౌరులు నివారింపఁ జరితయగుట

గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయాతరిని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచు
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...

సీ. అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవమని
వేదముల్ బలుకుట వినియు వినియు
బద్మసంభవునకుఁ బరమేశ్వరుఁడె పుత్రుఁ
డనిచెప్పెదరు కొంద ఱధమమతులు
విధిసూనుఁ డనుపేరు విశ్వేశ్వరునకును
నమర నిఘంటులలో నమరవలదె
నగచాపుని సహస్రనామంబులందైన
స్రష్టజుఁడనుపేరు జరుగకుండె

గీ. శ్రుతుల నీవార్త వినరాదు సతముగాని
వాదములు సేయవలదన్న వారువినరు, భావ...

సీ. ప్రష్టముఖంబున సాక్షాత్కరించిన
జనకత్వ మతని కేసరణిగలదు
స్తంభమందు నృసింహుసంభవంబయ్యెఁగా
స్తంభంబువారికిని దండ్రియగునె
స్తంభంబునకు శౌరి తనయుఁడంచన బల్క
వచ్చునె యీమాట మెచ్చఁదగునె
యిట్టిలక్ష్యంబులు గట్టిగాఁ బరికింప
కున్న లాభంబేమియున్నదిందు

గీ. ధాత యతిభక్తి మిముఁగూర్చి తపసియైన
నతనిముఖమందుఁ బ్రత్యక్షమైతిరంతె, భావ...

సీ. వసుదేవనందను వాసుదేవుండని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
యదితిసూనుని నింద్రు ననుజన్ముఁడాయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
పద్మమం దుదయింపఁ బద్మజుఁడాయని
పిలిచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
దశరథపుత్త్రుని దాశరథీయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁబిల్వకుండ్రె

గీ. ధాతకును మీరుపుట్టుట తథ్యమేని
నిజమెఱుంగక యనుట దుర్నీతిగాక, భావ...

సీ. భాగవతంబునఁ బాఠకుండై కవి
వాస్తవంబులు గొన్ని వదలినాఁడు
పెక్కులేటికి లెక్కబెట్ట వ్యర్థపుశ్రమ
నొక్కటి నుడివెదఁ జక్కఁగనుఁడు
దక్షాధ్వరంబుకు దనుజారివచ్చిన
లేదనిజెప్పెను గాదు నిజము
వేదమం దీకథ విరళమైయున్నది
వేగిరమై పీరుండు విష్ణుశిరము
గీ. వెఱచి యాహవనీయాగ్ని వేసె ననుచు
శ్రుతియుబలుకుటఁబోతనచూడఁడేమొ, భావ...

సీ. పద్మాక్షుఁ డొకతరి పద్మాక్షియై సుధా
భాగనిర్ణయముకు భారపడియె
విష్ణుప్రకృతి భగవిధము రూపంబని
వేదాగమంబుల వినఁగవచ్చు
శివుఁడు పురుషుఁడని చెప్పెను శ్రుతులన్ని
ప్రకృతియుఁ బురుషులు భావశుద్ధి
గన నభేదులు భేదగతులునై తోతురు
మాన్యమోహినికిని మగఁడవీవె
గీ. కాన నిన్నభిలషించిన గలిగెఁ గొడుకు
కూఁతురా మోహినికివారు గులుతుగారె, భావ.

సీ. మోహినీదేవికి మొదటిబిడ్డండయ్యె
భైరవుం డతఁడీశ భవనములకుఁ

ముద్దుకూఁతురుగదా మోహినికిని శాస్త్ర
కువలయేక్షణ లెల్ల కోవెలలకు
నధికారులై యుంట యందరెఱిఁగినపని
కాదన లేదన గలుగ నెవరు
ఆయన్న చెల్లెండ్రు హరిరాణి సేవావి
పిలువంగ వలయునో పలుక రెవరు
గీ. విష్ణు శివునకు భార్యయై వెలసెననియు
ధర మహిమ్నంబు జెప్పుటనరులువినరొ, భావ...
సీ. భృంగాఖ్యుఁ డనెడువాఁ డంగనయైసంతుఁ
గనుట భారతమందు గలుగలేదొ
యిళుఁ డింతియై గురు నిందుపుత్త్రునిగూడి
సంతతిగను టదిసతముగాదొ
వీర లిట్లగుటకుఁ గోరిరె యాదిమ
దంపతుల్ జేసినదారిగాదొ
తనప్రకృతై యున్న దనుజారి నారితి
స్త్రీనిజేయ సుఖింపఁ జేతగాదె
గీ. మోహినియు శివునిమాయలో ముంపెననుచు
విష్ణువాదులు జెప్పుట వెఱ్ఱిగాక, భావ...
సీ. శ్రీయుద్భటారాధ్య శేఖరుం డగువీర
భద్రాఖ్యగురుకరభవ్యశిరుడ
గురులింగజంగమచరణసేవానంద
శైవుఁడ సంప్రాప్తషట్థ్సలుండ

దేశికానుగ్రహాదివ్యలింగాంగైక్య
సంధానసమరససంపదుఁడను
త్రివిధప్రసాదానుభవయోగసుఖకర
విమలహృత్కర్ణికావికసనుఁడను
గీ. భువి కొమర్రాజు వేంకటశివుఁడనంగ
వెలసి రచియించితిని బ్రోవవలయు దయను,భా॥

సీ. మత్కావ్యకన్యను మనువాయవలెనని
తలఁచితి మీకన్న ధన్యులెవరు
సురలంత తక్కువతరము కులములయందు
భుజగభూషా నీవె భూసురుఁడవు
సిరికి నీకన్నను శ్రేష్ఠులెవ్వరు వెండి
బంగారుకొండలపతివి గావె
శాశ్వతుల్ గారయ్య సకలవేల్పులు శ్రుతి
సిద్ధంబుగాను శాశ్వతుఁడవీవె
గీ. కనుక నిచ్చితి మత్కృతికన్యనిపుడు
గొనియు సల్లాప సౌఖ్యంబు లనుభవింపు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ. 1[illegible]

రేపాలరాజలింగశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమును రచించినది దిట్టకవిరామచంద్ర కవి. ఇతఁడు కాశ్యపసగోత్రుఁడు. రంగారాయచరిత్రమువ్రాసిన నారాయణకవికుమారుఁడు.

రఘుతిలకశతకము కందపద్యములలోఁ గడుమనోహరముగా వ్రాయఁబడినది. కవి నిరర్గళధారాశోభితుఁడగుటచే భక్తిరసము గురియునటులఁ జక్కనిపోకడలతో శతకముఁ బూర్తిచేసియున్నాఁడు. ఒకపద్యమును జదివితిమేని శతకమంతయుఁ బూర్తి చేయనిది తోఁచనంత సరసముగా నీశతకము వ్రాయఁబడినది. ఇందలిపద్యములయందు శ్రీరాముని దివ్యలీలలు సజీవముగాఁ జిత్రితములై యుంటచే ముముక్షువుల కియ్యది ముఖ్యముగాఁ బఠనార్హముగా నున్నది.

ఈకవిజీవితము విపులముగా మహిషాసురమర్దని శతకములో నుంటవలన నిచట నుదాహరింపక మానితిమి. రామాయణమునందలి ముఖ్యాంశములు శ్రీరామునిదయాశాంతాతిమానుషలీలల నుద్బోధించునంశము లొక్కటొక్కటి యొక్కొక్కపద్యమున మనోహరముగాఁ గూర్పఁబడియున్నందునఁ

బద్యములన్నియు భక్తులకు సంతోషకరములనుటకు సందియ మించుకేనియుఁ గలుగదు.

శతకమకుటము చక్కనిగమనికతోనుంటవలనను బద్యమును బదనుగుణముగా ధారాశోభితమైయుంటవలనను శతకవాఙ్మయమున కిదియొకవిశేష మని చెప్పనగును. ఈయమూల్యాముద్రితశతకము మేమెతొలుత ప్రచురింపఁగలుగుట మాయదృష్టము.

ఈశతకమాతృక మాకొసంగి గ్రంథముద్రణమునకు సానుభూతిఁ జూపిన శతకకర్తవంశీయులగు మ-రా-రా-శ్రీ, దిట్టకవి సుందరరామయ్యశర్మ పాకయాజిగారియెడఁ గృతజ్ఞులము.

నందిగామ.
1-1-25

ఇట్లు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

రఘుతిలకశతకము.

క. శ్రీరామా యనినప్పుడు
కోరిక ఫలియించె మాకుఁ గోసలతనయా
దారక మార్తాండకులో
ద్ధారక రఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 1

క. నానాఁటికి నానోఁటికి
తేనై చెఱకై యనంటి తెఱఁగై వెఱఁగై
యానందమొసఁగు నీయభి, ధానము... 2

క. నాతల్లి జానకీసతి
నాతండ్రివి నీవు మీకు నందనుఁడను న
న్నే తెఱఁగునఁ బ్రోచెదో సం, త్రాతవు... 3

క. ఎల్లజగంబుల కాదిమ
వల్లభుఁడవు పోషకుఁడవు వర్ణించెద ని
న్నుల్లము రంజిల్లఁ గుభృ, త్తల్లజ... 4

క. తీండ్రించు మొదటివెలుఁగని
యం ద్రార్యులు నిన్ను మినుకులట్టులఁ బలుకన్
గుండ్రాతి నాతిఁ జేసిన, తండ్రీ... 5

క. కలుషాజవంజవార్ణవ
ములు దాఁటఁగ నిఁక నుపాయములు దొరుకవు నీ
విల సన్నుతిదక్కఁగ నిను, దలఁతుఁ... 6

క. ధరణిం బురణింపఁగ నీ
కరణిం గరుణించుదొరలు గలరె? గుణమణీ
భరణీ దురితమహార్ణవ, తరణీ రఘు... 7

క. పాటించి నిన్నె కొలిచెద
హాటకగర్భాండకల్పనానూనమహా
నాటకవిశిఖవిపాటిత, తాటక... 8

క. శశిధరవిధిముఖులకుఁ బ్రా
యశముగ నీయశము పొగడనగునే? యుగప
ద్దశవిశిఖగళితదశగళ, దశగళ... 9

క. దండము భవదంఘ్రులకు న
జాండసహస్రాద్భుతప్రదాయకపటుదోః
ఖండీకృతభీమధను, ర్దండా... 10

క. గర్గాదివినుత బ్రోవవె
భర్గసమోదగ్రరూపభార్గవఘటిత
స్వర్గపథమథనవిలస, న్మార్గణ... 11

క. ఈహ భవన్నుతియెడ నా
కాహావసమయప్రకల్పితానూనజగ
న్మోహనరూపహనూమ, ద్వ్యాహన... 12

క. వర్ణింతు నీగుణంబు లు
దీర్ణమహామహ స్త్రీ కామధేనుసమూధః
పూర్ణపయఃపుషితాశ్రిత, తర్ణక... 13

క. కల్యాణమతివిగద శౌ
సల్యాసద్గర్భజలధిశశధర నీని
స్తుల్యచరిత్రము త్రిజగ, త్కల్యము... 14

క. అజ్ఞానలవముపోకని
ప్రజ్ఞావిభవంబు నాదుభావంబున కీ
వాజ్ఞాపింపవె పాలిత, తదజ్ఞా... 15

క. స్వామీ యేమనిపొగడుదు
నీమహిమ లనంతములు మనీషకుహితమై
కామించితి నీయడుగుం, దామర... 16

క. 'రామా' యనువర్ణద్వయి
లో మఱిపాపములఁ దోలు లోనికిచొరకుం
డా 'మా' కవాటమగు శుభ, ధామా... 17

క. నీయంతప్రభువు కలుగుట
కే యుపమలనోఁచిరో సుమీ జగతిం ద్రే
తాయుగమర్త్యులు హితఫల, దాయక... 18

క. నాయయ్య నీవు జానకి
నాయమ సౌమిత్రి నాచినయ్య కుశలవుల్
మాయన్నలు నీవాడఁగ, దా యిఁక... 19

క. సంసారరిరంసాపరి
పాంసుజలమువిఱచి మోక్షఫలసుధ దెలుపన్
హంసము తారకమంత్రో, త్తంసము... 20

క. పేర్చినకృపచే నను నీ
కూర్చినసేవకులలోనఁ గొండొకనిగ నే
ర్పర్చవె నీకథ లీచెవిఁ, దార్చితి... 21

క. ఏనోము నోఁచినను నీ
మానితపాదాబ్జభజన మదినోఁచవలెన్
లేనియెడ విడునె కర్మవి, తానము... 22

క. ఆసించితి భవదర్చా
భాసురభాగ్యానుభవము భావంబున నేఁ
జేసినతపమెట్టిదొ నీ, దాసుఁడ... 23

క. పరులకు నేఁగా నిఁక న
న్నారు లెవ్వరు గడనసేయ రోపికచే నీ
వరసి భరియింపవలె నా, దరణన్.... 24

క. సరసిజభవునకు దుర్లభ
మరయఁ ద్రయీధర్మములకునైన నశక్యం
బిరవుగ నినుబొగడఁగ నా, తరమా... 25

క. వెలయ రసజ్ఞకు రుచిగాఁ
జెలఁగును నీనామభజనఁ జేసెద నోహో
నిలచి మెలంగవె యిఁక నా, తలఁపున... 26

క. ఏతపముననో నీని
ర్హేతుకసంజాయమానకృపవలననో నీ
ఖ్యాతిమదిగలిగె నోశివ, తాతీ రఘు... 27

క. ఓపరమపురుష శుభమయ
ప్రాపయి రక్షించునీదుపదభజనాని
క్షేపము నామదిలోపలఁ, దాపితి... 28

క. అన్యునిగాఁ జూడకు నను
మాన్యునిగావించి బ్రోవుమా పరహితసౌ
జన్య మొనగూర్చి కరుణా, ధన్యా... 29

క. మునుపటితనువున నిను గొ
ల్వనిదోసముచే జనింపవలసె నిపుడు గొ
ల్చినవాఁడనైతి నీకృపఁ, దనువుము... 30

క. మునుజేసిననేరము మొ
క్కిన మఱతువు ధనము లర్థి కిడి మఱతువు న
న్నును నట్ల మఱువకుము నీ, తనయుఁడ .. 31

క. వినయవివేకము లెఱుఁగని
మనుజాధము నన్నుఁగరుణ మన్నింపవె యో
దనుజాంతక యోదశరథ, తనయా... 32

క. దండితదృప్యద్రిపువే
దండాదండధరు దరిమి దయచే నను నీ
దండకుఁజేర్పవె ధృతకో, దండా... 33

క. జ్ఞానం బెఱుఁగనివాఁడను
మానవుఁడను మందమతిని మన్నింపవె నీ
వానిగఁగొను కాంచనపరి, ధానా... 34

క. శరణాగతపరిరక్షణ
బిరుదాంకుఁడ వీవు నేను భీతాత్ముఁడ నన్
గరుణింపవేని కలదా, దరియిఁక... 35

క. వేడుక దీనులఁబ్రోచెడి
వాఁడవు నను దీనుఁ బ్రోవవా యిది తగవా
క్రీడాశతసుందసతీ, తాడన... 36

క. ఏరీ నీసరివేలువు
లీరేడుజగంబులకును హితమతిశ్రితులన్
నేరుపున మనుపు మహాదఘ, తారివి... 37

క. కందోయికి విందుగ నిను
గందోయిమహానుభావ కనుపట్టవె నా
ముందర సుందరహాసపు, దందడి... 38

క. దురితాగతపరితాప
స్ఫురితాపగఁ బడినపాలసుల దరిజేర్పన్
దొర దొరకునె నీవలె నీ, ధరణిన్... 39

క. నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్
హరివై పరికించినట్లె యాదుకొనవె నన్
నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్, ద్వారగతి... 40

క. నేర్పున నోర్పున సిరు లౌన
గూర్పన్ దరిజేర్ప నీవగుణనిధివి యశం
చేర్పడ సుందరతాశత; దర్పక... 41

క. బంధురకరుణాపూరధు
రంధరుఁడని నమ్మినాఁడరా నాయెడలం
దంధనము చేయకు సుహృ,ద్బాంధవ... 42

క. నేమమున నిన్నె కొల్చితి
పామరుఁడను గరుణఁజేసి పాలింపవె యిం
కేమర నీయడుగుం దెలి, తామర... 43

క. బంధురతరైహికాంధుగ
తాంధుం దరిజేర్పవే దయారసవల్లిం
బంధించి తిగిచి వేయకు, దంధన... 44

క. మెఱువు నురోహిత మిరుగడ
దొరసిన ఘనమనమహీజతో లక్ష్మణుతోఁ
జెరయునినుఁ జూచుటెప్పుడో, తఱి యిఁక...

క. సరిగల రె శూరు లిఁక నీ
కరయంగాఁ బరశురామునంతటి జోదున్
దురమున వెఱపించితి వి, ద్ధరణిన్... 46

క. కరుణింపవలయు నే నీ
వరసుతుఁడను నెనరుగూర్పవలెఁ దండ్రివి నీ
వరయ ననుఁ గన్నతల్లి యొ, ధరణిజ.... 47

క. నెఱ ప్రత్యక్షంబైనను
వెలువకు మనిపలికి కరుణ వెదజల్లి కరం
బిరిసిన దురితంబుల విడఁ, దఱుమవె...

క. తీఱదయా ధీర దయా
సారము వెదజల్లి నన్ను సాకకయున్నన్
వారక భవకలుషం బఘు, తారక...

క. ఆదుకొనవైతి విదివఱ
కాదిమదైవాగ్రయాయి యాలంకోర్వీ
యాదోధిమధ్యసేతూ, త్రాపన...

క. ఓయయ్య రాఁగదవె నా
చాయకు ఫలదానవిహితశబరీసద్యః
శ్రేయస్కర నిశ్రేయస, దాయక...

క. ఇప్పటికి నీదుహృదయం
బప్పా నా యెడలఁ గరుగదా యెంగద న
న్నెప్పుడు బ్రోచెదవో దయ, తప్పక...

క. నా యెడల నీకు దయరా
దా యేఁగదా పరమనియమతాపసనిచయ
శ్రేయోభూయోజయసం, ధాయక...

క. ఇంకన్ దయరాదా నీ
కింకరుదెస హితవిశేషకృతశోమల ని
శ్శంకానుక్రోశనిరా, తంకా...

క. కొఱగానిబుద్ధి నెఱిఁగి
యెఱుఁగక నేజేయునట్టిహీనపుఁబనులన్
బెరిగినదురితలతల్ తెగఁ, దఱుఁగవె... 55

క. ఎన్నిదురాశలఁ బొరలినఁ
బున్నెము రానేర దాదిపురుషుని నిను బు
ద్ధి న్నిలిపినాఁడ విజయో, త్పన్నా... 56

క. తనలేమి యొరులకలిమికి
జనుఁడు వెతంగుడుచుఁ బూర్వజన్మంబునఁ జే
సినఫలమెంతో యంతియ, తనగతి... 57

క. ఖలమతులనైన సిరులన్
బొలుపొందిన పుణ్యులంద్రు పుణ్యులనైనన్
గలుగనిచోఁ జులుకనఁగాఁ, దలఁతురు... 58

క. స్నిగ్ధభవత్పద భజనా
దుగ్ధరసం బెఱుఁగనేరుతురె మోహార్ఘురీ
దిగ్ధులు సంసారానల, దగ్ధులు... 59

క. ఉడుత యొకఁ డిసుము సేతువు
నిడినంతనఁ గరుణజేసి యేలితివఁట యీ
యెడ నాయెడఁ గృపసేయుట, తడవా... 60

క. శరణన్నయంతమాత్రనె
పరికించి విభీషణునకు బహుతరవిభవ
స్థిరసుఖ మొసఁగినయఖిలో, త్తరుఁడవు... 61

క. పగఁజేసిన కాకాసురుఁ
డెగఁజూడక ప్రోచినట్టిదేవర వని నిన్
బొగడిన ననుబ్రోవమి యిది, తగునా... 62

క. ఖగము లోకరెండుబోరఁగఁ
దగవును బాలించి వానిదరిఁ జేర్చిననీ
యగణితకరుణావృత్తికే, తగనో... 63

క. బాఁపఁడు గొట్టినశునకము
వాపోవుచు మొఱలుబెట్ట వాత్సల్యముచేఁ
బాపితివి నివిరి మానస, తాపము... 64

క. వాలంపగములతాకునఁ
దూలి సముద్రుండు వేఁడఁ దోడనె వానిన్
లాలించితి వహహా నీ, తాలిమి... 65

క. బవరమునఁ బడినకోఁతులఁ
బవనజుచే మందులొసఁగి బ్రతికించిన మే
టివి యల్పమె నీకరుణా, ద్రవిణము... 66

క. తపమొకశూద్రుఁడుచేసిన
నెపమున విప్రసుతుఁ డీల్గ నెఱి జీవితుఁగాఁ
గృపఁజేసితి వతులశుభ, స్థపదా... 67

క. నీటన్ బొల్లేటుట విపి
నాటులు భటులాట గలుగునా భువి మున్నే
నాటన్ గొడువా మఱినీ, ఘాటికి... 68

క. నిరతిశ సీకృపగల్గినఁ
దిరయుగునికిమాత్రమైన దృఢవృద్ధి కిలశ
గుఱిసీవుషితోటజవట, తరుతతి... 69

క. కలుములు లేములు జనులకుఁ
గలలోపలివార్తలట్ల కపటంబగు నిం
దలఁచుట చెడనిపదార్థము, తలఁకొన... 70

క. అమితంబగుసంసార
భ్రమనొందక నిన్ను నమ్మి భావించినయీ
క్రమమునసె పునర్జనిసి, ద్ధముగద... 71

క. కరుణింపవయ్య నన్నే
సరసిజభవశంకరాది సకలనిలింపో
త్కరపరమహారసుమహా, తరళా... 72

క. మీనమవై సోమకు నం
భోనిధి బోర్లించి వేదములు నలువకు నిం
పూన నొసంగినసుగుణని, ధానివి... 73

క. కూర్మతచే గిరిజలనిధి
యూర్మికలం దేల్చి యమృతమొసఁగి సురారిం
గూర్మిం బ్రోచినసూనృత, ధర్మివి... 74

క. వారాహరూపమున నమ
రారిహిరణ్యాక్షుఁ దునిమి యవనివిషాణో
ద్ధారతఁ జేసినజగదా, ధారక... 75

క. నరసింహామూర్తిగైకొని
పరుషాత్ము హిరణ్యకశిపుఁ బ్రహ్లాదునకై
పరిమార్చితివి భవాంబుధి, తరణివి... 76

క. వామనుఁడవగుచుఁ ద్రోక్కితి
మోమోటము లేక బలిని మూఁడడుగు లిలన్
గామించి మనిపితివి ను, త్రాముడన్... 77

క. అతులపరశ్వథధారన్
గృతవీర్యతనూజుఁ దునిమి కృతయుగమున నొ
ప్పితివి భృగూద్వహ రామా, ధృతిచే... 78

క. కలన భృగురాముమిలుగొను
తలమిన్ మీరెండుమహిమ లేకంబగుటన్
గళ కళలోఁ గలిపికొనన్, దలఁచుట... 79

క. ద్వాపరమున సుజనులకుం
బ్రాపై యదుకులమునందు బలరాముఁడవై
దీపించితి వమితాఖిల, తాపస... 80

క. ఉద్ధవిడి బయటిపల్లెల
ముద్దియలం గుట్టుచెఱిపి పాలతిండిగమిన్
సద్దడఁతు వింక బుద్ధతఁ, దద్దయు... 81

క. వారింతువు మ్లేచ్ఛుల నిఁక
ధీరతచేఁ దామ్రపర్ణితీరంబున నీ
వారయఁ గలి కల్కితనూ, భారత... 82

క. కాంచక మోహినివై మఱి
వంచించితి వసురవరుల వడి సురలకునై
నించితి వమృతము సుగుణో, దంచిత... 83

క. త్రిపురములు గూల్చునప్పుడు
త్రిపురారికిఁ గొండవింటదివ్యాస్త్రమవై
నిపుణత నెఱపితివి పరం, తపుఁడవు... 84

క. అమరాసురయుద్ధమహిన్
గొమరున జీవాతుఁ జేసము గ్రోలితివి మహో
త్తమగతి వైకుంఠంబునఁ, దమకక... 85

క. నిపుణత నీవేగద జగ
దపకారుల సగరసుతుల నందఱఁ బొలియన్
శపియించిన కపిలుం డను, తపసివి... 86

క. భారతపంచమవేదమ
హారచనన్ నీతిమార్గ మలవఱచినయా
పారాశర్యుఁడ వీవెక, దారహి... 87

క. ఇప్పటికి నేనుజేసిన
తప్పులకు మితంబులేదు తాలిమిచే నా
తప్పులు సహియింపుము దయ, తప్పక... 88

క. నాకోర్కె నెవఁడు తీర్చును
నీకొమరుఁడనైతి నింక నెనరుంచవలెన్
శ్రీకరరవివంశాబ్ధిసు, ధాకర... 89

క. ఆసించితి నీకరుణకు
దోసిలి యొగ్గితి భవాబ్ధి తొలఁగితి వెతలన్
బాసితి కుశలుఁడనైతిన్, దాసున్... 90

క. బాల్యుఁడ నిన్నుఁదలంపన్
బ్రాల్మాలితి నిన్న నేఁడు బలికెద నిఁకఁ ద
ప్పుల్మఱచి కరుణసేయుము, తాల్మిన్... 91

క. ఇల దశరథతనయుఁడవై
యెలమిం బరఁగొందువేలయేం ఢ్లుండుటయున్
మెలఁగుచు భక్తులఁబ్రోవన్, దలఁచుట రఘు...

క. రామా రవివంశాంబుధి
సోమా సుగుణైకధామ శుభకరనామా
శ్రీమహితవిభవజితసు, త్రామా... 93

క. రాజీవబాంధవాయుత
తేజోనిక్షేప యప్రతీపసురూపా
రాజితకారుణ్యసము,ద్భ్రాజిత... 94

క. విశ్వామిత్రమఖాహిత
విశ్వపలాశాశితూల విశ్రుతపటలీ
శశ్వద్ధ్యానన నవపృష, దశ్వా... 95

క. ఆసారసత్కృపామృత
కాసార! గుణాంతరంగకమనీయగుణ
వ్యాసంగవిమతజనసం, త్రాసద... 96

క. గహనాటసైన్యసేవిత
గుహనామకిరాతవినుత గుణధూర్వహనా
కుహనాసురవంశవనీ, దహనా... 97

క. ప్రాచేతసకవికవితా
వ్యాచిక్రీంసాభిరామ హర్షితహృదయా
యాచకకాంక్షాఫలసం, ధాచణ.... 98

క. మా మవ తవ దాసోహం
కామితఫలద ప్రభావకరుణాసింధో
త్వామేవ నహి శరణ్యం, ధామగ... 99

క. శ్రీమద్వ్యామశుభప్రద
నామక త్వా మంతరేణ నహి శరణం మే
మా ముద్ధర భద్రాచల, ధామా... 100

క. ప్రాచుర్యసమధికమనీ
షాచణ దిట్టకవిరామచంద్రునిశతకం
బాచరణ సేయనగు భ
ద్రాచలరఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 101

రఘుతిలకశతకము
సంపూర్ణము.

పీ ఠి క

ఈశతకగ్రంథకర్త దిట్టకవిరామచంద్రకవి. ఇతఁడు వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయఁడువారి యాస్థానకవిగఁ జిరకాల మమరావతిలో నివసించెను. అమరావతిలోని యమరేశ్వరాలయమునందలి మహిషాసురమర్దనినిగూర్చి యీశతకమును గవి రచించెనని వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఈకవి శకుంతలాపరిణయము, సేతుమాహాత్మ్యము, రామకథాసారము రచించిన దిట్టకవిపాపరాజుగారి మనుమఁడు. రంగారాయచరిత్రమువ్రాసిన నారాయణకవిపుత్త్రుఁడు. ఈరామచంద్రకవి నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడు, ధూర్తుఁడు. ఇతనికవిత నిరర్గళధారాశోభితమై మనోజ్ఞముగా నుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములలో నీక్రిందివి మాత్రము లభించినవి:

1. ఉద్దండరాయశతకము
2. రఘుతిలకశతకము
3. రాజగోపాలశతకము
4. మహిషాసురమర్దనిశతకము
5. హేలావతిదండకము
6. ప్రబంధములోని కృత్యాదివాసిరెడ్డివారి వంశచరిత్రము.

హేలావతిదండకము రెండవభోగినీ దండకమువలె నున్నది. రచనయుఁ గవితయు ధారయు హృదయంగమముగానున్నది. కృత్యాదియే ప్రబంధమునకు ముందుభాగమో నిరూపింప వీలు కాదయ్యెను. రామచంద్రకవి సత్కారము జరుగనిచోటులఁ దిట్టు కవిత నుపయోగించి బెదిరించి బహూకృతు లందిన గడుసరి. ఈయననుగూర్చి యనేక విచిత్రకథలం వాడుకలో నున్నవి. కవి తనప్రగల్భము నొకమాఱిటులఁ జెప్పుకొనియున్నాఁడు.—

క. దిట్టకవి రామచంద్రుఁడు
 దిట్టిన ఆర్భైనఁ బగులు దీవించిన యా
 బెట్టైనఁ జిగురుఁ బెట్టును
 గట్టిగఁ దొల్లింటిభీమకవి కాఁబోలున్.

ఈకవిచాటుపద్యములు సమకాలికులనుగూర్చిన ప్రశంసాపద్యములుగూడ మాకుఁ గొన్ని లభించి యున్నవానిని వరుసగాఁ బ్రచురించెదము. రామచంద్రకవి నివాసము కృష్ణామండలము నందిగామతాలూకాలోని గొట్టుముక్కల. కాశ్యప గోత్రము. కవికాలము గ్రహించుటకు గ్రంథాధారము లంతగా లభింపలేదు. కవివంశీయులవద్దనుండి వ్రాయించి

తెప్పించినసనదు కొంతవఱ కాధారము కాఁగలదని యిట నుదాహరింతుము.

"శ్రీమత్సకల గుణసంపన్నులయ్యి శ్రీమహామేరుసమానధీరులయిన దేవళ్రాజు వెంకటాచలంకు నారయ్యగారు దండం ౘ ౧౧౭౯ ఫసలి॥ మ॥ పెదమద్దాలి॥ వ॥ వుయ్యూ్యరుతాలూకు దిట్టకవి రామచంద్రుఁడిగారి మాన్యము హా॥ సా॥ పంట్లకు సాలాబాదుచొప్పున సర్వాదుం బాలా శెలవు యిచ్చినాము. మహాస్సులు కమామిషు చేయించొ్కని కొంచ్చుపోనియ్యావలెను. వికృతినా॥ సం॥ జ్యేష్ఠ శు ౨ నారయ్యవ్రాలు"

ఇది నూజవీటిసంస్థానోద్యోగి కవిమాన్యము ఫలసాయము విషయములో తాణేదారునకు వ్రాసిన యాజ్ఞాపత్రము. ఇట్టివె ఫసలి ౧౧౬౫, ౧౧౬౯, ౧౧౭౦ లోనివిగూడ కవివంశీయులవద్ద మేము చూచి యున్నారము. ఇపుడు 1334-వ ఫసలీ కావున మనకు లభించినవానిలో మొదటి యాజ్ఞాపత్రము ఫసలి 1168 సం. సనదు ఇప్పటి 166 సంవత్సరముల క్రిందఁ బుట్టియుండును. కవి యప్పటికి 20 సంవత్సరములవాఁడైనచో కవిజన్మకాలము క్రీ. శ. 1731 ప్రాంతములయం దై యుండును.

కవిగ్రంథరచనకాలము సమకాలికులను జీవిత మునుగూర్చి ప్రత్యేకించి వ్రాయనున్నారముగావున నిందు విరమించితిమి.

ఈశతకమునందలి భావములు సరళముగ హృదయంగమముగ నున్నవి. ధారయు నిరర్గళముగ నున్నది. ఇట్టి యుత్తమశతకము కవివంశీయులగు విజయరామశాస్త్రులవారు తాళపత్రగ్రంథములనుండి చిరకాలముక్రిందట నెత్తివ్రాసిరి. అందుఁ గొన్ని స్ఖాలిత్యము లుంటచేఁ గవ్యభిప్రాయానుగుణముగ సవరించి శుద్ధప్రతి నేర్పఱచితిమి.

ఈకవికృత గ్రంథములన్నియు ముద్రణమునకు నొసంగి శుద్ధప్రతి పీఠికవ్రాయుటకు మాకవకాశము కల్పించిన కవివంశీయులగు దిట్టకవి సుందరరామయ్యశర్మ పాకయాజిగారును, శతకసంపుటములలో నీయమూల్యగ్రంథములఁ జేర్చిన శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారును ఆంధ్రులకృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులు.

నందిగామ.
20-4-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవిప్రణీత

మహిషాసురమర్దనిశతకము.

ఉ. శ్రీవనితాసరస్వతులు చిత్తమెలర్పఁగఁ గ్రేవలన్
భవ, ద్భావమెఱింగి సేవసెఱపన్ సురపంక్తి
భజింప లోకముల్, వావిరి నేలు నీకు నను
వారము మ్రొక్కెదు హృద్యపద్యగ, ద్యావళి
నామతించి మహిషాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 1

ఉ. ఔనని యాజగజ్జనకుఁడైన మహేశునకంటె
లెస్సగాఁ, బూని సమస్తలోకములు పోషణ
జేసెడి తల్లివౌకదా, జానుగ నన్ను షణ్ముఖుని
చాడ్పున మన్ననసేయవమ్మ నీ, కానతి సేతునమ్మ
మహిషా... 2

ఉ. తారకపర్వతాగ్రపరితఃపరిపుష్పితసత్కదంబకాం
తారసభాంతరస్థలసుధాకర రత్నమృగేంద్రపీఠి
పైఁ, జేరి జగంబు లేలుశశిశేఖరగేహిని వైన
నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ మహిషా... 3

చ. అమరులు నీకుసైన్యతతు లాగమముల్ స్తుతివంది
పాఠకుల్, రమ చెలికత్తె శారదచిరంటి సురా
లయముఖ్య సర్వలో, కములకు నీవ యీశ్వరివి

కాపున మ్రొక్కెద నీపదాబ్జదా, స్యము దయ
సేయవమ్మ మహిమా... 4

చ. శుభములొసంగ సత్కరుణఁజూడ నిఁకెవ్వరు
నీకె చెల్లు వి, శ్వభరిత యోకదంబ వనవాసిని
యోసువికాసినీ నిజం, బభినుతిజేతు నీపదము
లాత్మదలంచి యహర్నిశంబు నా, కభయ మొసంగు
మమ్మ మహిమా... 5

చ. అకలుషవృత్తి నిన్గొలుచునంతనె యెంతటి
వానికైనన, మ్మికజనియించి కష్టముశమించి ఫలిం
పకయున్నె మేలుమేల్, ప్రకటసుఖంబు కంబుసు
గళాబగళా యఖిలాండకోటినా, యకివిగదమ్మ
మహిమా... 6

చ. నిమిషముమాత్ర మింతె మది నిన్నుఁదలంచిన
వాని కెన్నఁడున్, శ్రమజనియింప దెన్నఁడు
సుఖంబుగ సన్మణిపీఠి నిల్పి తా, నమితసువర్ణపుష్ప
ముల నర్చనఁజేసెడు పుణ్యమూర్తిభా, గ్యము
తరమా నుతింప మహిమా... 7

ఉ. నీసరివేల్పువీవె మఱినిన్నదినమ్మినవాని కెన్నఁడున్,
మీసరపోవ దెన్నఁడును విశ్రుతసంపద యోకదం
బసం, వాసిని యోమదంబ ననువారము నీకరు
ణారసంబుఁ జే, రాసయొనర్చినాఁడ మహిమా...

చ. దమికుల మర్భకావళి కదంబవనంబు నివాసమిందు
ఖం, డము తలపువ్వు భూషణ మనంతుఁడు చేతు
లకుం ద్రిశూలచ, క్రములును బ్రహ్మదండభిదు
రంబులుసాధనముల్ మహోగ్రసిం, హముగద
వాహనంబు మహిషా... 9

ఉ. ఆసరసీజనేత్ర హారహాటకగర్భుల కెన్న రానినీ,
వాసిదలంచిచూడఁగ నవాఙ్మతి మానసగోచరం
బగుణ, నీసరిమేటి నీవెకద నీకొకలక్ష్యమె చండ
ముండభం, డాసురఖండనాప్తి మహిషా... 10

చ. శరణని వేఁడినాఁడ ననుసాదు మటంచుఁ దలంచి
నాఁడ నీ, వరతనయుండనౌట ననువారము
నెమ్మది నమ్మినాఁడ నుం, దరకరుణాకటాక్షకలితా
లలితాలలితారిగర్భసం, హారవికటాట్టహాసమహి
షా... 11

ఉ. ఎక్కడవాఁడవీ వనక యుంచుక నీకరుణారసంబు
నా, దిక్కునఁ బాదుకొల్పి ప్రణిధిస్థితిగైకొని
రిక్కలోవిడం, ద్రొక్కవె యిక్కడో యములు?
మ్రొక్కెద మ్రొక్కెదఁ బెక్కుమాఱు లో,
యక్క భరింపవమ్మ మహిషా... 12

ఉ. జన్యత నాయెడంగలదు సత్యముగా జననీప్రభా
వహా,జన్యము నీవుదాల్పు మిఁక సంశయమేటికి

నీకృపాప్తిచే, ధన్యుఁడనైతి నీమృదుపదంబుఁ
నమ్మినవాఁడనైతినీ,కన్యుఁడఁగానుసుమ్ముమహిప

ఉ. ఎల్లిదమేల యమ్మ కృపయేర్పడ మార్పడఁ జూ
నట్టినా, తల్లివి నీవెగాన బహుధా భవదంఘ్రు
నాశ్రయించె నా, యుల్లము నెల్ల వేలుప
నొల్లక వేల్లితఫుల్లమల్లికా, హల్లకనీలవే
మహిషా...

ఉ. ఎవ్వనిపట్ల నీకరుణ యించుకగల్గునో వా
న్నెఱా, నివ్వటిలుఁ సిరుల్ యశమునిం
కృతార్థతగల్గు శాత్రవుల్, దవ్వగుచుం డు సఁ
ముగదాయిది కావున నిన్నెగొల్తునో, యఁ
నిరంతరంబు మహిషా...

ఉ. పొందుగ స్తన్యపానపరిపూరితుఁడై గుహుఁ
బ్బి ముందఱఁ, జిందులుద్రొక్కఁ దన్ముఖశశిం
ముద్దొనరించి మానసా, నందముతోడఁ గ
నెడినాఁటిదయాదృతి నాపయిఁ విని, వ్వ
మొనర్పవమ్మ మహిషా...

ఉ. అమ్మలయమ్మ నీ వలరుటమ్ములవాఁ డగువాని
ల్చురో, కొమ్మలరారువెండిమలసామికి నేఁ
సానివమ్మ నా, యమ్మగునీకు భక్తజనతావనవె
మలరాచపట్టినా, యమ్మవు నీవెసుమ్ము మహి.

ఉ నీమహనీయసత్కరుణ నిర్మలమౌఁగద నీప్రభావ
ముల్, స్థేమమెలర్ప సేవకవిధేయములౌఁగద
ప్రోవు మింక నన్నోమిక చేసి యోలలిత యోభ్ర
మరాంబిక యోభవాని యో,హైమవతీమదంబ
మహిషా.... 18

ఉ. మానుగ నీవు నీశ్వరుఁడు మత్పితృదేవతలైనఁ
జాలు మీ, కేను తనూభవుండనయి యింపుగ
మీకరుణామృతంబు నే, బూనెడిసొమ్ము తెమ్మ
నుచుఁ బోరానరించి గ్రహింతునమ్మ మీ, కానతి
సేతునమ్మ మహిషా... 19

ఉ. దక్షత నన్నపూర్ణయును ధన్యయశంబువహించి
కాశిలో, భక్షణసేయుఁ దం చమృతపాయస
మాశోనువారికెల్లఁ బ్రత్యక్షముగా నొసంగు
చుఁ బ్రియంబున లోకను లేలుశ్రీవిశాలాక్షివి
నీవెసుమ్ము మహిషా... 20

ఉ. పోలఁ గపాలమాలికలు బూని విభూతిధరించి
మించి శ్రీశైలమునందు శంకరునిసన్నిధిఁ బెన్ని
ధివోలె లోకముల్, పాలనసేతు వీవు ప్రతిభన్
భ్రమరాంబ యనం దనర్చి యో, యైలబిలార్చి
తాంఘ్రి మహిషా... 21

ఉ. తోరపుహేలచేఁ గనకదుర్గయనన్ బెజవాడ

లోపలఁ, జారుసువర్ణమూర్తివయి శైలతలం
బున నిల్చి కార్యని, ద్ధారణధర్మమర్మకు వరంబు
లొసంగినతల్లి నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ
మహిషా... 22

చ. చలమున లంకలోపలను శాంకరినావిలసిల్లి రక్క
సుల్, గొలువ సమస్తలోకములఁ గూరిమి నేలు
దువమ్మ చిన్నివె, న్నెలదొరపూవుపెన్నెఱుల
నెకొ్కనుతల్లి తనూలతాజితా, త్యలఘుసువర్ణ
వల్లి మహిషా... 23

ఉ. తాళదళైకకర్ణికలు దాలిచి వేసవి చందమా
మయుఁ, వ్యాళకలాపముల్ చిఱుతవన్నియ
చీరెలు భూతిరేఖలుఁ, జాల నలంకరించు
కొని చక్కనిబొబ్బమెకంబునెక్కి వాహ్యాళి
యొనర్చుతల్లి మహిషా... 24

చ. అమృతపయోధితీరమున నంచితకాంచనరత్నపీ
ఠిపై, నమరులుగొల్వ బిల్వవనమందు సురద్రుమ
మూలసీమ సంభ్రమమెసఁగఁ వసించి గరిమఁ
జగమేలుచున్న నిన్ను నిత్యము భజియింతు
నమ్మ మహిషా... 25

ఉ. కోమలనీలవర్ణపటగుప్తనితంబిని పై సువర్ణరే
ఖామహనీయతాళదళకర్ణికనింపుదలిర్పఁబూని సో

ద్ధామధృతిన్ జగత్త్రయము ధన్యతనే లెడుతల్లి
వీవెకా, శ్యామలనాఁదలిర్చి మహిషా... 26

ఉ. సంకుమదాభిచర్చితకుచద్వయ యోరమణీయర
త్నతా,టంకని యోనిశాకరవిడంబనకృన్ముఖబింబ
యోమహా, శాంకవిభూషణాంగి భవదర్భకు
నం గరుణించుపట్ల ని,ట్లంకిలి సేయు టేల మహి...

ఉ. లాలితరత్నవీణ నుపలాలనఁ జేయుచు మందహా
సయు,క్తాలపనైకగీతముల నర్మిలిఁ బాడుచు శంభు
సన్నిధిన్, జాలవిలాసమొప్ప సురసంజలరంజిల
నాట్యకేళిచే, హాళిదనర్చుతల్లి మహిషా... 28

ఉ. స్వాదురసాప్తిగీతములు సల్పెడువేళ విలాసవై
ఖరిన్, మేదుర నీపపుష్పపరిమిశ్రితచందనపుష్ప
మాలికల్, మోదముచే ధరించి నయముం
బ్రియముం బ్రకటించి శంభుచే, నాదృతిఁగాంచు
తల్లి మహిషా... 29

ఉ. ఆతతసత్కృపాప్తి ననునాదృతిసేయఁగదమ్మ శే
ఖరీ, భూత సుధాంశుబింబ పరిభూషితచూళిక
వైనశ్రీజగ,న్మాతవు నీవు శంభుఁడెసుమా పితవేద
ములట్లపల్కు నా,హా తలిదండ్రులందు మహి...

ఉ. కామమహీపతిస్ఫురితకార్ముకరూపవిరాజమానసు
భ్రూ మహనీయవల్లికకుఁ బుష్పమనన్ గమనీయ

రోచనో, ద్దామలలామ మాస్యమునఁ దాల్చినసీ
మహనీయమూర్తినే, నామతి సేతునమ్మమహి...

ఉ. మంజులఫాలికాకలిత మౌక్తికకాంతులసంతతుల్
నెఱా, రంజిలుగండభాగముల వ్రాసినకస్తురిగ్రాలు
తేంట్లమ్రోఁ, తం జిగిమైనతంత్రినినదంబునగీతము
లుగ్గడించుసీ, కంజలిసేతునమ్మ మహిపా... 32

ఉ. తావలమొప్ప వల్లకిని దంత్రులగోటను మీటు
నప్డు డెం, తో వెస గర్ణభూషణము లుయ్యాల
లూఁగఁ గ్రమక్రమంబునన్, గేవలమాధురీమ
హితగీతులఁ బ్రీతుని జేతు వీశ్వరున్, పావవి
శుద్ధిగూర్చి మహిపా... 33

ఉ. దివ్యసురామదోచ్ఛలిత దీర్ఘదృగంచలమైనమో
మునన్, నవ్యములైన మోదకకణంబులు దోఁచె
ననం దనర్చి సం, భావ్యము లైనముత్తెము
లభాసిలు ముంగరగల్గుతల్లి సీ, వవ్యయమూర్తి
వమ్మ మహిపా... 34

చ. నలువున మందమందమగునవ్వున మున్మరమైన
మోమునన్, సలలితమౌక్తికాప్తిఁదగు సద్రద
పాళికిఁ బాటలచ్ఛద, చ్ఛలనతఁదాల్చి పీడియవుఁ
జాయల వా తెఱసొంపు బెంపునిం, పలరెడుతల్లి
వీవ మహిపా... 35

ఉ. ఆకమనీయదివ్యనవయౌవన చంద్రకళోదయంబు
చేఁ, బ్రాకటలీలయన్ జలధిపైకొనఁ దత్పరిదృశ్య
కంబు బిబ్బోకవదాత్మకంధరము బొల్పెసలారఁ
దనర్చుతల్లి నీ, యాకృతిసంస్మరింతు మహిషా...

చ. విలసితరత్నముద్రికలు వ్రేళ్లధరింపఁ దదీయదీధి
తుల్, వలకొని సాంధ్యరాగములధర్మముఁ దాలి
చి కెంజిగుళ్లలీలల నఖపంక్తికిం జిలుగులత్తుకగాఁ
గళలుబ్బుతల్లి నన్నలరఁగఁ జేయవమ్మ మహి
షా... 37

ఉ. మేదురరూపయౌవనసమృద్ధియనం దనరారువా
ర్ధికిన్, తోదవుఁబూఁతగల్గు చనుగుత్తులవ్రేగునఁ
దూఁగుకొనుపై, భేదములౌతరుల్ తరళవీచులు
గా విలసిల్లుతల్లి నన్నాదుకొనంగదమ్మ మహి
షా... 38

చ. పరగ గభీరనాభి యనుబావికిఁ గ్రేవఁ దనర్చు
నాచుక్రొం, బొరయననొప్పు నాయుదరభూషణ
మైవిలసిల్లుసత్కటీ, నిరుపమసూత్రనిక్వణన నిర్జిత
మారగుణార్భటీ మనో, హరనిధి వైనతల్లి
మహిషా... 39

చ. చెలువుగఁ బద్మరాగములు చెక్కినచక్కని మేఖ
లన్ సముజ్జ్వలమగుశ్రోణిచేఁ గనకశైలనితంబ

ము ధిక్కరించి పిక్కలచెలువంబుచే మరునికా
హళకాండధులః హసించుదో,హలతఁగలట్టితల్లి
మహిషా... 40

చ. వికసిత కింశుకప్రసవవిశ్రుత తామ్రపటాభిగుప్తస
క్థిక మృదుభావలక్ష్మిపరికీర్తిత కుంకుమపంకలిప్త
హా,స్తికకరలక్ష్మిఁ గేర శివదేవుని గేహిని వైనలో
కనా,యకివిగదమ్మ యమ్మ మహిషా... 41

చ. జయజయ దేవతామణివిశాలసముంచితపీఠవా
సినీ,జయజయ గంధసారఘనసారసుధారసమంజు
భాషిణీ,జయజయ శంకరార్ధతనుసంగవిలాసిని భా
స్వరాప్సరో, హాయముఖసన్నుతాంగి మహి
షా... 42

చ. జయ జనయిత్రి శోభనవిశాలసుగాత్రి తుషారన
చ్ఛిలో, చ్ఛ్రియవరపుత్రినిత్యజలజప్రసవాంచిత
నేత్రి సత్కృపా, నయరసపాత్రి నిన్నిఁక ననార
తముం భజియింతు నన్ను న,వ్యాయదయఁ జూడ
వమ్మ మహిషా... 43

ఉ. ఆదరమొప్ప శంకరుని యర్ధశరీరము నాశ్రయిం
చి భా,గ్యోదయలీల మాధవునిసోదరివన్న ప్రసిద్ధి
గాంచి యష్టాదశపీఠముల్ భువిప్రసన్నతకెక్కి
జగంబులేలు న,య్యాదిమశక్తివీవె మహిషా...

ఉ. సోదరి వంబుజాక్షునకు శూలికి నేలికసాని వమ్మ
హా, వేదికి ముద్దుకోడలవు విష్ణుపతిప్రియమాత
వెన్న, గా నీదయచేఁగదా నిఖిలనిర్జరకోటులకుం
జయంబు న, న్నాదృతిసేయవమ్మ మహిషా...45

ఉ. తోరమెలర్పఁగాఁ గనకదుర్గయనఁ బురుహూ
తికాంబనా, నారయ జోగులాంబ భ్రమరాంబ
యనఁ మొదలైనలీల లిం, పార వహించి కాంచి
మొదలైనపురంబులనిల్చి విన్నపం, బారసి ప్రోతు
వమ్మ మహిషా... 46

చ. ఘనముగఁ గాశికాపురిని గాంచిన నుజ్జయినిం?
బురాపురం, బున బెజవాడలోనఁ బరిపూర్ణకృపా
రసపుణ్యమూర్తివై, జననుతకీర్తిచే నిలుచుచా
డ్పున నాహృదయంబునందు నీ, వనయము నిల్వ
వమ్మ మహిషా... 47

ఉ. హారిబలప్రభావమున హైమవతీ బగళాముఖీ
ప్రచం, డారణభైరవీ ప్రముఖనామములఁ నవ
కోటిరూపముల్, ధీరతఁ దాల్చి ముఖ్యముగ దీ
కొని లోకము లేలునట్టి కా, మారివధూటివీవు
మహిషా... 48

చ. అకలుషపారిజాతనగ మల్లిన మొల్లపునాగవల్లి
నా, సుకరముగాఁగ శంభుని విశుద్ధశరీరము

గౌఁగలించి వజ్రకళను శక్రనీలమణి ప్రభ్బనరీతిఁ
దనర్చునిన్ను బ్రహ్మాకుఁ దరమా నుతింప
మహిషా... 49

ఉ. చేకొని నీసతీత్వము ప్రసిద్ధిగ సార్థతదాల్పఁ బ్రా
ణనాథాకృతి నాశ్రయించుతటి నర్మిలిలోఁగు
డు వంతకంత స్వల్పాకృతిఁ బూని దీనికి మహాం
బునిధిక్షా జలజాప్తజాప్రవాహాకృతి సాక్షిగాదె
మహిషా... 50

చ. ముకురము కేలఁ బూని నిజమూర్తిసమాశ్రితస
త్స్వరూపభావకము పరీక్షఁ జూపి మగవారలస
న్నిధి నాఁడువారియో, మిక యది యెంతమాత్ర
మని మేలపుమాటలచేతఁ బ్రాణనా, యకు నల
రింతువమ్మ మహిషా... 51

ఉ. శోభితమౌ జపస్ఫటికసూత్రముద్రిప్పుచు పుస్త
కంబు లీలాభృతయోగదండమువిలక్షణ మొప్పఁ
గదంబవల్లికో, ల్లాభము క్రింద నాత్మకమలంబునఁ
దారకనామమంత్ర మూహా భజియింతు వమ్మ
మహిషా... 52

ఉ. ప్రేమదలిర్ప నందియును భృంగి మొదల్ గవనాట
సిద్ధులు, ద్ధామత నాడఁ జూచుచుఁ బృథగ్విధిఁ
జూతువు మూఁడులోకముల్, నీమది లోకరక్ష

ణవినిద్రము భక్తజనావనక్రియా, యామదయా
భిరామ మహిషా... 53

చ. ఇభముఖకార్తికేయులను నిద్దఱు పుత్త్రుల నిమ్ము
టన్ భవత్ప్రభవుఁడ లాఁతిగాఁ దలఁపఁ బాడి
యె తల్లివి గావునన్ సదా, విభవము వేఁడినాఁ
డఁ గనువిచ్చి కనుంగొనికొ మ్మటంచు నా, యభి
మత మీయరమ్మ మహిషా... 54

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రములు వేయుముఖంబుల నిన్
భజించు న, వ్వేది యెఱుంగఁజాలఁ డతివిశ్రుత
మైనభవత్ప్రసాద మా, పాదన మాచరింతువు
కృపారసదృష్టిని గారవించి యిం, ద్రాదులకున్
శుభంబు మహిషా... 55

ఉ. లోక మనేకలీలల విలోభము లేక భరింతు వా
శ్రితో, త్సేకశుభంబు నీకరుణచేత ఫలించుచు
నుండు దేవతా, నీకము నీకుటుంబ మిదినిక్కము
నిన్నుభజించుపట్ల న, వ్యాకులబుద్ధినిమ్ము మ...

చ. సురలకు జీవకఱ్ఱవు త్రిశుద్ధిగ మానిజనాళికిన్
సుధా, సరసివి దీనపోషణవిచారము నీకుస్వభావ
సిద్ధమై, పరగినచిహ్నమాఁగద ప్రసన్నవు నీవనిన
మ్మినాఁడ నన్నరసి భరింపవమ్మ మహిషా.... 57

ఉ. ముప్పదిమూఁడుకోట్లసురముఖ్యులుమానులుచేరి

శౌల్వ కట్, తెప్పల సత్కృపారసము నింపుచు
సంపదలిచ్చుతల్లి ని,న్నెప్పుడు సంస్మరింతు ప్రియ
మేర్పడ వన్ననసేయవమ్మ మా,యప్పవు నీవ
సుమ్మ మహిషా... 58

ఉ. ఈధరణీతలంబున నీకెవ్వరు సత్కరుణానుభూ
తిచే, సాధులబ్రోచుసాధకులు సత్యము మజ్జన
యిత్రివైతి వో, భూధరరాజపుత్త్రిమణిభూషణ
భూషితసన్నుతాంగి వి,ద్యాధర పూజితాంఘ్రి
మహిషా... 59

ఉ. నీమహనీయతేజ మదినీరజబాంధవు నిగ్రహించు
నీ, తామరసప్రసూనముఖధన్యత జాబిలి మేల
మాడు నీ,భూమదయారసం బమృతపూరము నే
రములెంచుచుండు నో, శ్యామలకోమలాంగి
మహిషా... 60

ఉ. మిక్కిలిసత్కృపట్ దృణము మేరువుచేసెడితల్లి
వౌటచే, నక్కట పెక్కుసంపదల కాసయొనర్చి
తినమ్మ మ్రొక్కుటల్, నిక్కముసుమ్మ నీచరణనీ
రజముల్ శిరసావహింప నా,కక్కఱసొమ్ములమ్మ
మహిషా... 61

ఉ. కారణమూర్తివీవు మురఘస్మరసోదరి నీకృపారస
స్ఫారనిరీక్షణస్థితి నభశ్చరకోటులు వృద్ధిగాంతు

రిం,పారఁగ నీవయొద్దడ మహర్షులకెల్ల నిరంతరం
బు నీ,హారకుభృత్కుమారి మహిషా... 62

ఉ. బంధురతారహారచయభాసితకంధర యోమదం
బ యో,సింధురయాన యోమణివిశేషకలాప
లసద్భుజాగ్ర యో,గంధిలపుష్పదామ పరికల్పిత
కైశిక యస్మదీయభా,వాంధత మాన్పవమ్మ మ
హిషా... 63

ఉ. దేవకుటుంబినీమణులు దిక్పతికాంతలు మ్రొక్కి
చెక్కులన్,వావిరివ్రాయుపత్త్రికలవశ్యము సస్య
మటన్నశంకచే, భావనసేయు నిర్జగలపాదనఖేం
దువులోప్పుతల్లి ర,మ్మా వనటల్ నశింప మహి...

చ. హరిహయముఖ్యదిక్పతు లహర్నిశ మానతి
సేయఁ దన్మనో, హరమకుటాగ్రవజ్రఘృణు
లర్ఘ్యము పాద్యము గంధ మక్షతల్, నెరివిరు
లంచుఁ జాలఁ గరుణింతువు నమ్మినవారిపట్ల నీ,క
రమరలేదు సుమ్ము మహిషా... 65

చ. మహతివహించి నారదుఁడు మంధరమధ్యమతార
కంబులన్, బహుళములైనగీతములు బాడఁగ
నచ్చరలాడఁగా శుభా,వహముగ నోలగంబమరి
వత్సలతం జగమేలుతల్లి ని, న్నహరహముం
భజింతు మహిషా... 66

చ. వినుతముకుందకుందముఖవేష్టితవై యమరీభుజం
గకోటపన లిరుపంకలంగొలువ భైరవసేవితవై
తనర్చి హెచ్చినకృప సింహాపీఠికవసించి జగత్త్ర
యమేలుతల్లి నిన్ననుదినముఁ భజింతు మ...

చ. వరుసదలిర్ప తారకులు వామమొదల్ గలశ
క్తులుఁ సముద్ధురగతి సప్తమాతృకలు తుంబు
రునారదముఖ్యులుఁ భవచ్చరణము లాశ్ర
యింప ననిశంబుఁ గుతూహాలలీలచే మనోహా
రత వహించుతల్లి మహిమా... 68

చ. సకలవచోవిశారదము చంచుకళాజితబంధుజీవకిం
శుకము శుకంబు పాణిపయి శోభిలి చాటువులు
గ్గడింపఁ ద త్ప్రకటితవాక్యమాధురికి భావము
నఁ ముదమందుతల్లి ని న్నకలుషభక్తిఁ గొల్తు
మహిమా... 69

ఉ. కారణమీవమాకు మముగావు మటంచుఁ దలం
చినంతనే ఘోరరణస్థలిఁ దనుజకోటులగీటణఁ
గించి మించునీశూరత యేమిచెప్ప బలసూదన
ముఖ్యుల నిర్వహించి చెన్నారఁగఁ జేసినావు
మహిమా... 70

ఉ. ఊర్జితసంపదల్ ప్రియమునొంద నొసంగి దయా
రసైకసమ్మార్జన మాచరించి నను మన్ననసేయఁ

గదమ్మ సర్వథా,వర్జితకల్మషుండనయి వర్ధిలఁజేయఁ
గదమ్మ సాత్వికో,పార్జితకీర్తులిమ్మ మహిషా...71

చ. అమర భవత్పదాబ్జముల కానతులై నుతిసేయు
వారికిన్, సముచితధర్మసంగ్రహణసత్వవిచారప
రోపకారకా, ర్యములయెడాట మందు ననయం
బు జయంబులెగాని యంతరా, యము లివిలేవు
సుమ్ము మహిషా... 72

ఉ. ఎంతని సన్నుతింతు నిఁక నేగతి నీపదపల్లవంబు
లర్చింతు భవత్కృపారసవిశేషము నేగతిఁ గాం
తు జాడ్య మిం,తింతనరాదు నామది కషాసహా
నంబు వహించుభారకం, బంతయు నీదె సుమ్ము
మహిషా... 73

ఉ. మందుఁడ భావిదర్శనసమర్థుఁడఁగాను భవత్ప్రభా
వముల్, పొందుగ సంస్మరించుటకు బుద్ధిదలిర్పదు
జ్ఞానహీనుఁడన్, నందనుపట్ల తల్లి కొకనాఁడును
నేరము లగ్గమానె నా,యందును నట్ల నీవు
మహిషా.... 74

చ. ఖలులకు వేయుసంఖ్యలముఖంబులు వేయుభుజా
యుతం బసం,ఖ్యలుకరవాలముల్ గలుగఁగన్పడు
చుందువు శిష్టకోటిచూ, డ్కుల కమృతస్వరూప
ము కడుం బ్రకటింతువు సత్కృపన్ ద్విధా, యి
లరెడుతల్లి నీవు మహిషా... 75

ఉ. ఈత్రిజగంబు లేలుటకు నీశ్వరి వీవు విమర్శనీ
యగా, మాతృకవీవు సంతతికి మానులు వేల్పు
లు నీప్రభావముల్, నేతురె సన్నుతించుటకు
నీవిభుఁ డాదిమదైవమూర్తి నీ,ఖ్యాతిమహోఘు
సంబు మహిమా... 76

ఉ. అప్రతిమాభిమాననిధివర్ధులకర్థ మొసంగుపట్ల నీ,
సుప్రథితప్రభావగుణశుద్ధికృపారసమిశ్రితంబు వి,
శ్వప్రభువామభాగమున శాశ్వతరీతిఁ జరించు ని
త్యస,త్యప్రసవాంబ వీవు మహిమా... 77

చ. అనిమిషకోటికై రణసహాయముగైకొని నిల్చి జి
హ్వాచే, దనరఁగ రక్తమూర్పుఁగొని తత్పునరుద్భ
వరీతి మాన్చుచుఁ, సునిశితదంతకోణముల శుం
భనిశుంభుల వ్రచ్చినట్టిని, న్ననిశము సంస్మరింతు
మహిమా... 78

ఉ. భానుఫలంబుగాఁ దలఁచి పావనిమ్రింగి తదుష్మఁ
గ్రాగుచుఁ, గ్లానివహించి వ్రాలఁనెడఁ గంధి
నెదుర్కొని పట్టి ఱొమ్మునఁ, బూని తనూజుఁ
డంచుఁ జలముఁ బలమిచ్చి కృపం బయోరసం,
బానఁగ నిచ్చినట్టి మహిమా... 79

చ. భృశకలితైకభక్తి నినుఁ జేర్కొని పూజలొనర్పఁ
దన్మనో,వశత వహించి పుత్త్రుఁడనువత్సలభావము

నించి మించి ప్రా,యశముగఁ గాళిదాసుని సు
శ్లోకవిగా నొనరించినట్టినీ, యశము నుతింతునమ్మ
మహిషా... 80

ఉ. నీరధులేడు నొక్కటిగ నిండినయంతటికన్న మి
న్నయై, పారములేని నీకరుణఁ బ్రస్తుతిఁజేయఁద
రంబె యెరికిన్, సౌరగణాహిజాలమనుజవ్రజసం
చితసంపదాగమ,ద్వారమునీసమర్చమహిషా...

ఉ. చిత్రవిచిత్రవైఖరులఁ జేకొని భక్తుల నావరించి
సర్వత్ర మహాత్మ్యధీత్వఫలవైభవకార్యవిశుద్ధు
లిచ్చుసా, విత్రియు నాసరస్వతియుఁ బృథ్వియు
వైష్ణవియున్ భవాని గా, యత్రియునాఁగ నీవె
మహిషా... 82

ఉ. అంబుధిసప్తకంబు బలమై జలముబ్బి జగద్వినాశ
మైనం బరికించి కంధరమునన్ బ్రియుఁ గైకొని
వారణాసి శూ,లంబుననుద్ధరించి ప్రబలస్థితిశాశ్వ
తవైనశ్రీప్రసూ,నాంబవు నీవు కావె మహిషా...

ఉ. ఏయెడఁ జూచినం గలదె యింకొకప్రాపకమర్థికో
టికిన్, బాయక తల్లివై సకలభాగ్యము లిచ్చువ నీ
వె యీావలెన్, శ్రేయములైన నీవె కులశీలవిశే
షములైననీవె దీ,క్షాయువులైననీవె మహిషా...

ఉ. కొండలపిండుదండిదొరకూఁతురి వై కరివేల్పు

తోడువై, తిండికిమెండుచేదుగలతెల్లనిసామికి
గేస్తురాలవై, దండిగ నాలుగైదుమెయిదాలుపు
కోటులసీటుబూని బ్రహ్మాండమూలేలుతల్లి మహి
మా.... 85

ఉ. ఎంచి తలఁకమెలంగుచెదలేటిని గొంచక మంచు
కొండపై, డించి తపంబుసల్పెడికడిందివిగావున
నీకు సాముమేఁ,బంచెదు వేల్పుడెందమనుపా
లకుళంబున నోలలాడురా, యంచవు సుమ్మునీవు
మహిమా... 86

ఉ. గంగయెడఁ విరాళి యధికంబగునీతని కంచు
నెంచి స,ర్వాంగములఁ సువర్ణనలినాచితిజూపి
సురల్ తరంగలీ,లం గనుపట్ట శూలికిః జలంబో
నరింతువు నీ వగణ్యపు,ణ్యాంగనవాగదమ్మ మహి
మా... 87

ఉ. ఉల్లమెలర్ప నిన్గొలుచుచుండెడిపుణ్యులపట్ల నె
వ్వా రే,ప్రల్లదులై శఠత్వమునఁ బాపపుఁబల్కులు
పల్కుచుండ్రో యా,కల్లరులఁ వధించుటకుఁ గ
న్నెఅసేయకమాన విజ్జగం,బల్లలనాడునట్ల మహి
మా... 88

ఉ. సన్నుతి సేయఁగాఁదరమె చక్కని కాటుకకంటి
చూడ్కి య, త్యున్నతమై కురంగము సముజ్జ్వ

లతం బ్రకటింపుచుండఁగాఁ, బున్నమచందమా
మవలెఁ బొల్చి పయోజములన్ హసించునీ,య
న్నునవనెమ్మొగంబు మహిషా... 89

చ. ఘనమగుమీనరూపమునఁ గన్నులుకూర్మతఁ జేఁ
బ్రపాదముల్, తనరుమృగేంద్రవృత్తి నవలగ్న
మునెన్నిన నెన్న నేమొ య,వ్వనజదళాక్షుఁ డొ
క్కరుఁడు వారల కన్యలకెన్న నౌనె నీ, యనుప
మసౌష్ఠవంబు మహిషా... 90

చ. ప్రకటితవజ్రరేఖగలపాదతలంబునఁ గాసరాసు
రం,గకవికశృంగముల్ నురుముగాఁ దునుమా
డుచుః ద్రొక్కిపట్టి పా,యక మృగరాజునెక్కి
కొలువై యలరారెడినిన్నుఁ బూజసే, యక
యుఁకమాన సుమ్ము మహిషా... 91

చ. హలకులిశాంకచిహ్నితము లంచితవర్తులశుద్ధపా
ర్ష్ణికం, బులు ఘనవిద్రుమోపమసముజ్జ్వలగుల్ఫ
ము లభ్రతారకా,కలితనఖాంకురంబు లభిగణ్య
ములైనభవత్పదంబు లిం, పలర భజింతునమ్మ మ
హిషా... 92

ఉ. దభ్రత యింతలేక సతతంబుభజింతు భవత్పదాబ్జ
ముల్, శుభ్రకళాకలాపపరిశోభితహాస్యముఖా
రవింద యో,విభ్రమహావభావరసవేల్లితసంభ్రమ

శాంభవాత్మ యో, యభ్రసమావలగ్న మహి
షా... 93

ఉ. ఆతతవేదశాస్త్రమహిమాన్వితులై విలసిల్లుకుం
భభూ, గౌతమముఖ్యు లేర్పఱుపఁగానరు నీవిల
సత్ప్రభావ ము, జ్ఞాతను నేను గాంచఁగలనా
దయచేసి కృతార్థుఁజేయు వి, ఖ్యాతికి నీవసుమ్ము
మహిషా... 94

ఉ. నీమహిమంబు లెన్నుటకు నీరజసంభవుఁడైనఁ
బూనలేఁ, డే మనుజుండ సత్యగుణహీనుఁడ దీ
నుఁడఁ బూననేర్తునే, మామకసాపరాధవిధి మా
న్పుటకెల్లను నీదెభార మో, హైమవతీమదంబ
మహిషా... 95

ఉ. అక్కమలాసనాదులకు నైనఁ బరీక్ష యొనర్పరా
ని నీ, వెక్కడ నీయశోజలధియెక్కడఁ దత్తద
గాధశోధనం, బెక్కడ నాకు నెంచఁబడుటెక్క
డ యిట్లు నశక్యసాహసం, బక్కజమౌఁగదమ్మ
మహిషా... 96

చ. హరిహయశాఖిలేఖిని మహాంబుధి కజ్జలపాత్ర
భూతలాం, బరములు సంపుటస్థలులు పంకజసంభ
వమూర్తివక్త్రలే, ఖరిహరిదశ్వుఁ డట్లయినఁగాని
లిఖింపఁదరంబె నీమనో, హరగుణజాలసంఖ్య మ
హిషా... 97

చ. నిరతము నీకథామృతము నిశ్చలతన్ భజియింపఁ
గంటి నీ, చరణసరోరుహంబులకు సాగిలిమ్రొ
క్కులిడంగఁగంటి నీ, పరమదయారసప్లుతికిఁ బా
త్రుఁడనైతి నిఁకేమిశంక నా, కరయఫలించెఁ గో
ర్కి మహిషా... 98

చ. నిను వినుతింతునంచు నొకనిక్కపుమిక్కిలిసత్క
విక్రమం,బునఁ బనిపూనినాఁడఁ జలమూని పిపీ
లికకొండఁదాల్పఁబూ,నినగతిగాదె యింతటికి నీ
కృప భక్తులపై సుధారసా,యనమునిజంబునుమ్మ
మహిషా... 99

ఉ. వారిజసంభవాద్యమరవర్గ మనర్గళలీల నీకథల్
ధీరత నాగమార్థఫణితిన్ నిరతంబు గృతుల్ ర
చింపఁగా, నే రచియించునల్పకృతి నీకిది గణ్య
మె యైననఁగాని నీ, కారయ తుల్యబుద్ధి మహి
షా... 100

ఉ. శ్రీరమణీవిశేషగుణచిహ్నితపీవుభసత్కృపాప్తిచే
ధీరుఁడ కశ్యపాన్వయుఁడ దిట్టకవీంద్రుఁడ రామ
చంద్రుఁడన్, గారవమొప్ప వృత్తశతకంబురచిం
చితి దీని సన్మణీ, హారముగా గ్రహింపు మహి
షాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 101

మహిషాసురమర్దనిశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

సుప్రసిద్ధుఁడు దిట్టకవినారాయణకవి కీశతకకర్త యగురామచంద్రకవి కుమారుఁడు. ఈకవి సమగ్రజీవితము మహిషాసురమర్దనిశతకమునఁ జేర్చియున్నారము గాన నిందు దిఙ్మాత్రముగా నుదాహరించుచున్నారము. ఈ రామచంద్రకవికవిత నిర్దుష్టముగా నిరర్గళధారాశోభితమై మనోహరముగానుండును. ఇతనిగ్రంథము లింతవఱకు మా కీక్రిందనుదాహరించినవి మాత్రము లభించియున్నవి. ఇంకను బ్రయత్నించినచోఁ గొన్నిగ్రంథములు లభింపవచ్చునని నాసగలదు. 1.మహిషాసురమర్దనిశతకము, 2.గొట్టిముక్కులరాజగోపాలశతకము, 3.ఉద్దండరాయశతకము, 4.రఘుతిలకశతకము, 5. వాసిరెడ్డివారిచరిత్రము, 6. హేలావతిదండకము, 7. చాటుపద్యములు.

రామచంద్రకవి చిరకాలము వాసిరెడ్డివారిసంస్థానమునందు వేంకటాద్రినాయఁడువారి కాస్థానకవియై యుభయభాషాపండితుఁ డని పేరుగాంచెను. ఇతనిచాటుపద్యములఁ బట్టిచూడఁ గాలక్రమమున నాకాలమునఁ బేరుపడియున్న వెలమసంస్థానములన్నింటిని జేరి ధనార్థియై రాజాశ్రయముతోఁ గాలముగడిపినటుల ద్యోతకము కాగలదు.

ఉద్దండరాయశతక కర్తయగు దిట్టకవిరామచంద్రకవి యిప్పటికినూరుసంవత్సరములక్రిందట నుండియుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములుగాని సుప్రసి

ద్ధమగునామముగాని యాంధ్రలోకము ఎఱుంగ కుంట పరితాపకరము.

రామచంద్రకవి నూజవీటిప్రభువుల సంస్థానము లోనిదగు మద్దాలి కేఁగి యటఁ గలయుద్దండరా యస్వామినిగూర్చి యీశతకమును రచించెను. శత కమునందు భక్తిరసము ప్రధానస్థానమునొందియు న్నది. శతకమంతయు జకారప్రాసముతోనున్నప్రాస స్థానములలోఁ గవివెదకికొనక త్రొత్తపదములను సంద ర్భశుద్ధిగా సమకూర్చి తనకవితాప్రాగల్భ్యము వెల్ల డించియున్నాఁడు. ఈశతకమునందలి పద్యభావము లుగూడ మనోహరభక్తజనహృదయాకర్షణముగాను న్నవి. ఈకవి సాహిత్యమందేగాక యద్వైతమతసి ద్ధాంతములందుఁ గూడ జితశ్రముఁడని యీశతక మునందలిపద్యములు చెప్పుచున్నవి.

మాకుఁ బూర్వతాళపత్రగ్రంథమును బట్టి వ్రా యఁబడినవ్రాఁతప్రతి జీర్ణమయమైనది లభించినది. ఇంక నుపేక్షించిన నీప్రతిగూడ నదృశ్యమగునేమో యని ప్రత్యంతరసహాయము లేకున్నను ఎటులో శుద్ధ ప్రతి నొకవిధముగా సిద్ధపఱచి ముద్రణమునకు నొ సంగఁగలిగితిమి. ద్వితీయముద్రణమున శతకమును సర్వవిధముల సంస్కరింపవలెనని యున్నది.

నందిగామ. }
5-2-25 } ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

డిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

ఉద్దండరాయశతకము.

మ. అజకాంతన్ భజియించి భాగవతులం బ్రార్థించి
దండంబునన్, గజవక్త్రుం బ్రణుతించి తొంటికవు
వ్రలం గైవారముల్ చేసి ప్రేమ జూహా
హ్లోహా రటంచు సాగిలి మొదన్ మద్దాలి యుద్దం
డరా, య! జయ శ్రీసువిధేయ! భక్తజనగేయా!
నిత్యభాగ్యోదయా. 1

మ. త్రిజగత్పూజ్యము లైననీపదము లర్థిన్ సేవ
గావింతు నిన్,భజియింతున్ నిరతంబు మ్రొ
క్కుదు మదిన్ భావించి కీర్తింతు స్వామి జసంర
క్షక విశ్వాకారక హరి మద్దాలి... 2

మ. భుజముల్ ఫాల మురంబు చేతులు పదంబుల్
భూమి మోయంగ సాగి జలూకాగతిచే
బ్రణామశతముల్ గిలింతు గైకొమ్ము ప్రేమ
జెలంగన్ భవదీయదాసుఁడఁ జుమీ మద్దాలి...

మ. ప్రజకాంతాహృదయేశ సన్మునిజనవ్రాతాత్మసం
వేశ నీరజరాజధ్వజపోషితేంద్రజనిరూఢప్రా
భవోపేత ధరాజరాజ్యప్రతిపాదనాత్మయుత
శ్రీమద్దాలి... 4

మ. సజలాంభోధరతుల్య నైల్యకలనాచంచత్తనూ
ధామ శాన్యజితాముర్త్యవిరోధిభూమ విధిము
ఖ్యాదిత్యనక్షత్రసోమ జటిప్రాతనుతైకనామ
వహామాం మద్దాలి... 5

మ. భజనీయైకమహాపిదంబర పదాంభస్సిక్తహే
మాద్రి ధన్విజటాడంబర కాంచనాంబర సదావి
శ్వంభరా గోపసా, మజయానాహృదయాబ్జబం
భర నమో మద్దాలి... 6

మ. అజగవ్యర్చిత మానిచర్చిత సమస్తాదిత్యసంప్రా
ర్థితా, సుజనారాధిత తత్త్వబోధిత ముముక్షు
స్తుత్యశోభా పులో, మజిదశ్మప్రభ యుగ్రసేన
సులభా మద్దాలి... 7

మ. ద్విజరాజాంబుజమిత్రనేత్ర సకలాధిష్ఠానహృ
త్పాత్ర వారిజసంభూతనిజాగ్రపుత్ర కరుణా
బృందిష్ఠచారిత్ర వ్యోమజటాజూట సదాత్మ
మిత్ర నృహరీ మద్దాలి... 8

మ. రజనీవల్లభభానునేత్ర త్రిజగద్రాక్షిష్ఠచారిత్ర

సీ,రజగేహైకకళత్ర భవ్యగుణపాత్రా నన్ని
కఁ నీచక, ర్మజనత్వంబులఁ బాపి ప్రోవఁగదె శ్రీ
మద్ధాలి... 9

మ. ద్విజరాజధ్వజ సన్నుతించిత సభావేదీప్యమానా
త్మ దేవ జగన్నాథ సుకుంప మాధవ హరి
వందారుమందార స,మ్మఁజనుఁ నిన్ను దయామ
యాత్ముఁడవయా మద్దాలి... 10

మ. గజరాజ ప్రముఖ నాకుఁగన్పడవె నేగన్గొందు నీపా
దపం,కజముల్ నీపురనారవిందమును నీక
న్దమ్ములుం గావుసో, పుజయందాదుల గేరుచ
క్కదనముఁ మద్దాలి... 11

మ. రజతస్మోధర గేహసాయక భవద్రాజత్ప్రభా
వంబు ల,క్కజముల్ ద్రౌపదియార్తిచే సరసి
జాక్షా యన్నమాత్రాన ప్రముదిగుల్లోత్తుఁగ
మానము న్నిలిపితే మద్దాలి... 12

మ. అజహాత్ప్రాభవ తెల్పవే స్మృతి యవిద్యారూ
పపుంసనువా, లజోదం వృష్టికి నంతరంబిడదు
తల్లోపంబు లేకున్న భీ, మాజరాయుఃగ్రథనంబుజీవు
నకగుఁ మద్దాలి... 13

మ. విజయక్షేమదసీదయంగద దయావిఖ్యాతిసంసా
రవ, త్రుజపంకాంబుధు లింకిపోవుటకు నీసంసేవ

పేరింటి గ్రీష్మజగత్ప్రాణము కారణంబుగద
శ్రీమద్దాలి... 14

మ. వ్రజముఙ్ దాఁకుస ముజ్జగించి సినుఁ జీరం
దారిగల్పింపవే, రుజకాధారము పూతిగంధల
హారిరూఢంబు జంత్రంవుబో, మ్మజామీదేహ
ము దీనినమ్మఁదగునే మద్దాలి... 15

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నుఁగొల్తురమరుల్ ప్రార్థిం
తురేప్రొద్దు నెల్లజగంబుల్ సృజియించుకర్తవు
దయాలంకారచిత్తుండ వాత్మజతుల్యంబుగనన్ను
బ్రోవుము కృపఙ్ మద్దాలి... 16

మ. వృజినంబుల్ హరియించి నన్నెపుడు సంప్రాప్తా
త్ముఁ గావించి నిఙ్, భజియింపఙ్ మతిబుట్టఁజేసి
కృపచేఁ బాలింపవే చందమామ జగిం జేకొని
కల్వమొగ్గవలె శ్రీమద్దాలి... 17

మ. త్యజియింతుఙ్ భవబంధముల్ మనములో
నర్చింతు నీపాదముల్, విజయంబందుదు మోక్ష
లక్ష్మివలనఙ్ వేమాఱు సంగ్రామకర్మ జరాసంధ
మదాపహారి నృహరీ మద్దాలి... 18

మ. గజఘోటీ ముఖసంపదల్ సతములా కా వీశరీ
రంబులే, నిజముల్ వ్యర్థములంచు రోసి మును
మున్నె యైహికాగమ్యకా, మ్యజగీషఙ్ భజి
యించి కాంచవలె నిఙ్ మద్దాలి... 19

మ. సృజియింపన్ సృజియించి మేలొసఁగ నిర్జింపం
బ్రజామానసాం,బుజవాంఛల్ సఫలం బొనర్ప
విఫలంబుంజేయనీవేని కా,మజగద్భారకమూల
కర్తవు భళీ మద్దాలి... 20

మ. సుజనత్వంబరిదేహిమత్తుఁడయి సంక్షోభింపఁగా
నేల ని,త్యజుగుప్సాస్పదమాజవంజవసుఖం బా
హాభవద్దివ్యనా, మజపం బేమర కాత్మనిల్పవలె
శ్రీమద్దాలి... 21

మ. యజనామ్నాయతపోజపవ్రతము లత్యంతంబు
వర్ధిల్లభూ,వ్రజ కానంద మమందమై పరగి సంప
త్పారిజాతంపుఁగొ,మ్మ జిగుర్పంగరుణించుకర్తవు
గదా మద్దాలి.... 22

మ. గజ మేదేశికునొద్ద శిక్షఁగనె సాకల్యంబుగాఁ
గుబ్జ యే, ద్విజు నాచార్యునిగాఁగఁజేకొనె భవ
ద్దివ్యామృతప్రాయ నా,మజపప్రాప్తికి సాత్వికంబె
గురువౌ మద్దాలి... 23

మ. అజనుఃశ్లాఘ్యసుఖంబు గైకొనెద భూయఃస్వా
యదానందనం, దజనీసత్వగుణస్ఫురత్స్ఫటికర
త్నంబందు మతూర్వక, ర్మజపారోచులలోఁ
గొనంగదవె శ్రీమద్దాలి... 24

మ. ధ్వజమై వాహనమై పతంగపతిగొల్వన్ బిల్వ

రా సెజ్జయందు జరీపుట్టముగట్టి కౌలొన్వ
తోడ్తో చెంగటం గల్మికొమ్మ జత్రై నిల్వ జ
బులేలుదువు శ్రీమద్దాలి...

మ. యజమానత్వమొసంగి జ్ఞానశిఖియం దత్యం
త్కల్బిషం, బజరూపంబుగ వేల్వఁ జేసి
త్వదీయాంఘ్రిద్వయీభక్తిసో, మజలంబాని
త్రమూర్తినగుదున్ మద్దాలి...

మ. వ్యజనచ్ఛత్రముఖోపచారకలన వ్యాపార
భక్తి వి,శ్వజనుల్ గొల్తురు నిన్ సహేం
సురల్ స్వర్గంబునందున్ బులో,మజతో ని
నివోలె నుర్వీరపయిన్ మద్దాలి...

మ. ఇజగుంజెంది కుచేలుఁ డర్థియయి నిన్నీక్షింప
తేరఁ ద,ద్ద్విజవర్యున్ ఫలితార్థుజేసితివి నిన్
హీయనన్ నీశుభా,త్మజతుప్రాయముగాఁ గ
గుటరుదే మద్దాలి...

మ. నిజమాయన్ విధి వే గలంపఁ గలఁడే యింత్ర
త్మతన్ నీవు వే,సృజనల్ చేసితి వెల్లవత్సవ
నిన్ శీలింపఁగా లేక బ్ర,హ్మా జితప్రాభవుఁడ
మత్తుఁడగుదున్ మద్దాలి...

మ. అజమీళుం డొకవిప్రదాసియెడ రత్యాస
దై కాలమెం,తజనంగాఁ దుది మోక్షమిచ్చి

యోనా రాయణాయంచు నాత్మజునిం జీరినదాన
శ్రీతమతివై మద్దాలి... 30

మ. విజనంబైనమహాటవిన్ శబరి యావిర్భూతస
ద్భక్తిచే, భజియింపన్ ఫలమీయ దానికిడవే
పుణ్యంబు శ్రీరామనా, మజనాధీశ్వరరూపధే
యమున ముక్ మద్దాలి... 31

మ. నిజమానానసాభిమానుఁడవయా నీ వాజిలో
సోమద, త్తజకేలూడిచి సాత్యకిన్ మనిపి తత్యం
తంబు పాలింపు సా, మ్యజనింపంబడియున్న వేళ
కృపవే మద్దాలి... 32

మ. భుజవిస్ఫంబున ద్రోణిసుతవధ్యకై బూనంగ
నీవెన్నిభూ, భుజులట్టుంచెఁ దోలంగఁదెచ్చితివి
నిన్ బూజించువారౌట ధర్మజభీమార్జున మద్ర
సూనులఁ బ్రోవన్ మద్దాలి... 33

మ. బుజాతత్త్వం బెఱిఁగిన్ వహించు సఖులు నాభృత్యాత్తు
గాఁ గూల్తువో, రజకుం దూడుట మల్లులీల్గుట
మదారంభంబు చేడాగి సా, మజముం ద్రుంగుట
కంసమూలమునుగాదా మద్దాలి... 34

మ. కుజనుల్ నిన్ను భజింపలేక తమదోర్కుల్ వేరు
గా గేరికే, రిజవుంబల్కులు బల్కుచుం జెడుదు
ర్దర్పన్ నారకావాసమ్ ,మజలూకావృతదేహుఁ
డై పరమునన్ మద్దాలి... 35

మ. రజతస్వర్ణముఖాఖిలార్థకృతగర్వగ్రస్తులై మత్తులై, బొజుఁగుల్ నిన్ భజియింపలేక తనువుల్ బోవన్ దమం బాత్మఁ గ్రమ్మ జముం జేరుదు రెన్ని జన్మములకున్ మద్దాలి... 36

మ. అజరాధీశ్వరుఁ డైననీకు పరిచర్యల్ సేయఁ బ్రాల్మాలినం, బిజుగొట్టైన్ దుడిమ్ముట్టఁ దజ్ఞునకుఁ దద్విజ్ఞానహీనంపురి, మ్మజెనన్ నిన్ భజియింతు రాషధమింకన్ మద్దాలి... 37

మ. అజనాపాథకమండలుల్ గమిగ ధర్మాయత్తులై గౌతమీ,త్రిజగత్కారముఖాఖిలర్షులు వినున్ బ్రేక్షింపఁగా లేరు ధ,ర్మజఘూంసుల్ దరిముట్టు టెట్టులొ యింకన్ మద్దాలి... 38

మ. కుజముల్ రాజసతామసంబులు త్వదంఘ్రిల్ గూర్చు మన్మానసాం,బుజ మేటోలుఁ; పునర్భవైల బిలతుర్గోత్కంబు తన్వాప్తియు,గ్మజయత్వంబు వహించి సల్పఁగదె శ్రీమద్దాలి... 39

మ. గుజుగుంట్లం గడతేర్పలేని వెడకోర్కుల్ గోరుటల్ వట్టిభే,షజముల్ నీటనశింప దక్షత భవత్సంసేవసిద్ధింపుజా, ల్మజనశ్రేణికతత్క్షణత్రామయమరున్ మద్దాలి... 40

మ. అజరస్థాపితకల్పకంబవయి కుయాప్యోక్తింపవే యా

యథో,త్కజ నిన్నే నెదనమ్మినాఁడ నీక మత్కాలు
ష్యముల్ బాఱఁజి,మ్మ జుగుప్సల్ బెడబాప
కర్తవు జుమీ మద్దాలి... 41

మ. గజవక్త్రుండు భుజంగమాధిపతి గంగాద్వీపినీభ
ర్తనీ,రజసంజాతుఁడు భారతీసతియు నీప్రాంచ
త్కథల్ ప్రేమసా, మజటాగానములన్ భజింతు
రెపుడున్ మద్దాలి... 42

మ. యజురాదిశ్రుతులెల్ల నిన్ బొగడు నాహాయంద్రు
నీకీర్తి క,య్యజుడున్ భారతి నీదుతారకము
జిహ్వాగ్రంబులన్ మేనకా,త్మజయున్ శంభుఁడు
దాల్చి పొంగుదురు శ్రీమద్దాలి.... 43

మ. విజితత్వంబున నొంద దీషణదవావిర్భాతి
యోహేలాచతు, ర్భుజ తచ్ఛాంతికి తావకీనకరు
ణాపూరంపుఁబాలేటిచె, మ్మజుమీ నమ్మినవాక్షి
కాంబుద మిఁకన్ మద్దాలి... 44

మ. గిజిగాడెట్టులొ యట్లజీవుఁడును దద్గేహంబె దే
హంబు త,ద్విజ మాలోపల జ్యోతినుంచుకొని
యుద్దీపించునట్లే యజి,హ్మాజగజ్జ్యోతినినిన్నుఁ గాం
చవలెలో మద్దాలి... 45

మ. గజగండస్థలివోలె నెమ్మన మశక్యంబైన దుర్వాం
ఛవే,రిజిలందూలెడుదీని మాన్పభవదంఘ్రిస్వర్ధు

మూలైకసీ, మజవాక్సృష్టికి నందసీయఁగదె శ్రీ
మద్దాలి.... 46

మ. గజపుష్పాంచితదివ్యదామములతోఁ గల్యాణచే
లంబుతో, భుజకీర్తుల్ మొదలైనసొమ్ముగమితోఁ
బొల్పారునీలంపుబో, మ్మజిగిన్ గన్పడవయ్యె మ్రొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 47

మ. స్వజనుంగా గరుణించి నీస్మృతుల కస్మన్మాధచే
తఃపశు, వ్రజముం జేసి యొసంగవే యిపుడు
ప్రత్యక్షంబు తాపత్రయో, ష్మ జెడన్ త్వత్పదదర్శ
నాప్తి మనెదన్ మద్దాలి... 48

మ. అజపుత్రాదిమునుల్ భవన్మహిమ మేకాంతం
బుగాఁ గాన నో, టజముల్ జేరి జపించి కాన రతి
దౌష్ట్యప్రక్రియాలబ్ధపా, ప్మజడీభూతుఁడ నేను
గాంచఁగలనా? మద్దాలి... 49

మ. అజరద్వీపినిగన్న పాదకమలం బాసించితిన్ జూప
వే, రజనీనాయక సోదరీరమణ యో రాజీవపత్రా
క్ష న, మ్మజుమీ దృశ్యము నశ్య మైహికమునన్
మద్దాలి... 50

మ. అజకంఠస్తనమై పరోపకృతిసేయన్ లేని మద్దేహ
యష్టిజనింపన్ ఫలమేమి దీనిఁ గవిన్ సేవింపఁ
గై కొమ్ము జన్మజుగుప్సం బెడబాసి సార్థకముగన్
మద్దాలి... 51

మ. రజనిం జోలె యవిద్య నెమ్మదికి నిద్రంగూర్చు
విద్యాసమృద్ధి జగచ్చక్షుఁడపోలె తెల్వినిడుఁ
దవిజ్ఞానహైన్యత్రియా, మజనంజేయవె తెల్విఁ
గైకొనియెదన్ మద్దాలి.... 52

మ. విజిఘుత్సుత్త్వము సద్గురుప్రభవ ముద్వీతంబుగా
నూతనాం, బుజసౌందర్యము లైననీదుపదముల్
బూజింతుఁ గారుణ్యభూ, మిజలాసారము నాప
యిన్ గురియవే మద్దాలి... 53

మ. అజ నీవర్ణనమబ్బు టెప్పుడో యనేహాస్తోత్రమం
తంతడో౦, కి జరంగెన్ గనుపట్టు నిప్పుడయినన్
గీర్తించి మైనిండభ, క్త్మజలం బుబ్బ ప్రవింప మొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 54

మ. సుజనుంగాఁ గరుణించి నామదికి సంశుద్ధిం బ్ర
సాదించి లో, కజనన్యాశ్రయ వత్సవత్సశకటా
కారాసురద్వాదశా, త్మజరక్షింపవె మోక్షదాత
వయి శ్రీమద్దాలి... 55

మ. ప్రజిహావల్లికి సాంఘుఁ దోరసిలు తేవన్ గర్వికిన్
సిపుగా, వు జగత్పూర్ణుఁడవనన్య సాధుగుణాభ
వ్యుం బ్రోతు సజ్ఞానధూ, మజగన్నాథుఁడ నెట్లు
బ్రోచెదవో నన్ మద్దాలి... 56

మ. అజశృంగీకితవార్క ముష్టిఫలవాంఛాయోగ్య

సంసారమా, ధ్యజదుర్వాంఛలుమాన్పి యొ
క్కయెడ వేడ్కంబోలె నీదివ్యనా, మజప
బూనగ బుద్ధినియ్యగదె శ్రీమద్దాలి... 57

మ. గుజుగుంట్లెంతయుదీరకై హికపుసంకోచంబు చేత
గజీబిజిగా చింతలె పుట్టసాగనిం నిక బేర్కొ
టకె ట్లిట్టిచ, ద్మజుగుప్సం బెడబాపి సాంగదె
శ్రీమద్దాలి.... 58

మ. గజబంధి న్నృపమానమై యిహా మసౌఖ్యప్రాప్తి
నొందింప సా, గె జుగుప్సంబడ జాల నింక భవం
ఘ్రిద్వంద్వసేవానికా, మజగన్మోహనబుద్ధి నాకొ
సగవే శ్రీమద్దాలి... 59

మ. భుజమధ్యంబున లచ్చి పార్శ్వయుగళిక భూ
మీళ లుప్పొంగ భ, క్తజనుల్ గొల్వంగ నోల
గంబమరునిక గన్గొందు గన్నార బో, మజటా
జూటనుతాత్మ కన్పడగదే మద్దాలి... 60

మ. గజమె ట్లట్లుగనేను కర్మఫలనక్రగ్రస్తతక బొం
ది యా, ధిజబాధంబడియున్న వాడ కరుణాధీ
నుండవై భావిజన్మజుగుప్సాతవస్థ బాపగదె
శ్రీమద్దాలి... 61

మ. వృజముస్మన్నుగశుద్ధిదేలిచెద సామీ యొమిం
కక నీమహా, భజనాగాంగఝరీసంబోసగవే

బల్మాలుమత్కల్మషా, త్మజపత్ప్రాళనమాచరించు
టకునై మద్దాలి... 62

మ. భజమానత్వదుపాస్తిమగ్నమతినై భావిలినట్లున్
సదా, భజనత్వం బొనఁగూర్పనయ్య సుమనోబం
హిష్ఠ సత్కృత్తిన, ర్మజద్ధైర్యంబున ధిక్కరించన
యముఁ మద్దాలి... 63

మ. విజితాయాసముగాఁగఁ బంచవయు నిర్వేధాప్తి
గా జీవనం,బు జగద్వందితయుష్మదంఘ్రిభజనా
పూర్ణంబుగా నిర్మలా, త్మజటిప్రాతనుతాత్మ నా
కొసఁగవే మద్దాలి .. 64

మ. గిజిగిట్లాడెడిదీనతన్ బరులకై కేల్సాచు కాపా
సీ,కు జత్తైమ్రొక్కుడు దీనికిత్తిరిపవుంగోరాట
ముఁ పేరి పా, మఁబరాయించుటమాన్పు ప్రము
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 65

మ. విలసత్ క్షీరరసానుభూతివలె నీవిఖ్యాతివర్ణింప
నిం, పుజెలంగన్ దయచేసి నిల్పఁగదె నాబుద్ధిం
జిదానందధా,మ జగత్సన్నుతనామ శాశ్వత
తమా మద్దాలి... 66

మ. భజనాభావుఁడనౌట నటించకతుగా భావింతువే
మోసమ, స్తజగత్కృత్తపు నీకు కెవ్వేసిగిలఁడాసర్వం
బు నీసృష్టియా,త్మజుఁగాఁగా కానకున్న దిక్కుగల
దా మద్దాలి... 67

మ. కుజనాఖ్యారుఁడ నేను నీవు సనను క్రోశప్రభావుం
డ వింక జడత్వం బెపలించి నాకునిధిపై కన్పట్టి
ప్రాకృష్టక, ర్మజనుంగాఁ గనుఁగొంపకున్నఁగలదా
మద్దాలి... 68

మ. అజఘన్యత్వదుపాస్తినాకోసఁగవెయ్యాత్మేశభూాన
హ్నావా,యు జలాకాశగుణాన్వితంబయిన యీ
యుచ్ఛిష్టదేహంబుక, ర్మజమే నిత్యము భక్తిని
త్యధనమే మద్దాలి... 69

మ. నిజమొప్పారఁగ నాదుకందోవకు నానైయ్యంబు
పేరింటనా,స్వజకోరంబునకుఁ న్నదీయవ్యాదయం
భోరాశికిఁ జందమా, మజామీ నీపదపద్మ నన్ను
నమిఁకఁ మద్దాలి... 70

మ. భజనీయాత్మక నావిశుద్ధి వివరింపం బుద్ధి స
న్నాసిరీ,తిజామీ నిన్ను నెఱుంగఁదోఁచునేడఁ
గీర్తింతుఁ సదావేదుజా,ల్మజనుండఁ ద్వద
నుజ్ఞయెట్టులో యింకఁ మద్దాలి... 71

మ. వ్రజముల్ గూడుక గోపగోపికల నిర్వ్యాజైక
భక్తిఁ బలా,నుజ నీసేవలానర్పు భాగ్యమున
కెన్నోనోఁచిరో జన్మజ,న్మజఘన్యత్వము బాసి
భాసిలుటకై మద్దాలి... 72

మ. కుజరూపంబుల నేమినోచెనాకోనీకుం గానలోను

న్నయా,భుజపత్రద్రుపు ..సాలతరు ..పున్నా
గముల్ నీచియు,మ్మజనం బల్లని సేవ సేయుట
టనునై మద్దాలి... 73

మ. ప్రజలెట్లెట్లుగ నీవు గోపికలు బెంపక సొంపు
గైకొంటకే, భజనల్ జేసినపుణ్యమో గ్రవా..నీ
ప్రాంచజ్జపాకుంద హో, మజయాబాలి..గలుం
గములకున్ మద్దాలి... 74

మ. ప్రజడింభచ్ఛటంగూడి నీవవని..ంబో..చో
దర్భగు,ల్భజముల్ నీపకపద్మముల్ తమపయిం
బర్వం బవిత్రస్వనా, మజగర్వాన్వమునాట జేసు
కృతమో మద్దాలి... 75

మ. గజనిమ్మల్ నురవొన్నలం బనసలుం నిస్సేరు
లున్ మున్నుగాం, గుజముల్ గాన; సవ్వలనీక
భవదంఘ్రుల్ దోహదాచారథ, ర్మబసంఘావడు
గాంచనోచుట వానా మద్దాలి... 76

మ. రజనీచారుఁడు సీతఁ గొంచు జన తద్రక్షుబడిన్
దాఁకి వీఁక జటాయుఖగవిర్గ్లై పీకొంఅక్కు
దత్కాయంబు నంగ్రామకర్మబితం గాటను నెంత
పుణ్యఫలమో మద్దాలి... 77

మ. నిజవిత్తంబులు సార్థకంబులుగ నిన్ సేవించి
యర్పించి యుం,పుజనింపన్ జరియించుపుణ్యు

లకుఁ దత్పుణ్యంబు నీకెత్తుని, మ్మజిగుల్లోత్తిఫలిం
చునట్టులుగదా మద్దాలి... 78

మ. వ్రజముఖ్యుం డొకఁ డేకతంబ తనకుఁ వాలా
యమై నెమ్మనం, బు జెలంగం బొలిగద్దనెక్కిన
దొరా బోనేతురమ్మన్న యా,మజతై రాఘుజియిం
పవత్తువంట శ్రీమద్దాలి... 79

మ. భజనాభావమతిఁ మదాంధులయి సంపన్మోహ
బుద్ధిం గిజా,గిజ నెన్నాళ్లును దన్నుకున్నఁగలదే
క్షేమంబు సంసారశ,ర్మజనశ్రేణుల కూర్ధ్వసిద్ధి
వలనఁ మద్దాలి... 80

మ. అజరాస్థానవిలాసినీ రతిసుఖవ్యాపాదనవ్యక్తవి,
శ్వజిదాదుల్ భవదంఘ్రిభక్తివలె మోక్షశ్రీద
ముల్గావు నో,మజనుఁ నీపదసేవ సువ్రత
ముగా మద్దాలి... 81

మ. యజనంబుల్ పదివేలుచేసిన యనిత్యైంద్రాశ్ర
యంబింతె కా,ని జనిఁ మాన్పదులోకమబ్బదు
తదున్మేషంబు నిఁ గొల్వఁబ్రె,మఁ జిగుర్కొన్న
యనంతరంబునఁగదా మద్దాలి... 82

మ. ద్విజుఁడైనం బ్లవుఁడైనఁగాని వినుగీర్తింపం బ్రపు
ణ్యాత్ముఁడౌ, కుజనత్వంబున మత్తుఁడై సిరులు పె
క్కుల్గల్గి కౌసుంభరో,మజముల్ గట్టినపుణ్య
మూర్తియగునే మద్దాలి... 83

మ. ఖజకాండమెఱుంగునే మృదులశాకస్థాయియై
యుండి వేళ్లజతిక్తాదిరుచుల్ సుపూయకున కేలా
కల్లు సద్బుద్ధిసౌ, మ్యజనుశ్రే, ణులపొందువంత
మనినన్ మద్దాలి... 84

మ. భుజియింపన్ నవనీతమై యమృతమై [illegible]వే
న్నైయె నారికేళజలంబై [illegible] [illegible]
మృదుహారంబైన నీ[illegible]మనా, [illegible] [illegible]
యోగ్యభోగ్యఫలమో మద్దాలి... 85

మ. ఋజుబుద్ధిన్ నినుసంస్మరింపఁగలుగున్ శ్రీశైలకాశీ
నివాస జగన్నాథ గయాప్ర[illegible]గసువి[illegible]వం
బుల్ మహాదానధర్మజపాధ్వ[illegible] నపో[illegible]
ఫలముల్ మద్దాలి... 86

మ. త్రిజగద్భర్తయథేష్టసిద్ధ్యఁ[illegible] [illegible]
కార్యార్థదాయి జితక్రోధుఁడు నీవలెం గలుగునే
యింకొక్కనాథుండు కర్మజకాలుష్యము[illegible]ము
నిన్నె గొలుతున్ మద్దాలి... 87

మ. అజునిం బొక్కిట గన్నవేలుపవు నీ[illegible] దా[illegible]దు
ద్ధారకా, ఖ్యజగద్ధేయము గాఁ బ్రసిద్ధఁగు నీ[illegible]
గృహాశాలి ప్రే, [illegible]నెలాగం [illegible]యుండు [illegible]
గును శ్రీమద్దాలి... 88

మ. అజహద్దంభవిజృంభమాణవిపులాజాండంబుకీనై

కరరూపజతేజంబున వెల్గఁజేసెదు భవద్భావంబు
వర్ణింపఁ బ్రహ్మజుండైనన్ భవుఁడైన నోపఁగ
లఁడా మద్దాలి... 89

మ. భజనీయైకనిగాఢహుంకృతులు సంభావించి వం
దారువాగ్మిజనశ్రేణికి విద్యలిత్తువు హయగ్రీవా
కృతిన్ నీవు సా, మజచర్మాంబరపూజితాంఘ్రి
యుగళా మద్దాలి... 90

మ. విజయున్ భీమునివెంటఁదోడ్కొని రణోర్విన్
భీము చేతన్ గిరివ్రజనాథుం బొలియించి చేసితి
వి నిర్వ్యాజార్థసంసిద్ధి ధర్మజునింగూర్చిటు యు
క్తమాణునిగ శ్రీమద్దాలి... 91

మ. అజరద్భావసుఖోదయాప్తి తనసామ్యైనప్పుడే ని
న్నుపం, చజనుండెంచవలెన్ దదారభటి హ్రస్వం
బైన యుద్ధామభీ, మజరాభారము తోఁచనీయ
దు సుమీ మద్దాలి... 92

మ. త్రిజగంబుల్ భరియించి ప్రోతు వెపుడున్
దేవావళుల్ మెచ్చ నం, డజనుఃకూర్మ వరాహ
సింహ వటురా ట్సంతానజిద్రామ రా, మజిన
శ్రీకలికిస్వరూపములచే మద్దాలి... 93

మ. త్యజియింతున్ జననీకృపారసముచేతన్ భీతతం
బాసి దీ, నజనాధారక నిన్ భజించునెడలన్

నాబుద్ధికిన్ యాతయా, మజమందత్వము నొం
దనియ్యకుము శ్రీమద్దాలి... 94

మ. ధ్వజినీసంగ్రహ మెంత యున్న బహువిత్తంబు
న్న దివ్యాశుగ,వ్రజమున్నన్ దనవెంటరాదు య
మునోర్వీన్ రాదు నీదివ్యనా, మజపం బిచ్చినదా
న సర్వసుఖమే మద్దాలి... 95

మ. భుజగాధీశశయాన యానవిజితాంభోజాత శ్రీ
మద్గదా, గ్రజ మన్నామకతర్ణకంబలర నీకారు
ణ్యపుంబాల గు,మ్మజడిందేల్పవె కామధేనువువ
లెన్ మద్దాలి... 96

మ. ఇజుగుంగూర్చి శరీరయాత్రకయి భూభృత్తీర
ముల్ జేరి చాల జుగుప్సంబడి యుష్మదీయచర
ణాలానంబునం జిత్తసా,మజ మిన్నాళ్లకు నేఁడు
కట్టుబడె శ్రీమద్దాలి... 97

మ. ప్రజనశ్రీ వహియించె మత్సుకృతసంపత్కామ
ధేనూత్తమం, బు జనింపంబడు నీకృపార్భకము
తన్మాలైకనిర్వాణధా, మజసౌఖ్యామృతసిద్ధి నా
కుఁగాదువా మద్దాలి... 98

మ. రజముంబోలె విధూతమై యఘముబాలన్
సన్మనుండై జనుం,డు జరాత్వం బరు దెంచి జీర్ణ

పతి తోడ్తోరాక మున్నె ప్రణా, పజపస్తోత్రము
లం భజింపవలె నిఁక మద్దాలి... 99

మ. ద్విజరాజుల్ తిరిచి పేరుగూర్చుగతి నైవారింపుపద్యం
బుల, కృతిజమొప్పఁగ సృజియింపనయ్యె నివిగో
గైకొమ్ము కారుణ్యధా, మ జ్ఞానారుల్ పచరించు
వేలకోలందుల్ మద్దాలి... 100

మ. ప్రజనై యొప్ప వహింపు మత్కృతి యోసర్వేశ
యోద్దైవతా, ఖ్లజ సంభావనసేయు సంపదము లీలా
భక్తిపేరింటికిమ్ము, జవాదిం దులకించుపాద్య
విధిచే మద్దాలి... 101

మ. ద్విజరాడ్వాహన సేవ దిట్టకవిసూరిఁ గశ్యప
ర్షీంద్రగో, త్రజుఁడఁ నాముకు రామచంద్రుఁడు
భవద్దాసుండ నాయందుఁబ్రేమ దగుప్పఁ శతకం
బు గైకొనుము శ్రీమద్దాలి యుద్దండరా,య!
జయ శ్రీసువిధేయ! భక్తజనసేయా! నిత్య
భాగ్యోదయా!. 102

ఉద్దండరాయశతకము సంపూర్ణము.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

గొట్టుముక్కల

రాజగోపాలశతకము.

శా. శ్రీభద్రస్థితు లాశ్రితావళుల కక్షీణానుకంపన్
సదా,లాభప్రాప్తులుగా నొనర్చు నజలీలామో
హానాకారమా,యాభీరున్ నినుగొల్చి మ్రొ
క్కుదు నవల్పాకల్పతల్పాయిత, క్ష్మాభృత్పన్నగ
గొట్టుముక్కలపురాంకా రాజగోపాలకా. 1

శా. హేలాసమ్మిళితత్రిమూర్తిరు యహో హేరం
బుఁ బ్రార్థించుచున్, గాళీదాసమయూరమాఘు
ముఖులం గైవారముల్ చేసి నిన్,హాలాయం
బుగఁ బూజసేతుఁ గవనవ్యాహారవిస్తారవా,గ్జా
లాబ్జంబుల గొట్టుముక్కలపురాంకా రాజగోపా
లకా. 2

శా. చక్రీ చక్రిశయాన; యానజితాంచత్పన్నగా
రాపతీ, నక్రగ్రస్తగజేంద్రరక్షణమతీ! నానాప్ర

పంచాకృతీ, శక్రాశ్మద్యుతిసాగరైకవసతీ సన్నె
వ్యాత్పుండరీ, కక్రీడాగతి గొట్టు...

శా. అకలంకాశ్రితసౌఖ్యదాయక సమస్తాజాండభ
డాధినా,యక! యంభోజదళాయతాంబక!విమ
ధావేశ్యమాయావిడం, బక! సాధువ్రజతాప
త్ప్రిబలదృప్యద్దైత్యకాండైకత, క్షక సద్రక్ష
గొట్టు...

మ. వరనాభీజనితాదిశిల్పక! ప్రభావప్రాభవానల్పక
తరితానంతమనోవికల్పక ! యశోదానందకృత
ల్పకా, స్థిరసంకల్పక! వేదజల్పక! మహాశేషాపి
రాట్తల్పకా, కరుణాకల్పక గొట్టు...

మ. పరమాభీరక! భవ్యభారక! మహాబ్రహ్మాండభాం
స్థలో, దరవిస్తారక! విశ్వకారక! యశోదాద
రకా! వేదభూ, ధరసంచారక! సద్విచారక
సముద్యద్భక్తమందారకా,కరుణాధారక గొ...

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నెఱుంగుటకు నింతైనక
సమర్థింపలేరు జగత్పూర్ణుండ వన్నిరూపములు
నీరూపంబులై యుండు నిక, భజనం బ్రీణితు
సేయ నావశమె నాభాగ్యంబు నీచిత్త మో,
గజరాడ్రక్షక గొట్టు... 7

మ. అసమప్రౌఢి సితాసితద్యుతుల నెయ్యంబారగా

రామకృష్ణసమాఖ్యాయుతులై జనించి యదువం
శస్వామిలో మిమ్ముఁ బ్రద్యసమృద్ధిన్ భజియింతు
దంభహారిరూపారంభ! సంపుష్టరాజసనాథార్భక
గోట్టు... 8

మ. సురలానందము నొంద నందునకుఁ జతుఃప్రీతి
గా; గోపమంద్రిరసీమన్ పసికందువై వెలయు
మీఁదివ్యామృతాకారవి, స్ఫురణన్ గన్గొన
నేమినోఁచిరో మహాశూద్రీమణుల్ చింతలే,
క రమానాయక గోట్టు... 9

శా. సారోద్ధారపునూనెలంటి, పునుగుం జవ్వాది
మైనూన్చిపన్నీ రాపై జలకంబొనర్చి కృపనెంతో
గోపికల్ మిమ్ముఁ గన్నారం గాంచుట కెంతభా
గ్యమొకో నందాభీరమాయానరా, కాంతప్రాతిక
గోట్టు... 10

మ. అమరన్ మిమ్మొకపుత్త్రమాత్రులని సఖ్యంబుగా
నూహించి చిత్రముగాఁ బుత్రమహోత్సవం
బులు యశోదానందు లానందభావములోఁ
జేయుట జన్మజన్మకృత సేవానిష్ఠలౌటంగదా, కమ
లాకాముక గోట్టు... 11

మ. జగదీశానులు రామకృష్ణులు ఏకీర్షాభవ్యంచుం
బ్రియంబుగ వాక్రుచ్చుచు మీకు నామకర

ణంబుల్ సేయు తన్నంవభా,గ్యగురుత్వంబు భజిం
పశక్యమె కరాగ్రాంచద్ధనుశ్శంఖచ,క్రగదానందక
గోట్టు... 12

శా. సారప్రౌఢిమ పూతనాస్తనగుళుచ్ఛంబుల్ వడిం
బీల్చి; తద్ఘోరాకారము రూపుమాపినసమగ్రుఁ
నిన్ను సేవింతు; వి,స్ఫారత్తారకనామ...ర్ణఫలక
భ్రాజిష్ణు జిహ్వాగ్రవ,ద్ధారిత్ర్యంబక గోట్టు... 13

శా. హంసల్ జోడుగఁ గుం...డియాడు...తి నందాగా
రసీమఁ వ్రజో,త్తంసుల్ మెచ్చఁగ వాసుదేవయు
గళత్వవ్యక్తిం జిట్టాడుమిా, సంసద్భా...వవిలాస
ముల్ గనుట కుత్సాహించెదఁ జూపవె, కంస
ధ్వంసక గోట్టు... 14

మ. నిరతిఁ మించిన కాకపక్షముఁ తో నిండారువేన
ఘ్వతీ, వరజాంబూనదచంద్రహారములతో వర్ధి
ష్ణులై నందగో, పురవీథిం జెలఁగాడుమిా చిఱుత
రూపుల్ చూపరా వేఁ;సుదా,కరుణావార్ధికగోట్టు.

మ. అలరఁ సువ్రతమెంతజేసిరో వసంతా...మసీ
మఁ జిగు,ళ్లలిఁ మేసెడుబాలకోకిలలయట్లుంబ
ల్కు మిాతొక్కు,లు,ల్కులు చెన్నారఁగ వీను
లఁ వినుటకుం గోపాంగనారత్నముల్, ఖల
దుర్ధర్ష క గోట్టు... 16

శా. భావంబందు మిము౯ స్వవర్ణికులుగాఁ బాటించి
గోపాంగనల్, తీవి౯ బొత్తులనారగించుచు సమ
ష్టి౯ సేవగావించుత, త్కైవల్యంబు నుతింపశక్య
మె సుహృత్సంరక్షణారంభ దీ, క్షావిస్తారక
గొట్టు... 17

శా. భాగై మించినపాలు వెన్న పెరుగుల్ పైమీఁగడ
ల్ గోపక, న్యాగారంబులు సొచ్చి మెక్కుచును
శౌర్యప్రౌఢిఁ గ్రీడించుమీ, నైగారంబు నుతింప
నాకు వశమౌనా దూయమానాత్రగ, ర్వాగ
ర్వాంఘ్రికగొట్టు... 18

శా. ఏమీ యీనవనీతచౌర్యమని తల్లెంతే నివర్తింప
న, మ్మా! మన్నింపుచుటంచు నాపవె విముక్తా
స్యుండవై లోజగత్, స్తోమంబెల్లఁ దనూఘనా
ఘనతటిద్రూపీ భవత్కాంచన, క్ష్మామూర్ధామక
గొట్టు... 19

శా. చాల౯ నీపయిచోరవార్తవిని యిచ్చ౯ నీప
దాంభోజముల్, ఆలంగట్టెను దల్లియంత్రు తత్
చంద్రుల్ నీకునుంగల్గియుం, డ్రా? లీలామయచిత్స్వ
రూపివట క్రీడానాట్యరంగస్థల, శ్రీకాళీయాహి
క గొట్టు... 20

శా. ప్రీతి౯ మద్దు లులూఖలానియతి నుర్వీం

గూల్చి తద్వత్సనం, జాతవ్రాంధ్యవిముక్తిఁ జేసి
తివి నీసామర్థ్య మార్యావన, ఖ్యాతిఁ బ్రీతము చక్ర
భానుపరిధూతామర్త్యవిద్వేషిసం, ఘాతధ్వాం
తక గొట్టు... 21

మ. గరిమం గోవులు గోపబాలకులు చోక్కంబొంబ
లంబొసిరుల్, బురణింపఁ వసికేఁగుచో దారత
నంబుఁ జప్పదాయఁ నిజం, బరయఁ గొల్లఁ
డవై వనాఁడును హింసణ్యాత్మకయార్తైకసూ, కర
తాభూమిక గొట్టుముక్కల... 22

శా. ధీరప్రౌఢిఖజంతు నాయెదుట సెంలేమాధురీ
సాధురీ, తీరావంబగు పిల్లగ్రోలు ముకుము త్తెం
నా దలం బింధ మిం, పారఁ గప్పడవయ్యా సా
ధుజనతాపాగ్నిచ్ఛటాటోపకృ, త్కారుణ్యోద
క గొట్టు... 23

మ. మురళీనాదవినోదమానురికి సమ్మూంచ్ఛవిషిం
జొక్కుచుఁ, గరమొప్పా నెడు ధేనుకోటియెడ
నీ కారుణ్యపూరం బధం, గుసతఁ నించునితాం
తకుంతల మిళద్గోపావధూళీసము, త్కరపిష్టాత
క గొట్టుముక్కల... 24

శా. కుంజాగారములందు గోపవనితల్ గోపాలకుల్
మీరలుఁ, బుంజంబై వసియించి చల్దికబళం

బుల్ ప్రేమనన్యోన్యహా, స్త్రాంజల్యంతరభక్తిగై
కొనుట లయ్యా వేడ్కకౌనా కర, త్కంజాతాం
బక గోట్టు... 25

మ. పవిత్రుల్యాంబగు పాదసంహతి తృణావర్తుఁ బ
కుఁ వత్సదా, నవునిఁ ఘోటకధేనుకాదిఖలు
లఁ మర్దించి నందాదివ,ల్లవులం బ్రీతులసేయునీ
గుణకథల్ వర్ణింతు హైరణ్యరాం, కవదివ్యాం
శుక గోట్టుముక్కుల... 26

మ. అమరఁ లేఁగల బ్రహ్మ వంచనము సేయఁ వాని
నన్నింటిని నం, దముగాఁ గల్పనసేసి నీవు నలువకు
వంచించి తం ద్రాదిదై, వము నీవేకన యీశ్వరి
త్రితయిలోపతుష్యలాలానభా, క్కమలాధేనుక
గోట్టు... 27

మ. తిరమై గోగణమొక్కనాఁడు వనసీథిఁ పేఁగ
లాడంగ భీ,కరదావాగ్నులు జుట్టుసున్న సుధ
వేడ్కం గ్రోలుచందాన బం,ధురనావాగ్నులు
గ్రోలి గోవులను తద్గోపాలురఁ బ్రోచితా, గరు
డారోహక గోట్టు... 28

శా. నాకౌకస్సమమైన విప్రతతి నానాయాగపంల్
సేయ నీ, వాకొన్నట్లుగఁ జేసి తత్సతులు మృష్టా
న్నంబొసంగఁ శుభో, త్సేకం జెల్ల నొసంగినాఁ

డవఁట నీచిత్తం బమూల్యంబు లో, కైకత్రాణక
గోట్టు... 29

మ. మనుతం గోపకు లింద్రయాగ మొనరింపన్ వారి
వారించి శై,లమవై పూజలుగాంచి గోగణము
నెల్లన్ బ్రోవవా! జాలవ,ర్షముగా కుండ నగేంద్ర
మెత్తి సురలార్వన్ భక్తసంరక్షణా, క్రమసంచా
రక గోట్టు... 30

మ. క్రమమొప్పారఁగ గోపకన్యకలు వస్త్రంబుల్
విసర్జించి య,య్యమునన్ సీరములాడ మ్రుచ్చి
లి తదీయక్షామముల్ గొండుభూ,జముపైఁ బ్రాఁ
కితిపంద్రు గోగణపరీక్షా ప్రక్రియాజాగరూ,క మ
హోవాంశిక గోట్టు... 31

మ. నిబిడాపీతమరందతుందిలమిళిందీగీతకీతిన్ నెరా,
జాబఁగా నీమురళీరవామృతము లెచ్చోఁ వి న్న
గోపీ స్తన,స్తబకంబుల్ పులకింపుచుండు శిఖి
పింఛాలాంఛితాళిప్రభా,కబరిభారక గోట్టు...

శా. ఎంచన్ శక్యమె నీవిమర్శపసి నెందేమేఁతలాశిం
చుచోఁ, బంచాస్యంబులకైనఁగాని తలఁజూపన్
రామి గావింతువా, ప్రాంచద్గోనిచయాభివర్త
నగతిప్రౌఢిన్ స్వవద్ఘంటికా, కాంచీదామక
గోట్టు... 33

శా. ఉత్కంఠన్ వ్రజసుందరుల్ మనములో నూహించ వాంఛల్ సదా, సత్కారించుచుఁ దృప్తిసేతు వట యెంచన్ శక్యమే! నీసము, ద్యత్కారుణ్యము బాణదైత్యబహుబాహాఖండనోద్దండరం, గత్కాండీవక గొట్టు... 84

మ. వలపుల్ నిల్పఁగలేము నీవు గృపమవ్వార్యుండవై మంచులీ, లలుగల్పించెడిగోపకామినులనెల్లం గౌఁగిటం జేర్చి యి, చ్చలుబూరింతువు క్రీడసల్పి; రతికాంతాలోలగోపాంగనా, కలితస్నేహక గొట్టు.

మ. అమరుల్ తాపసు లాగమాంతనిబిడేహన్ గాన లేనట్టినిన్, రమణుల్ గాంచుట కెట్టునో, చిరో మహారణ్యంబు శోధించి సం, భ్రమ మొప్పన్ వినుతి క్రియాముఖరరుద్రాదిత్యగంధర్వయ, క్షసువా రాజిక గొట్టు... 86

శా. శ్రీ రంజిల్లఁగ నీవు నీపిఁయుఁ దనారీరత్న మూర్తిని ప్తారస్నిలసువర్ణమాల్యవిధి రాసక్రీడ లాడించు మీ, తారుణ్యంబు మదిన్ భజింతు వ్రజకాంతా నేత్రనీలోత్పల, గ్లౌరూపాత్మక గొట్టు... 87

శా. ఆవిర్భూతధృతిన్ సుదర్శనసమాఖ్యాహీంద్ర మే తెంచి నం, దావాసంబునఁ జొచ్చి నందుని మహార్థత్యంబుచే మ్రింగ నెం, తో వేగంబున

హానిజంపి కృప నందుం బ్రోవవా మందర,గ్రాహో
ద్ధారక గోట్టు... 38

మ. అమరం గంసనియుక్తఘోటకము ఖేంద్రా రాతి
జాతిఁ సువిక్రమమొప్పార వధించి పుచ్చు
టిది నీకర్తవ్యభారంపుఁ జం, దమెకా! దుర్జనఖండ
నార్థపరిలుంఠత్పూతనాపూర్వగం, గమహానాటక
గోట్టు... 39

మ. తనకుఁ మోక్షసుఖంబునిచ్చుటకు నుద్దామ
స్థితిఁ దోడితె, మ్మనిపంపించిన నాడ్కి నీకడకు
నొయ్యఁ గ్రూరుఁడై యుండి సజ్జను నక్రూరుని
బంపె కంసుఁడు సదాసంచారయోగ్యత్రయీ,ఘ
నశృంగాటక గోట్టు... 40

మ. ధ్రువభక్తిఁ వినుదోడుకొంచుఁ జనియక్రూరుండు
కాళిందియం, దవగాహంబొనరించి తజ్జలమునం
దమ్మేటిమీలీల లుత్సవమొప్పారఁగఁ గాంచె
ఫాలఫలకాబ్జాతభ్రమచ్చంచరీ, కవినీలాలక
గోట్టు... 41

శా. సభ్రాపేతగుణైకతత్త్వమగు సుద్యద్దివ్యతేజంబె
యీ, విభ్రాజిష్ణులు రామకృష్ణులన ద్వైవిధ్యం
బునఁ బోల్చుమీ, సౌభ్రాత్రంబు భజింతు నెమ్మ
ది సుధాసంధానసంతృప్తలే,ఖభ్రూసంసకగోట్టు.

మ. తమకంబొప్ప తిరస్కరించురజకుం దండించి; మే
లైనవస్త్రములెల్లఁ ధరియించినావు మధురా
ద్వారంబునఁ నీవెకా,సముఁడౌ సాంబనిమిత్త
హస్తినగరీసర్వంసహోత్పాటనో, క్రమహాసా
లిక గొట్టు... 43

మ. జిగిరంజిల్లుసువర్ణభూషణములిచ్చెఁ బాయకుం
డింపుసొంపుగఁ బూదండ లొసంగె నర్మిలి
సుదాముం డుజ్జ్వలద్గంధచ,ర్చఁ గడుంగూరిచెం
గుబ్జ మీకుఁ బరమార్థజ్ఞానసంపత్తిచే, ఖగరా
ట్ఘోటక గొట్టు... 44

మ. నరసింహాకృతి దానవద్విపకళానాశంబు గావిం
చునీ, బిరుదస్ఫూర్తికి లక్ష్యమాకువలయాపీడా
దులే? ముష్టికా, సురచాణూరకఘోరదుర్భర శిర
స్థాణాశ్మనిర్ఘాతభీ,కరసంగ్రాహక గొట్టు... 45

శా. దృగ్లోభత్వమొనర్చె నీమృదులమూర్తిస్ఫూర్తి
సంపత్తి ని, త్యగ్లానిఁ హరియించె నీగుణకథా
తత్త్వంబు;నీమాధురీ,వాగ్లీలల్ వినసొంపులయ్యె
మధురావాసప్రజాశ్రేణికిఁ, కగ్లాపంబక గొట్టు.

మ. అనుమానింపక మేనమామయని మోహంబింత
యుఁలేక తా, మునుముఁ ముష్టికముఖ్యమల్ల
పతనంబుల్ విన్నవాఁడౌట యీ,సున గర్జిల్లెడి

సాధుసజ్జనబిఘాంసుం గంసు నిర్జింపవా, కనకత్రా
మక్ష గోట్టు... 47

శా. తాళంబుల్ ధరియించి నారదుఁడు గీతంబుల్
పఠించెఁ శతో, ద్వేలప్రౌఢిమ నాఁటి రచ్చరలు
దోయ్యవీథిఁ బ్రవర్షంబులై, ... లెం బుష్పాలు
కంసహింసనసుఖప్రంబందు రాధాస్పృగా, త్రాలీలా
దిక గోట్టు... 48

శా. కారాగారమునందు నున్న జనవర్గంబుంగటాక్షిం
చి వి,స్ఫారత్వ్రౌఢిమ నుగ్రసేనునకు రాజ్యప్రా
ప్తిగావించి దో,స్సార శ్రీమధురన్వసించితివి చం
చచ్చంద్రికా కారశృం, గారస్మేరక గోట్టు... 49

మ. అమరుల్ మౌనివరుల్ సమస్తనృపతుల్ హ
ర్షింప సంభారక, త్వముచే యాదవసింహులై
మధురలో వర్ధిష్ణులై నిత్యసం, భ్రమముల్ గాం
చుమిముఁ భజింతు మదిలో బ్రహ్మాదిగీర్వాణ
లో,కమహాపూర్విక గోట్టు... 50

మ. పరమామోదధురీణబుద్ధి వను దేవప్రార్థనం జేసి
స,ద్గురుఁడౌ గర్గమహామునీశ్వరుఁడు కోర్కుల్ నిం
డి దైవార నుస్థిరతఁ విమ్ముపవిత్రవంతులుగఁ
జేసెఁ దానసద్యశ్శుభం,కర విజ్ఞానిక గోట్టు...

మ. ప్రవణఁ సర్వజగద్గురుత్వకలనఁ జాటిల్లు

మీరాకున్ మహిమాత్మవమొప్పారఁగ విద్యలెల్ల
గరపెన్ సాందీపుఁ డాచార్యధ, ర్మవిశేషంబున
నెంతవింత గిరిశబ్రహ్మాదిదైవప్రతీ,క్ష్యవిరాడ్రూ
పక గొట్టు... 52

మ. అణుమాత్రంబున దక్షిణార్థమని నిన్ బ్రార్థింపఁ ద
త్సూను మా, రణమైపోయినవానిఁ దెచ్చి గురు
నారాధించునీకార్యసై, ఫణి వర్ణింపఁగ నీప్రసి
ద్ధికి నెఱాపొందార వందారుర, క్షణతాత్పర్య
క గొట్టు... 53

శా. భావంబందు విరోధవహ్ని దహియింపన్ వచ్చి
పల్మాఱు రో,షావేశంబునఁ దారసించిన జరాసం
ధున్ బరాభూతనా, నావైదగ్ధ్యని జేసినావు వ్ర
జకాంతానిత్యకారుణ్యలీ,లావాత్సల్యక గొట్టు.

మ. గుణహీనుండయి తారసించుయవనుం గొంపో
యి యున్మీలితే, క్షణుఁడౌ నమ్ముచికుందుచేత న
తనిం జంపించి తద్భావర, క్షణతుల్ గైకొని
ప్రీతినొందిననినున్ బ్రార్థింతు సన్మానిర,క్షణ దా
క్షిణ్యక గొట్టు... 55

శా. నీపాండిత్యము లెక్కసేయ తరమే నిర్మించినా
వౌ మహా,కూపారంబున ద్వారకాపురము కో
ర్కుల్మీఱఁ దత్సంస్మృతిం, బాపౌఘంబు తొలంగు

౦తత సకలబ్రహ్మాండనిర్మాణదీ, తపోపారస్త్వక
గోట్టు... 56

మ. సరసిజాసనునాజ్ఞ నాత్మతనయున్ సౌదామినీవి
గ్రహున్, వరకన్యామణి నిచ్చె రైవతుఁ డనర్వా
చీనజన్ రేవతిన్, నిరతిన్ శిరికి నిత్యనామభజ
నానిత్యోపకారప్రియం, కరవైమానిక గోట్టు.

మ. కృపణున్ జైద్యునిదోలి తద్విహితుసక్యం జాల
భంగించి శౌ, ర్యపటుత్వంబునఁదెచ్చి రాక్షసవి
వాహస్ఫూర్తిచే రుక్మిణిన్, విపులప్రేమవరించి
నాఁడవు శుభాప్తిన్ గోపికాచిత్తనై, కపరా
స్కంధిక గోట్టు... 58

మ. అరయన్ శ్రీసతులౌట రుక్మిణియు సత్యాజాంబ
వత్యర్కజా, తరుణుల్ లక్ష్మణయున్ సుదంతయు
సుభద్రామిత్రవిందల్ శుభస్థిరతన్ నీసతులైరి
ఘోషనిలయతీరాజ్యధారాదిత, స్మరకాధూ
ర్తక గోట్టు... 59

మ. త్రిజగద్బాధకు నుగ్రదైత్యు నరకుం దీవ్రాజిరం
గంబులో, ధ్వజినీయుక్తముగాఁగఁ ద్రుళ్లడఁచి
తద్బంధీకృతానేకభూ,భుజకన్యామణులన్ వరించి
తివి సంపూర్ణానురక్తిన్ గదా, గ్రజ దైత్యాం
తక గోట్టు... 60

మ. పదియార్వేవురుగోపకన్యకలునుఁ భార్యావ్రాతం
బుఁ శుభాభ్యుదయంబొప్పఁగఁ బుత్రపౌత్రనిచ
యంబుఁగల్గు తత్తత్ప్రియ, ప్రసంసారివి నిత్య
భక్తి నిరతవ్యాసాంబరీషాదిభ, క్తదయాకారక
గోట్టు... 61

మ. అనయంబుఁ నిను పారిజాతకుసుమం బర్థింప
మేలంచుఁ జ,య్యన నింద్రాదులఁగెల్చి తెచ్చితివి
సత్యావాంఛితార్థంబు నం, వనమందారము వల్ల
వీనిచయచేతఃపంజరాంతర్మిళ, ద్ఘనకేళీశుకగో
ట్టు... 62

మ. ప్రసభప్రౌఢిప్రసేనుజంపెనని సత్రాజిత్తు నీయందు
నిం,దస మర్థించినఁ దచ్ఛమంతకనిమిత్తంబేగి యు
గ్రాజిలో, వెసభల్లూకపతింజయించి మణినీ వేయిం
చ్చితా భక్తము, ఖ్యసమాసాధ్యక గోట్టు... 63

మ. సముదంచద్గతి నీవు పాండుసుతపక్షంబైన కౌరు
ణ్యాసం, భ్రమ మేపారఁగ హాస్తినాపురముఁ జేరం
బోవు నెయ్యంపుఁజం,దమువర్ణింపఁ బరం బె! సాధు
జపరిత్రాణార్థచక్రప్రశి, తీమహావక్రక గోట్టు.

మ. ఖచరాధీశ్వరుఁ దోలి ఖాండవవనగ్రాసంబు గాం
డీవిచే, శుచికిఁ దచ్ఛుచిచేత గాండివధనుస్తూ
ణీరముల్ క్రీడికిఁ, బ్రచురంబొప్ప నొసంగఁజే

సినసినుఁ బ్రార్థింతు నంభోరుహా, క్షుచిదానందక
గొట్టు... 65

మ. అనిలో బాణుని శోణిపట్టణమునం దబ్జాక్షుఁ
డీశుం జ, యించెనటం డ్రౌతఁడెనీవు నీవెయతఁ
డక్షీణైకసువ్యక్తు లొ, య్యన మీలోపల హె
చ్చుతగ్గులనికద్దా! సాధుసత్కార్య దక్ష నృహా
ర్యక్షక గొట్టు... 66

మ. త్రిజగత్కంటకు బాణదైత్యు ననిలోఁదీవ్రంబు
గాఁ దాఁకిత, ద్భుజముల్ద్రెంచి యుషాసమేతు
ననిరుద్ధుందెచ్చి యొప్పారునిఁ, భజియింతుఁ
బదపద్మసంజనితశుంభద్వాహినీదిగ్ధభ, ర్గజటా
వాటిక గొట్టు... 67

మ. సరటాకారము మానిశాపకలనఁ సంప్రాప్తమైనం
బరం, పరశోషిల్లుచు నిఁ భజింప నృగునిం బా
లింపవా! కూపగ, హ్వరముంబాపి కృతార్థుజేసి
భళిరే! యార్తార్తపీడానిరా, కరణవ్యాపక
గొట్టు... 68

మ. ఎవరైనఁ మిమునిందజేసిన జయంబెట్లొందుఁ
దా! రాజనం, బువెసఁ మిమ్ముహసించి రుక్మియు
మిముఁ సోల్లుంఠనంబాడి య, ద్వివిదుండుఁ
వళియింపరే హాలధరోద్వృత్తిఁ సురారాతి
శుం, భ్యపనీపావక గొట్టు... 69

మ. యమునం దావసియించుబోటి కిల వ్రయ్యల్ చేసి
రప్పింపఁడే, రమణన్ రాముఁడు లాంగలాగ్ర
మున మీరాజత్వ్రిభావంబు ల,య్యమరశ్రేణు
లకైన నెన్నవశమానా ! సంగరాభంగశా,ర్జ్గమ
హాకార్ముక గొట్టు... 70

మ. నిమిషార్ధంబున సూతునై మిశమునన్ నిర్జించినన్
శౌనకా,దిమునుల్ వేగహలాయుధుం డతని నెం
తేజీవితుంజేసె లో,కము లెన్నన్ నిబిడానురాగ
మున రంగద్రుక్మిణీదత్తహ,త్కమలారాత్రిక
గొట్టు... 71

మ. కురురాజన్యుఁడు భీతినొంద హల మత్యుద్రం
బుగన్ సాచి త,త్పురియొడ్డేర్పడ గడ్డయెత్తె
బలభద్రుం డంద్రు;మీశౌర్యవై,ఖరి మీకేతగు
గాక యొడ్లకగునా కౌంతేయ సద్భోగభా,గ్యస్థి
రమాస్థాపక గొట్టు... 72

మ. అరిభావంబుననైనఁగాని నిను నిత్యంబాత్మఁ
జింతించినన్, బరమానందపదంబు సంభవిలు
కార్పణ్యంబుచేఁ బౌండ్రకుం,డరియై నిన్నె భజిం
చి ముక్తిఁగనె దేహాంతంబునన్ గాలపు,ష్కర
ముక్తేచక గొట్టు... 73

మ. గరిమన్ నిన్ను బరీక్షసేయ భవదాగారంబులన్

జేరి నిర్జరమానీంద్రుఁడు మోసపోయెను భవ
ద్రాఘిష్ఠమాయాసము, త్కరపాథోనిధియందుఁ
గూలి దరిజెందఁగ లేక సాధుప్రియం, కరసంకల్పక
గొట్టు... 74

శా. రంగద్ధర్మజరాజసూయమఖసంరక్షాప్తికై భీము
చే, తం గర్వాంధుజరాసుతుం గెడపి తద్ద్రవ్యం
బుసాధించి ప్రీ, తిం గౌంతేయుల దన్పినాఁడవు
భళీ దివ్యాంగవల్లీమిళ, ద్గాంగేయాంశుక
గొట్టు... 75

మ. పటిమన్ ధర్మజుచేతఁ బూజఁగొనుని న్భర్జించి
చైద్యుండు దుర్ఘటముల్ బల్కిన తచ్ఛిరంబు
సభవారల్ మెచ్చు చక్రాహతిన్, ఘటికామాత్ర
ములోన ద్రుంచితివి నక్రగ్రస్తఖిన్నేభసం, కటని
ర్మోచక గొట్టు... 76

మ. అమృతాంధఃపథగామి సౌంభకపురస్థాభీలసా
ల్వాదులన్, సమదాటోపులద్రుంపవే సుజనతా
సంరక్షణార్థంబు చక్రముసారించి సురావనార్థ
బహుధాకర్తవ్యుడై తేయసం, ఘమృగాఖేటక గొ
ట్టు... 77

మ. చెలువొప్పారఁగ నీకుఁజేరెఁ డటుకుల్ చిక్రోడ
భక్తిక్రియా, కలనన్ దెచ్చి కుచేలుఁడర్పణమొ

సంగన్ వాని కీనేర్చితౌ, పొలుపొందన్ గృపచే
సమస్తవిభవంబుల్ దేవకీగర్భశం, ఖలసన్మార్తిక
గొట్టు... 78

మ. స్ఫుటసద్భక్తియుతాత్ముఁ డైనబహుళాశ్వున్
నిత్యసత్యవ్రతో,ద్భటురాజర్షి నిగాంచిపూజగొని
తద్భావంబునన్ సీవు ప,ర్యటనంబందితివౌర సన్ము
నిమనీషారామ విస్ఫూర్తిసం, ఘటనాచైత్రిక
గొట్టు... 79

మ. అకలంకస్థితి తల్లి వేఁడిన వరం బాలించి పాతా
ళలో, కకృతావాసులతన్మృతార్భకులవేడ్కన్
దెచ్చుసద్యఃకృపా,ర్థికులన్ మిమ్ముభజింతు పార్థ
శుభకృద్గీతారహస్యప్రసం,గకళాబోధక గొట్టు.

మ. కుహనామానితవచ్చి యాదవులగై కోకన్ సుభ
ద్రన్ మహా,స్థహుఁడై చేకొని పోవునర్జునుని
సన్మానించు నీసౌహృదం,బహహా! యెన్నఁదరం
బెహంసడిభకానోన్యఘ్నతాహేతువి,గ్రహస్ఫూ
ర్త్యాయిక గొట్టు... 81

మ. అబలాగర్భము గావబూని యది గాయన్
లేమికిన్ రోసిబా,డబుడెగ్గాడిన మాన్పి తత్సుతు
లజాడల్ జూపి సత్కీర్తినొం, దబడెన్ పార్థుఁడు
నీసహాయపటిమన్ దైత్యఘ్నతోదృష్టవి, క్లబ
బృందారక గొట్టు... 82

మ. కపివంశాగ్రణి యైనవాయుజునితో గర్వించి
గాండీవి మో,సపడన్ క్రీడికి బాగొనంగ హను
మన్ సాధించి పార్థధ్వజా,ధిపుఁగావించితి వక్ష
యచ్ఛదసమృద్ధిద్రౌపదీమానభం,గపరి త్రాణక
గొట్టు... 83

మ. దవమున్ బోలె మహార్షిభిక్షయని రాఁ దచ్ఛాం
తికై ద్రవ్యమున్, లవమాత్రార్పిత శాకపారణ
మువల్లన్ సేయవా తృప్తి! మే,ల్గవయం బ్రాణుల
కెల్ల ఖండనకళాఖండీభవద్దంతవ,క్ర విదూరాదిక
గొట్టు... 84

మ. కురురాజన్యుఁడు వాసవాత్మజుఁడు కోర్కుల్
మీఱఁగా నిన్ను సం, గరసాహాయ్యము వేఁడ
రాజునకు వేడ్కన్ సేనలంబంపి నీ, వరయన్
సారథివైతి వర్జునున కత్యంతాప్తిచేఁ గోటిభా,
స్కరతేజస్వికి గొట్టు... 85

మ. అమరం గౌరవకోటి కెల్ల పటుశౌర్యప్రౌఢిమన్
విశ్వరూ,పముజూపించుచు విందుసూతజుఁ డొన
ర్పన్ భోక్తవై రాయబా, రమువాటించిననిన్
భజింతు హితసంసారార్థలీలాధృతాం, గమ్ము
పాలౌకిక గొట్టు... 86

మ. అసమప్రౌఢిమ సైంధవుం గెడప దీక్షాయత్తుఁ డైన

ట్టియింద్రసుతుం బ్రీణితుసేయఁ దజ్జయనిమిత్త
వ్యాప్తికై యవిఘ్నభా, వసునిం గప్పితి వెంతవింత!
భజనాపారీణతద్ఘ్నాపవర్గసుఖప్రాపక గొట్టు...
మ. అమరం గర్ణుని నాగపాశమును ద్రోణాభీలది
వ్యాస్త్రముల్, సముదంచద్ధృతరాష్ట్రజృంభణ
ము గాంధారీవిచారాగ్నియుల్, గ్రమయత్నం
బులమాన్పి పాండవుల వేడ్కంబ్రోచినావార
భ,క్తమనోరంజక గొట్టు... 88
మ. విలసద్భవ్యభవత్తనూభవులకుల్ విద్యాగురుల్
మూఁడుకో, టులపై నెన్బదివేలమందియట తో
డ్తో వారికిల్ సంఖ్యసం, ధిలగాఁ బుత్త్రకు లెన్ని
యర్బుదములో నీకగ్రపుత్రీభవ, త్కులహంసా
శ్వక గొట్టు... 89
మ. ఉరుశౌర్యాఢ్యుఁడు రుక్మిణీసతికిఁ బ్రద్యుమ్నుం
డు నమ్మేటికిల్, వరపుత్త్రుం డనిరుద్ధుఁ డాఘనున
కావజ్రాభిధానాంకుఁ డీ, సరణిల్ వంశసమృద్ధిగ
ల్గిన మహాసంసారి వారార సా, గరజామాతృక
గొట్టు... 90
శా. నీజాగ్రత్స్థితి సాధురక్షణకళానిత్యంబు నీలీల
నా, నాజంతువ్రజజన్మపోషణలయానందంబు నీ
మాయ భా, షాజాన్యాదిదురాసదంబు యదు
వంశక్షీరవారాశిరా, కాజైవాతృక గొట్టు...

శా. ఆభీలాసురవంచితుం డయినబ్రహ్మన్ వేదవి
ద్యావున,ర్లాభామోదితుఁ జేయునీకు ఝషలీలా
మూర్తికిన్ దీనర, కూర్మాకారంబు వహించు టెంత
పని; హస్తన్యస్తగోవర్ధన, క్ష్మాభృత్కందుక
గోట్టు... 92

మ. రుచిరప్రేమ గుచేలు నుద్ధవుని నక్రూరున్ బరీ
క్షిత్తు న, మ్ముచికుందుం గరుణించినట్లు పరమా
త్మున్ గాంచనాంచన్మహా, విచయున్ నిన్ను భజిం
తు నెమ్మదిని లక్ష్మీనిత్యభోగానురా, గచిరంభా
వుక గోట్టు... 93

మ. అలబృందావనవీథి ధేనువుల నెయ్యంబారఁ
బాలించువే, ళల నీ వందోకగోవుగన్పడిన వెల్లం
దోలితో నేను న,ట్టుల నజ్ఞానిని నన్ను బ్రోవు మిం
కఁదోడ్తో భక్తరతాసమా,కలితారంభక గోట్టు.

శా. తోరంబైనమదీయభాగ్య మది యెంతో కాని మ
జ్జిహ్వాకున్, సారస్యంబుగఁ బ్రోలఁగాఁగలిగె
యుష్మన్నామచింతాసుధా, పూరం బాప్తతచేఁ
బ్రథానగరద్వాఃలోకవైకుంఠశ్రీం, గారద్వా
రక గోట్టు... 95

శా. సంప్రీతిన్ నినుసంస్మరించెదను మత్స్వాంతం
బులో నిల్వవే!, సుప్రజ్ఞానిధులైనభక్తులమదిన్

సొంపొప్పఁగా నీవు ని,త్యాశ్రప్రామాణ్యవిధిఁ వసిం
తువని యం డ్రంగీకృతాచత్పిశం, గప్రావారక
గొట్టు... 96

శా. నీసౌందర్యగుణంబు లెంతు మదిలో నిన్నే
నుతింతుఁ నెఱా, నీసంకీర్తనలాచరింతునను నీని
త్యానుకంపాసుధా, కాసారంబునఁ దేల్చు మిం
క కమలాగండస్థలీపత్త్రరే, ఖాసంలేఖక గొట్టు...

శా. వాలాయంబుగ నిన్నెకొల్తు నినుఁ గైవారంబు
గావింతు నీ, లీలల్ వర్ణనసేతు నీదుకథ లాలిం
తుఁ భవత్సత్కృపా, ప్రాలేయప్లుతుఁ జేయవే
నను రమారామామణీపాదలా, క్షాలిప్తాంబక
గొట్టు... 98

మ. నవనీతాత్తుఁడ వీవు నేఁగృపణుఁడఁ నన్నేల న
శ్రద్ధసే, యవిచారింపకుఁ బ్రేమనిల్పుము కరం
బర్థింతుఁ గైకొమ్ము మ, త్కవితారామము శౌన
కాదిమునిబృందస్వాంతమాకందవృ,క్షవిరాజత్పి
క గొట్టు... 99

శా. శ్రీమన్మూర్తివి నీవు నిఁ దలఁతు నీచే సంపదల్
గాంతు నీ, కైమోడ్పుల్ పచరింతు నీవలనమో
క్షప్రాప్తిసాధింతు నీ, కామోదంబుగఁ గూర్తు
నామనసు నీయందేసుమీ సత్యరే, ఖామాహా
త్మ్యక గొట్టు... 100

శా. శ్రీమత్కాశ్యపగోత్రదిట్టకవివంశీయాఢ్యుఁడన్
రామచంద్రామాత్యాంకుఁడ నీకథల్ శతకప
ద్యారూఢిన్ వ్రాక్రుచ్చితిన్, స్వామీ యీశతకం
బు గైకొనుము నీసామర్థ్య మత్యంతమౌ, గా మ
తోషక గొట్టు... 101

మ. పరగం గ్రిందటిజన్మజన్మముల నిన్ బ్రార్థింప
లేనైతి ని, స్సరరూపంబునఁ గొల్వఁగంటి నిటతో
నాకబ్బె సన్మక్తి సుస్థిరమై యర్జునసాహసార్థభగ
వద్గీతాగహాస్యప్రియం, కరవాచాలక గొట్టుము
క్కలపురాకా రాజగోపాలకా. 102

గొట్టుముక్కల రాజగోపాలశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకము రచించినకవి దిట్టకవి రామయోగి దీక్షితులు. ఇతఁడు కాశ్యపగోత్రుఁడు. నందిగామ తాలూకా గొట్టుముక్కలనివాసి. చిరకాల మీకవి నూజవీటిలో నారయప్పారావు బహద్దరువారి యాస్థానమునందుఁ బౌరాణికుఁడుగ నున్నటులఁ గవివంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఇక్కవి రంగారాయచరిత్రము రచించిన నారాయణకవిమనుమఁడు. ఈయనతండ్రి సుందరరామసూరి. తాత యాదవరాయకవి. జనకపితామహులప్రతిభావిశేషములు తెలియవు.

రామయోగికవి సంస్కృతమున నసాధారణపండితుఁడు. ఒకమా టీకవి తనప్రభువర్యునితోఁ గాంచీనగరమునకేగి యటనున్న మహాపండితులతో వ్యాకరణశాస్త్రమునఁ జాలదినములు వివదించి విజయమంది బ్రహ్మరథము పీతాంబరసత్కృతి నూటపదియాఱురూపాయలు సభాసత్కారము సేలువులు బహూకృతిపొంది గృహాభిముఖుఁ డాయెనఁట. నాఁడుమొదలు నేఁటివఱకుఁ గాంచీనగరవాసులు

ఆంధ్రులు విద్యావాదములలో గడుసరులనియు నెవరిచే జయింపఁ బడనికాంచీనగరపండితుల నాంధ్ర నియోగి జయించెననియుఁ జెప్పుకొనుచుందు రని కవి వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్రపా రంగతుఁడును పండితోత్తముఁడు నగు రామయోగి రచించిన యీ శతక ప్రశస్తినిగూర్చి ప్రత్యేకముగా మేముచెప్పవలసిన దేమియు లేదు. ఇక్కవి సంస్కృ తమునఁ బెక్కుగ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములు మతవిషయికఖండనగ్రంథములు రచించెను. కవి తన యుత్తరవయస్సులోఁ దనగ్రంథసముదాయముతో మచిలీపురమునందు నివాస మేర్పఱచికొనెను. ఉప్పెనవచ్చుటచేఁ గవివ్రాసిన గ్రంథములన్నియుఁ జరాస్తియంతయు సముద్రార్పితమైనదనియు నెటులో దైవవశమున రుక్మిణీపతిశతకముమాత్రము బైటప డినదనియుఁ గవివంశీయు లెఱింగించిరి. మాకులభిం చినరుక్మిణీపతిశతకమాతృక కొండపల్లి పీచుకాగి తములపై అగురుసిరాతో వ్రాయఁబడియుండెను. పుస్తకము ఒకటిరెండుమాఱులు సముద్రస్నానము గావించినటులె యుండెను. కొన్నిచోటుల వర్ణ ములు పద్యపాదములు చెరిగిపోయెను. కావుననే

పూర్వగ్రంథములన్నింటికిఁ బ్రత్యంతరములు వ్రాసి నలేఖకులు దీనిని ముట్టుకొనరైరి. ఇఁక నుపేక్షించిన యెడల నీపుస్తక మదృశ్యమగునేమో యని శ్రమ చేసి యథాశక్తిని శుద్ధప్రతిని సిద్ధపఱచి ముద్రణ మున కొసంగఁగలిగితిమి.

ఈకవివ్రాసిన రెండుశ్లోకము లొకజీర్ణపత్రము మీఁదనుండఁగ యథారూపముగ వ్రాసితిమి. ఈశ్లో కద్వయమువలన నీకవి సంస్కృతకవితానైపుణ్యము బోధకాఁగలదు.

శ్లో. మేఘస్స్వనీరదఘనాఘనతా ప్రసిద్ధి
స్సంపశ్య కేవలఘనం సరదం ప్రసిద్ధం
శ్రీనారయప్రభువరం సరదం ప్రసిద్ధం
సంపశ్య కేవలఘనం ముఖవర్ణ భేదీ
మోఘోభవ త్యనుపమోహి సరాజవర్యః.

శ్లో. విరాజతే తోకవిరాజిరాజతా
విభాకరే సంస్థితి మేతిహంసతా
సరాజహంస స్సమదీపిసర్వదా
సదాఖ్యయా నాదయ భూపవర్యః.

ఈకవి కాంధ్రకవితయందంతనైపుణ్యము లేదు. కాని సుప్రసిద్ధకవి వంశజుఁడును పండితోత్తముఁడు

నగుటచే నీశతకమును రామయోగి మనోజ్ఞముగ వ్రాసియున్నాఁడు. చిరకాలమునుండి మూలఁబడి యున్నయీశతకము శుద్ధప్రతి వ్రాసికొనుట కిచ్చి ముద్రణమున కనకాశము కల్పించినఁ గవితమ్ముని కుమారు లగుదిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజి గారిని బ్రశంసించుట ధర్మము.

కవి రమారమి డేబది సంవత్సరములపై కాలమున నూజవీటిలో మరణించెను.

నందిగామ. 1-4-25 } ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామయోగిప్రణీత

రుక్మిణీపతిశతకము.

ఉ. శ్రీకర సారవాగమృతశీకర చారుకలాకరాస్యచా
మీకరచేల భీకర సమీకరమాకర వారిజాత
మైత్రీకర పాదపల్లవసుధీనుతమానిత దీనమా
నవా,నీక రథాంగబంధురజనీకరలోచన రుక్మిణీ
పతీ. 1

చ. జలధరనీలగాత్ర దనుజవ్రజకంఠఖనిత్ర కల్యవా
గలఘుసుపర్వరాణ్ణుతియుతాత్మవిచిత్ర చరిత్ర
వర్తులా,కలితకళత్ర పాపలతికాశితదాత్ర పతత్రి
నేతృప,త్త్ర లలితవక్త్ర సంకుమదరాజితచిత్రక
రుక్మిణీపతీ. 2

ఉ. బాల నిశాకరాకలితఫాల దయాసువిశాలలో
లనీ,లాలకజాల గైరికసముంచితచేల తమాల
భూమిజా,తాలలితాంగజాలపవయాన భవస్తుత
శీల దేవతా,పాల విరోధికాల శిశుపాలవిపా
లక రుక్మిణీపతీ. 3

ఉ. దండితవైరితండహిమధామ సముంచితతుండవా
జిర్వాట్కాండ విశాలకుండలయుగద్యుతిమండిత
గండసుప్తవేదండపిచండ సద్మగతదండక పాతక
సంతమిశ్రమార్తాంశ నమస్క్రియాపరసుధాశ-
నిమండల రుక్మిణీపతీ. 4

ఉ. భూసురవారతోష పరిపూర్ణసుధాసమభాష
దేవతావ్రాతసముదాయపోష జితఘోరతరాద్భు
తదోష భూషణోద్భాసితవేష దాసజనపంక
జపూష చతుర్ముఖాదిశస్త్రాసమసన్నిభ విబుధా
హితశోషణ రుక్మిణీపతీ. 5

ఉ. అంగజరూపసన్నుతసితాంగ విహంగతురంగ స
త్కృపాపాంగరథాంగసంగ పరిపాలితదేవకదంబ
మౌనిసారంగతమఃపతంగ కలుషాంగద భంగర
థాంగభీతిమత్సంగరరంగఖండితనిశాకరపుంగవ
రుక్మిణీపతీ. 6

ఉ. దేవ మహానుభావ ఖనదీధరసన్నుతభావ దైత్యవి
ద్రావ భయానకౌఘగదదావ సముంచితభూరి
కంకణారావ ముఖాంబుజాతవిసరన్నయ
భావ కరాంగుళీధృతగ్రావ దయాకటాక్షపరిర
క్షితసేవక రుక్మిణీపతీ. 7

ఉ. రక్షితనాగభాసురపరాగ భయంకరశౌర్యవేగ

సం, శితీతదైత్యపూగ మునిసేవితపాదపరాగ
సత్కటీ, కుకుణయోగ యోగబలఖండితకిల్బి
షరోగ రాగర, క్తకుపణానురాగ కృతదైవత
భోగక రుక్మిణీపతీ. 8

ఉ. రాజితతేజ గుప్తగజరాజమనోజ్ఞకళామనోజసా,
మ్రాజబిడౌజ వక్త్రసదృశాంబుజ రాజనికారిలోచ
నాం,భోజ దయాకటాక్షపరిపోషితగోపసమాజ
భక్తగో, భూజ గృహీతసర్వజనపూజ గదాగ్రజ
రుక్మిణీపతీ. 9

ఉ. కోమలనీలదేహ మునికుంజరనిర్మలచిత్తగేహ పు
త్రామితమోహ భక్తనివహాపదుషర్బుధవారివా
హ ఘో, రామరవైరిదాహ విశదానవవాహవి
పూరితవ్రజ,స్తోమలసత్సమీహ నతశోకతమోప
హ రుక్మిణీపతీ. 10

౧. చతురవచఃకలాప మణిచారుకలాప మనోజరూ
ప స, స్తుతిపరమేరుచాప పరిశోధితదారుణపాప
గోప దు, ర్మతిదురవాప ఘోరరిపురాడ్గతిగర్వ
విలోప శాపసం, హ్రుతమునితాప భక్తజనహ్రు
త్కమలాతపరుక్మిణీపతీ. 11

. పాతకకాననవ్రజనిపాతసుహేతి వినాశితామ
రా, రాతి మనోహరాకృతివిరాజితనాథవిచింతన

ప్రణ, త్రాతతభీతి వర్ధితపదాబ్జయుగా శ్రితమాన
వౌఘుస,దూర్భాతి ముఖాంబుజాతపరిభూతనిశాపతి
రుక్మిణీపతీ. 12

ఉ. విశ్వనివాస విశ్వకర విశ్వవిదూరక విశ్వవంద్య
యో, శాశ్వత విశ్వరూప భవశాసననిర్మలనిర్వి
కార లో, కేశ్వర దేవదేవ నిను నెంతటివాఁడ
నుతింప నోపత, త్ర్యశ్వపురాణపూరుష చిదాత్మ
నిరంజన రుక్మిణీపతీ. 13

ఉ. బంగరుచేలగప్పి సదపాంగవిలోకనలీలనొప్పి న
వ్యాంగదముఖ్యభూషణసమంచితవేషముతోడఁ
గూడి సా,రంగమునందుఁ బూనిననయంబున నా
కు భవత్పదాంబురు, ట్సంగతి నీయఁగోరెదను
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 14

ఉ దండము గోపయోషావతకదంబకుచస్థలపత్రలేఖనా
ఖండచమత్క్రియాంచితనఖక్షతచందిరఖండలా
లిత, (?)త్కాండజలోచనావృతసకాశసుదేశలస
త్కువేల స,త్త్వాండవవర్తి నేత్రయుగతామర
సాంఘ్రిక రుక్మిణీపతీ. 15

చ. దరదరవిందలోచన సుధారసభాసురహాసయో
ధరా,ధరధర దారితారి జనతారక తారపటీరహీ
రకుం, దరసమరాళగౌర యశతామరసోదర

భక్తసాదరా, ఖరకరచారుతేజ భవకాననపావ
క రుక్మిణీపతీ. 16

ఉ. తమ్ముల కెమ్మెచే మలినదమ్మగు నెమ్మొగముం గర
మ్ము భ, వ్యమ్మగుసొమ్ము కెంజిగురుటమ్ముల వేలుపు
టమ్మకుం నివా, సమ్మగుంబొమ్ము నెమ్మిపురిసమ్మిళి
తంబగు వేణికుందదం, తమ్ములు గల్గుదేవ మిము
దల్చెద నెమ్మది రుక్మిణీపతీ. 17

ఉ. పాతకతూలసంహతికిం బావకకీల నిరంతరంబు కం
జాతభవాప్తబంధుపునిశాకరకోటికిం జిత్తభీకరం
బాతతభూతసంతతుల కానగణింపంగ నీదునామ
మా, రా!తలంపంగ రక్తకజరాజితపాదక రుక్మిణీ
పతీ. 18

ఉ వందనమాచరింతు సురవందితసుందరపాద దేవకీ
నందన భక్తచందన సనందముఖస్తుత మామనో
కశేం, దిందిర మందహాసమునం దీరగు తావకవక్త్ర
కంజ మిం, పొందంగంజూపు మీకనులనొప్పుగం
జూచెద రుక్మిణీపతీ. 19

ఉ. సంచితపుణ్యరాశి యగుచంద్రనిభానన నీవుగల్గం
గాం, గొంచెపుదేవతాతతులం గొల్తురు ధీబల
హీనతం బయో, దంచితగాంగసైకతమునందు
జలార్థము ద్రవ్వులీల స్వ,త్కాంచననూపురోల్లసి
త కమ్రపదాంబుజ రుక్మిణీపతీ. 20

ఉ. భక్తచకోరజాలపరిపాలనచంద్ర ధురావహాంబు
లై, దిక్తటసంచరద్రుచుల దీప్తములౌ భవదీ
యపాదసు, వ్యక్తనఖాంకురంబు లనయంబును
మామకచిత్తవీథి సం, సక్తత నొందఁజేయఁగదె
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 21

ఉ. నందునియందు నాద్రుపదనందినియందు యశో
దయందు నా,మందలయందు మానిజనమండల
మందును భీష్మునందు నే,చందమునన్ గనంబ
డెనొ చక్కని మీకరుణాకటాక్ష మా,చందము
నమ్ము వైచ్ఛికము సల్పుము నీ విఁక రుక్మిణీపతీ.

ఉ. శంకరమిత్ర నీచరణసారస మాత్మ నిరంతరంబు
ని,శ్శంకఁ దలంచువారల కసాధ్య మొకించుక లేద
టంచు నే,భాంకరణంబు మీఱఁగ శుభంకరభేరి
గజంబు నెక్కి యా,తంకము లేక సాటెదను దార
గుణాకర రుక్మిణీపతీ. 23

ఉ. కోరితి మీపదాంబుజము కూరిమిచేఁ బరదేవ
తాతతిన్, జేర నదెట్లటన్న; మదసిక్తమతంగజగం
దమండలీ, చారుతరస్థితిం బరగు షట్పద మొందును
గాక యుజ్జ్వల,త్సైరిభ మొందునే వికచసారస
వాసన రుక్మిణీపతీ. 24

ఉ. మిమ్ముల నమ్ముకొంటి నిటమీఁద మఱెవ్వరి వేఁడ

నంటి మీ,తమ్ముల గేరు నెమ్మొగ ముదంచితరీతిని
జూపుమంటి నా,సామ్మునుసీవయంటి మధుసూద
న నన్గరుణింపుమంటి నా, నెమ్మది మీపదాబ్జముల
నిల్పుమటంటిని జానకీపతీ. 25

చ. గజపతిఁ బ్రోచినాఁడవని కామినికోర్కులొసంగి
తంచు స,ద్విజునికు చేలునేలితనివించు భవచ్చర
ణంబు వేఁడితిౕ, భజనము జేయువారలఁ గృపా
మతిఁ బ్రోచెడితండ్రి పాతక,వ్రజములడంచి బ్రో
వఁగదె పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 26

ఉ. చల్లడముౕ జెఱంగు నిరుచక్కిఁజెలంగెడుధట్టి
జాళువా, పిల్లనగ్రోవి ముత్యముల పేరును మేల్బో
లనూలు మించులౕ, గల్లయొనర్చు కుందనపు
ఖండువయొప్పఁ గళిందజాతటిౕ, సల్లలితప్రచా
రములు సల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ. 27

చ. పరమపవిత్రతావక సుపాదసరోజపరాగరాజి
సం,వరణధురీణతామహిమ భాసిలు గోపకుమా
రపేటికా, స్ఫురదురుభాగ్యరేఖల సమున్నతిఁ
బెంపునుతింపశక్యమే?, హరిహయ హేమగర్భుని
టలాతులకైనను జానకీపతీ. 28

ఉ. పంకజనేత్ర మీపతితపావననామ సుధారసంబు
నిశ్శంకత నానుసత్పురుషసంతతి కెంతపనుల్ పరే

తక్కాట్కింకరచక్రవాళకముగీటడంగించుట
క్షలక్ష్మీ చే, సంకలితత్వ మొందుటయు సార
చన రుక్మిణీపతీ.

౮. శక్ర విరించి శంభునుతి చక్రవిరాజిత
భూష ని,ర్వక్రపరాక్రమక్రమ నివారిత
భవల్ల సత్కరో, పక్రమణప్రభావము గ
మతి మాకు నొసంగుమయ్య యో,వక్రవి
సంతుషితనాగకులాధిప రుక్మిణీపతీ.

౯. నెమ్మది నమ్ముకొంటి శయనీకృతవేషఫణా
ప్రభా,సమ్మిళితాత్మదేహరుచిచక్రవిడంబితగొ
భిద్ధను,స్సమ్మహితాంబువాహ విలసద్ద్యుతిత
దివ్యపాదప,ద్మమ్ములు భక్తమానవుల దా
సొమ్ములు రుక్మిణీపతీ.

౧౦. దండము దేవదేవ హరి దండము కుండలదీప్తి
శ్,ద్గండ మహాత్మ యోవికచకాండజలో
యోముకుంద యో,దండితరాక్షసప్రకరదండ
దండము దండమయ్య యో,కుండలితల్ప వ
రుచి కోమలవిగ్రహ రుక్మిణీపతీ.

౧౧. నీరధిలోన భూరితరనిర్మలనై జరుగావళుల్ వ
చారుత మీఱఁజొచ్చి ఘనసారసమేత మ
త్కటత్రయీ, చోరక సోమకాసురనిషూ

తఁ దోలుపల్కులోలిమై, వారిజగర్భు నందిడిన
వారిచరాత్మక రుక్మిణీపతీ. 33

ఉ. కవ్వముగాఁగ మందరనగంబు భుజంగమరాజు
రజ్జుగా, నివ్వటిలం బయోదధి ననేకసురాసుర
కోటి మొత్తమై, క్రొవ్వునఁ ద్రచ్చుచుం; బిదపఁ
గొండలమందఁగ నద్రి కూర్మతఁ, నివ్వెఱఁ
గొందఁ దాల్చి కరుణించితి వారల రుక్మిణీపతీ.

ఉ. భీకరసూకరాత్మకత బిట్టదరంగ నజాండభాండ
ముల్, పీఁక ధరిత్రిఁజుట్టి యతివీరు హిరణ్యవి
లోచనుఁ మహోద్రేకముతో విఘాతమొన
రించి విషాణమునందు నీధరఁ, జోకయొనర్చి
పూని మునుచొప్పుననుంచితి రుక్మిణీపతీ. 35

చ. పటపటలీనఁ గంబమున బల్విడివెల్వడి శాతహే
తిను, త్కటనఖరాగ్రఘాతకలఘాతకశిప్వరివిగ్ర
హాంత్రసంఘటితశిరోధివై విబుధకంటకసూతిని
బ్రోచితీవెకా, పటునరసింహరూపత సుపర్వులు మె
చ్చఁగ రుక్మిణీపతీ. 36

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రముఖవిద్య నమేయత దేవతావ
నా, పాదనమందు వామనత బాగుగఁబూని పద
త్రయంబు న, హ్మోదముతోడ దైత్యకులము
ఖ్యబలీంద్రుని వేఁడి లోక మ, త్యాదరణంబునఁ
బలికి నర్పణజేసితి రుక్మిణీపతీ. 37

చ. పరువడి రాజసంఘములఁబట్టి కఠోరకుఠారధార
తోఁ, నిరువదియొక్కమాఱువధియించి భయంక
రతత్తనూత్కరోత్కరదురక్తపూరదివిపన్న
దిఁ బైతృకతర్పణంబు నిం, పరయఁగఁజేసి భార్గ
వతభాసిలితౌగద రుక్మిణీపతీ. 38

ఉ. దేవతలుబ్బఁగాఁ బిత్రుని దేశమునన్ బహుజం
తుసంతతోఁ, గ్రావనికేఁగి యందనుచరాయితవా
యుసుతుండవై లస,ద్రావణకుంభకర్ణ ముఖరాక్ష
సవీరవినాశనంబు స,ద్భావతఁజేసి రాఘవతభాసిలి
తౌగద రుక్మిణీపతీ. 39

చ. హలహతిచేఁ గళిందతనయాపరిభేదనమాచరించి
దో, ర్బలమలరంగ దుష్టమతి బాలిశధేనుకము
ష్టికాసురా, విలయమొనర్చి లోకములవిశ్రుతిఁ
జెందినయోగ్రసాధనా, కలితకరుండవై బలతఁ
గాంచినదేవర రుక్మిణీపతీ. 40

ఉ. సుందరరూపతాఁ త్రిపురసుందరులన్ వరియించి
బౌద్ధతన్, బొంది రయంబునన్ ద్రిపురపూర్వసు
పర్వులఁ జంపునప్పుడా, చందురుదాల్చు దేవరకుఁ
జాపశరాసనసాధనంబులా, నందము మీఱఁగా
ననివొనర్చితివౌగద రుక్మిణీపతీ. 41

ఉ. తురగము నెక్కి ఘోరతరదుష్కృతసాంద్రమలీ

మసంబునా, తరతమతావిహీనభువి దార్కొని చే
త నసిఁ ధరించి సత్వరతఁ దురుష్కసంతతిహాతం
బొనరించి బుధావనంబుచేఁ, బరగినకల్కిరూపము
న భాసిలుదేవర రుక్మిణీపతీ. 42

ఉ. మీఁఉమనోజ్ఞమేనిపస మీఁఉసొబంగులతీఁఉ
ము త్తెపుం, బేరుసదీడితవ్యమగుపేరు మతంగజ
చారుయానముఁ, దూరు నొయారినెన్నడ; వి
ధుఁ రుచిగేరుమొగంబు సౌరునుఁ, వారిజ
జాదిరక్షగలవారుగదా హరి రుక్మిణీపతీ. 43

ఉ. వాసవుఁ డల్కమీఱి జడివాన మహాశనిసంయు
తంబుగాఁ, జేసిన గోపకుల్ భయముజెంది
పరుంగునునొందఁ గందుకా, భ్యాసకలీలఁ గేల
గిరివర్యముబూని సమస్తబంధుతఁ, వేసటఁదీర్చి
కాచితివి వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 44

ఉ. ఘోరదరిద్రతాభరవిఘూర్ణితమానసుఁడౌ కుచే
లుఁ డా, దారివచింపఁగా భవదుదంచితపాదస
రోజచింతనా, గౌరవమొప్పఁగాచి పిటకంబులు
చేరెడుదెచ్చినఁ మహేంద్రోరుపరార్థసంపదల
నొందఁగఁజేసితి రుక్మిణీపతీ 45

ఉ. వేణునినాదవిశ్రుతిని ప్రేతలమానసముల్ హరిం
చి యా, జాణలఁ జిత్తభూపరవశత్వయుతాత్మ.

లంజేయుచుఁ విని, ద్రాణమనోజకేళికల ర
జేసిన మీకథాసుధఁ, మానసపాత్రః
నియమంబుగ నానెద రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ముద్దియ లెల్ల మొజ్జిలిడ బుద్ధులుసెప్ప య
ఆోట ని,న్నొద్దికమీఁ గట్టమదినోడక
ని తెచ్చి దానిబ, ల్మద్దుల రెంటిమధ్యనునమ
గల్చినవేల్పుపెద్ద నీ, సుద్దుల నెన్నరద్దు లజ
మహేశులు రుక్మిణీపతీ.

ఉ. నమ్మను నెమ్మనంబున ననాథజనావన నిన్ను మి
నిమ్మహి నన్యదైవముల నెన్న నమందమరంద
జా,లమ్మునవొప్పు నవ్యకమలంబున సమ్మద మొ
తుమ్మెదల్, క్రమ్ముకొనంగ నేర్చునె వికర్త
దున రుక్మిణీపతీ.

చ. కరమున పాదపద్మము ముఖంబునఁజేర్చి ప
మోధిని,ర్భరరమణీయలీల వటపత్రముపై
నించి యోగమా, ర్గరతిని సర్వలోకతతిర
మందున జాగరూకతం, బరగినదేవదేవ నను
గుగ నేలుము రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ద్రోణసుతప్రయుక్తఖరరోపముచే హతిన
కుంది ని, ప్రాణకుఁడై జనన్యుదరసంగతుఁ
యభిమన్యుసూతి ని,ర్వాణఫలప్రదాత యద

న కృష్ణ ముకుంద యన్యనిన్, జాణతనంబునన్
వినుతిసల్పఁ గాచితి రుక్మిణీపతీ. 50

ఉ. ప్రేతలచేలముల్ మిగుల వేడుకఁ ద్రుచ్చిలితెచ్చి
వారి న, త్యాతతమానభంగమున నానతశీర్షులఁ
జేయుచున్ మనో, జాతనికేతనంబులకుఁ జాటు
గనుంచకపాలమందునన్, జేతులుమోడ్ప వస్త్ర
ములు శీఘ్రత నిచ్చితి రుక్మిణీపతీ. 51

ఉ. చిన్నతనంబునన్ విసవుచేపునఁ బాలనొసంగు
పూతనన్, మన్నిగొనంగఁ జేసితివి వద్దులఁగూల్చి
తి బండిసాకునన్, భిన్నముగాఁగఁదన్నితి వభీ
రుత నీచరితంబు నెన్నఁగాఁ, బన్నగభూషణుండ
యినఁ బొల్పడనేర్చునె రుక్మిణీపతీ. 52

. కొన్నిదినంబులజ్ఞతను గొన్నిదినంబులు శైశవం
బునన్, గొన్నిదినంబులంగనల కూరిమినిన్మతిఁ
గొంతకాల మత్యున్నతచింతచే వగలనొందుచు
నుందురుగాక నెన్నఁగా, నెన్నఁడు మీపదాబ్జ
ముల నెన్నరు మూర్ఖులు రుక్మిణీపతీ. 53

నీవె ధనంబు బంధుఁడవునీవె సఖుండవునీవె తల్లి
యున్, నీవె గురుండు దాతయునునీవె శరణ్యుఁ
డవంచు నెమ్మదిన్, దేవర వారిపాదములు దిక్కు
నినమ్మితి నింకనైన నన్, గావుము దేవదేవ హరి
కంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ. 54

ఉ. బంధువు లేమి చేయుదురు భార్యయుఁదల్లియు
ద్రిమైననుఁ, బంధురసత్కృపామతి శుభ
మతేమియొసర్తు సుగ్రసీ, రంధ్రపరేతరాట
తదురాపదలొంద భవత్పదాబ్జసం, బంధమెత
నన్యసదుపాయముగల్గునె రుక్మిణీపతీ.

ఉ. పాణితలంబునందు మృదుభవ్యనినాదతరంగ
క్తమా, వేణువువేణియందుఁ బరివీతములై
పాశిఖండముల్, నా కెపుముక్కుము త్తెము
బడ నందునిమందయందునఁ, జాణతనంబు
ఱ రతిసల్పిన దేవర రుక్మిణీపతీ.

ఉ. కందసమానగాత్ర పరకందఖనిత్ర మునీశకీర
కంద మురారి శౌరి హరి కందళితప్రథితా
భావుక, స్కందకుమారగీతయశకందర ర
గోసమూహా మా, కందము జూపు మీ
లకందఱకుఁ గతి రుక్మిణీపతీ.

ఉ. పంకజపత్రవారివిధి పారదభంగి నిరంతర
నా, తంకయుతంబునై వగలఁదాల్చుశరీర
త్వమం చెడక, గొంకక మీపదస్మృతిని గొ
వారలకుఁ బరేతరా, ట్కింకరభీతిఁ జెందద
కృష్ణ మురాంతక రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ఏమితపంబు చేసెనో కరీశుఁడు నందుఁడు పూ

జన్మమం, దేమిమహావ్రతంబు జను లెంచఁగఁ జేసి
నా గోపకౌఘ మే, మేమి యొనర్చెనో యవి
యు నెన్నికఁ జేయ విరించిశంభుసు, త్రాము లశ
క్యమే హరిణతామరసేక్షణ రుక్మిణీపతీ. 59

ఉ. శ్రీస్తనభూరిభూమిధరసీమల నంటలనుండి సత్వ్య
లో, కస్తవనీయవైభవముగాంచి ఘనత్వనిరూ
ఢినొందు కృ, ష్ణస్తనయిత్నుతల్లజమనన్ సుఖజీ
వనమొందఁజేయు మో, కౌస్తుభరత్నజంభరిపు గా
ర్ముకశోభిత రుక్మిణీపతీ. 60

ఉ. మాధవ శౌరి శార్ఙ్గి వనమాలి మురారి మనో
జ్ఞహారిని, ర్వాబ్ధవిహారి చక్రి హరి భాస్వరశీలి ఘ
నాభమూర్తి పృథ్వీదరధారి పత్రిపతివీతి సుధీర
చితామితస్తుత, స్వాదుతరాకృతి విబుధజాలకృ
తానతి రుక్మిణీపతీ. 61

ఉ. కొంకక కృష్ణకృష్ణ యనుకోరికకున్ మతిబుట్టున
ట్లుగా, శంక యొకింతలేక మురశాసన! మీపదప
ద్మ మాత్మలో, నంకముగాఁగఁ జేయ నిసితాంగ
తురంగుని దూరుచుందు!న, న్నింక భవత్ప్రసాద
మున నేలుము దేవర రుక్మిణీపతీ. 62

ఉ. బాలత నాయశోదచనుబాలు రయంబున నాను
చున్ విలో, లాలకజాలమాంద్యమున కందముల్

నఁగ నూపసక్తజం, బాలముతోడ నందుని
సము ముంగిట నాడుచుండుగో, పాలకవేష
రివగు బ్రహ్మాముపీవవు రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ఏకమతిన్ భవత్స్మరణ మెప్పుడు జేయక య
మందునన్, బైకొని కాలకింకరులుబాధలుపె
కాలమబ్బినన్, శోకమునొందినన్ గలదె చ
తబూని తుదిన్ నిబద్ధుఁడై, కాకలనొందనేమి
గంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ.

ఉ. బంధురసత్కృపామతిని బంకజలోచన మీఁ
బ్జసం, బంధిని జేసి నన్నితరబంధములన్ విడఁజే
మయ్యా! యీ, దంధనమేలనయ్యా! ఫలదాయక
యక నీవెదిక్కయో, కంధరనీలవర్ణ ననుగావు
వేగమె రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ఆడుచు గోపకామినులయంబరముల్ మఱపి
తెచ్చి బల్, పోఁడిమిమీఱఁగా గుబురుపొ
లనెక్కిన దేవదేవ నన్, వేడుకమీఱఁగా నెపు
వీడకనేలుము పూర్ణతారకా, రాడమలా
కృష్ణ యదురాజశిఖామణి రుక్మిణీపతీ.

ఉ. అన్యులవేఁడఁ దావకపదాబ్జమె మాకిఁకఁ దో
పీడఁగా, ధన్యతనొందువాఁడ మిముదల్చుమ
త్ములవీడ దుష్టరా, జన్యులఁ జూడఁ గామ్యమ

సౌఖ్యపుజాడలఁగూడ నన్న స, ద్ధన్యులకాపదం
బునిధి దాఁటఁగనోడవు రుక్మిణీపతీ. 67

ఉ. వేసటఁజెంది వేసములు వేయివిధంబులుగా నొన
ర్చుచున్, వీసముడబ్బుచొప్పునను విత్తముఁ[illegible]
గడించినన్ దుదిన్, గాసును వెంటరాఁగలదె
కాండజనేత్ర గణించినన్ [illegible], ద్భా[illegible]పాద
భక్తి వసువారముగన్న రుక్మిణీపతీ. 68

చ. పిలిచినఁ బల్కవేమిటను జేసిలపాలిటిదైవ[illegible]గా
య నిన్, గొలచెద నింకన్నన ననుకూరిమినే
లుము నేలవేసియున్, బలుచఁ[illegible]నంబునీకు విదె
పాల్పడకుండునె లోకమందున్, [illegible]లు[illegible] మేల
నాపయిని పంకజలోచన రుక్మిణీ[illegible] 69

ఉ. సుందరఫాలమందిడిన చొక్కపుఁగస్తురిచుక్క
యందు నం,దందు నుయాలలూఁగుచు సవం[illegible]చిత
కాంతిని రావిరేక చె,న్నొందఁగ నంవమంది[illegible]ము
నొద్ద నమందముగా యశోదనా,నందముఁ జెందఁ
జేయు యదునాయక కేశవ రుక్మిణీపతీ. 70

ఉ. ఆసలఁజెంది విత్తముల నన్యులకీయక యంత్యమం
దునన్, గాసును జెందలేక నరకంబులనొంది తపిం
చుచుందురు నీ,దాసులునై నిరంతరపద[illegible]య[illegible]క్తిఁ
జెలంగువారికిన్, వేసటలేల చెందు యదువీరశి
ఖామణి రుక్మిణీపతీ 71

ఉ. భూతికి ధాతవై స్థితివిధిత్వమునొందఁగ నచ్యుతుండవై, భూతమునొంద రూఢమయి గణ్యత నొందుసమస్తరూపునిన్, పూతసమానుతింపనిను మాధవనీపదపంకజన్యయిం, జేతులుమోడ్చి నింక నను జేకొని కావుము రుక్మిణీపతీ. 72

చ. పరువులుగోరి విత్తములపాలిటి యాసలనొంది మోహమున్, మరణముచేతి చిక్కుపడు వ్యర్థపునాదు మదిన్ భవత్ప్రసన్నగుణము చే నిరంతరము సద్గతి నొందఁగఁజేయుమయ్య యో, సురవరమానితాతన తశోభితపద్మగ రుక్మిణీపతీ. 73

చ. క్రతుశతముల్ మనోహరముగా నొనరించిన సంతతంబునన్, వ్రతములొనర్చినన్ సురతరంగిణి గోహాన మాచరించినన్, గొతుకక మహాపదంబులను గొల్చుటకున్ సమమౌనె యెన్నఁగా, నత సురమానసజాల నిమునమ్మితి నమ్మది రుక్మిణీపతీ.

చ. సరసిజనేత్ర మీకథలు సైపక దుర్మతికర్మవీధి దు, ర్గనరకపాంటి కారణము సల్పినరాక్షసవీరు మున్ను సత్కరుణ నలిప్పనేలితివి కారుణికోత్తమ శాకినపత్మ్యరణ యొనర్చువారలను సాకుట కష్టమె రుక్మిణీపతీ. 75

ఉ. అష్టమిరోహిణీభమున నంచితలీలల రోహిణీసు ద,త్వష్టమగర్భమందున రయంబమరన్ జనియిం

చి లోకసం,తుష్టిగ దుష్టకంసు ననిదున్మి యనక్ర
పరాక్రమంబునన్,శిష్టజనావనం బెలమి జేసిన దే
వర రుక్మిణీపతీ. 76

ఉ. ధీరదనూసరిద్వర సుధీరచిత్తస్థవ మానికత్తికా,
సారసితాంగ చాయతరసారసలోచన భక్తవా
రము,దారధరాధరోద్ధరణ తారక రాక్షస హేలన
క్రియా,పారగతాస్యమండల శుభంకర కేశవ దు.

ఉ. మీచరణంబులన్ మదిని మేలొదవన్ బచరించు
వాని సు,గ్రావనలేల చెందును బుధావన లోచన
లోచనార్చిసం, దీపనమొసంగ కీకటులతిత్వరితం
బునఁ గాక నిల్చునే, పాపవిమోచ కృష్ణ వారి
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 78

ఉ. పాపము నొందు వేళఁ బరిపంథిభయంబగు వేళ
భూరిఘో,రాపదలబ్బు వేళ వికచాంబుజలోచన
నీవు భక్తవత్,త్తాపములన్ మునుగ్గి నిరతం
బవనంబొనరింతువందురో,తాపసచిత్తగేహాయది
తథ్యము సేయవె రుక్మిణీపతీ. 79

ఉ. ప్రాణభయంబు చేనయినఁ బాపసమాగమ చింత
నైన ని,స్త్రాణము చేతనైన సుకృతప్రతిపత్తిని
నైన సద్భవని, ద్రాణమనంబు చే మిము నిరంతర
మెవ్వఁడు సంస్మరించు నా,బాణ భవాస్పదాబ్జము
లచక్కి వసింపఁడె రుక్మిణీపతీ. 80

ఉ. నిమ్మఁ గొల్చి నమ్మి మనుమేటి భవాబ్ధియుతా
త్ముండైన నీ, ద్విష్మునిఁ జెంగఁ జెట్లన సమంచనిష
త్పరసంస్థమైనదుం, గుస్మరపుష్ప పంక్తమునఁ గుం
దర ప్రస్మరిదె నెంచిచూడఁగా, నిమ్మహి దేవదేవ
రజనీశ లోచన రుక్మిణీపతీ. 41

ఉ. దీనశరణ్య కృష్ణ నదేవము సుంస భాస నుభావ
దు,ర్ద నాన్యసంపాప దాశరథి యంపు ని
మ్ముఁ గా, మానసమందు నెంచిన నవంద నయామ
తి త్రుపద్రౌపదిగా, మానముగాచి దుష్టశల మా
న్పితివౌగద రుక్మిణీపతీ. 42

ఉ. నిత్యనిరా దిమ ధ్యయ నిర్గుణ నిత్యనివాసవేసం,
స్తుత్యదయా ప్రభావభవ తూల ధనంజయ సర్వభూ
తసం, భూత్యురువర్తనాంతరభూతపతి ప్రము
ఖావిచింత్య రూ, ప్రత్యయరూప నిర్మల నిరం
జన మాధవ రుక్మిణీపతీ. 43

చ. కరమనురక్తి మీచరణకంజము లాత్మఁ దలంచు
వారికిన్, సురుచిర మోక్షసంపదలు చొప్పడు టమి
విచిత్రమాధవ, చ్చిరతర వైరభావమును జెందియుఁ
జైద్యముఖావనీపతుల్, పరమపదంబు గైకొనరె
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 44

క. దండము కృష్ణ నీకు యదుదండన మింకిటఁ జేరనీకు
నీ, దండమె రక్షసేకు హరిదాసుని నన్విడఁబో

కు మోపత, త్కాండచయాపరాకు భవశాసనసం
స్థితి బల్చికాను వే, దండమురీతి నాకిక ముదం
బొనరింపుము రుక్మిణీపతీ. 85

ఉ. చక్రము భామరుల్ సనుతిసల్పఁగ నక్రము పార
సత్క్రియఁ, జక్రముఁ జేతఁ బూని సరసంబున
నక్రము సంహరించి సిద్ధ్వక్రవికాస ముప్పతిల
వారణనాథుని గాచుసత్కృపా, పక్రము దేవ
దేవ హరి పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 86

ఉ. శారద మేఘపార్వణనిశాకరపారదశారదానిగా
హారతుషారకుందశరహారశతారకశారతారమా
దారిపదాముఖేశరజతాద్రిపటీరసమానకీర్తిపూ
రిత దిగ్విభాగసురపూజిత కేశవ రుక్మిణీపతీ. 87

ఉ. ఓయదునాథ కృష్ణపురుషోత్తము ... చ్య
చక్రి నా, రాయణ నేకవేళ్యకరణ కేశవ శౌరి
ఘోరదై, తేయసమూహభంజన ...ధిను ...
ధవ దేవదేవ పద్మాయతనేత్ర ...సముంచి
తశాటిక రుక్మిణీపతీ. 88

ఉ. వాసవకోరచంద్రహా ...తామర సేతుగ ...వా
సఘో, రాసురవారసంహార ...మూకి... కేశవ
చిన్మయాత్మ కం, జాసన పాకశాసనము ...
ద్య నిరంజన స్వభూ, భాసురరూపచక్ర మురభం
జన శ్రీధర రుక్మిణీపతీ. 89

ఉ. కోటులతోడ నాటపరిపూర్ణవికాసముతోడ నా
డుచున్, చాటునకేగి కన్నుఁగవఁజక్కఁగఁగీటుచు
మాటిమాటికిన్, నీటుదలిర్ప గోపరమణీమణి
పంక్తుల వెన్నదొంగవై, బూటకమొంద దేవ
హరిపుణ్యపురాతన రుక్మిణీపతీ. 90

ఉ. మారుఁగనిన్ మదింగొనుము మామకసంస్తుతశీ
ల పూర్ణిమా, మారుచిరాస్య శౌరి హరి మాధు
నసత్ప్రదానలోల హే, మామకచేల కృష్ణ
యసమామహితప్రశితప్రభావ మే, మా! మిము
సన్నుతింపఁగను; మావశకద్దె ఎమ రుక్మిణీపతీ. 91

ఉ. హార మనోజ్ఞసంవిదుపహార మదాంధసురారివా
ర సంహార సమస్తమోహయపరిహార విరించిపు
లోమజేశ మా, హారమణాశ్వసన్నుతవిహార
మశోభితవత్సభాగ నీ, హారమయూఖవక్త్ర హరి
యంచితనామక రుక్మిణీపతీ. 92

చ. పరుసము సోకి లోహము సువర్ణతఁ జెందునటుల్
భవత్కథా,విరచితమైనపద్యమదివిశ్రుతమాధజ
నోక్తమైనను, సురుచిరమై చెలంగి పరిశుద్ధసు
వర్ణతఁ బొందకుండునే?, పరువడి వించినన్ వి
కచపంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 93

చ. పరమమునీంద్రవంద్యమురభంజన కృష్ణ హరీ ము
కుంద మం,దరధర దీనరక్షక సుధారసభాషణా

చంపకోత్పలా, ప్తరుచిరమూధురిభరితభావిత
భాసితసూనమాలికా, విరచిత పూజగైకొనుము
వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 94

ఉ. కొందఱు నిర్గుణుండనుచుఁ గొంద ఱమేయగు
ణుండవంచు ని, న్నందురు నందు నిందు ననయం
బును నిశ్చితబుద్ధిలేనిమ,మ్మందఱు యోగ్యమార్గము
ల నందఁగఁజేసి భవత్కృపాయులిక, మందతఁ
బాపి బ్రోవుము రమాధిప కేశవ రుక్మిణీపతీ. 95

ఉ. మాయనుగూడి లోక మనమాయనవైఖరిగూర్చి
యవ్యయ, మ్మాయనుమాయచుక వచనమా
యన యాయనయక మొదల్గర,మ్మాయను నాది
గాఁగఁబదమంజరియుక నిఖిలార్థజాతముక,మా
యనె పెంచి యంతయును మాయఁగఁజేసిన దేవ
నీపయిక,మాయనురక్తి నేర్పగుపుమా యా నివే
డెద రుక్మిణీపతీ. 96

ఉ. ఏమనియేర్పరింతు మదినేమనిపాడుదు యుష్మదీ
యమా, యామహిమంబుఁ గన్గొనఁగ నంబుజజ
న్మశచీపతీశము, ఖ్యామర రాజికేని చు నగమ్యా
ము విస్మృతఘోరపాతక,స్తోమ ముడంచి నన్ను
దయఁజూడుము కేశవ రుక్మిణీపతీ 97

ఉ. కృష్ణ ముకుంద శౌరి హరి కేశవ మాధవ వా
సుదేవ చం, ద్రోష్ణకరాంబకప్రకలితోరువిచిత్రచరి

త్ర భూరిరా, జిష్ణువివాహ నందసుత సేవకరక్షక దేవదేవ న, త్కృష్ణసుమంగళాంగ హరి గిష్పతి సన్నుత రుక్మిణీపతీ. 98

ఉ. గోపకగోపికాజనము గోపదరీతిభవాబ్ధి దాఁటఁగా నోపికతో భజించుభువనోన్నతశోభనపావనము గ్నముఁగా, బాప తమఃపతంగనళి పాల్పడ నూమక మానసంబునన్, జూపఁగదయ్య యోభువనసుందరరూపక రుక్మిణీపతీ. 99

ఉ. రోగము లెన్నిదింట నవరోగము చెందఁగనీక చక్రసం, యోగఫణీంద్రపుస్తకము నూర్ధ్వము చేసి ఫణాసుధాప్తిచే, నూరఁగనీని దేహముల నొప్పమునింద్రులచి త్తవీథుల న్, రాగిలుపాదపద్మము శిరంబునఁ జేర్చుము రుక్మిణీపతీ. 100

ఉ. యాదవరాయ భక్తవర యాదవరాయనుపౌత్త్రుఁడన్ దయా, శ్రీనగుణాభిరామజనశేఖరసుందర నారిపుత్త్రుఁడన్, మీదయ రాన యోగియను మేలగునామముగన్న నేను మీ, మీఁదగ చించుపద్యముల మేలుగనందుము రుక్మిణీపతీ. 101

రుక్మిణీపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈశతకము రచించినకవి శిష్టు సర్వశాస్త్రి. ఈయన సర్వకామదాదిమహాప్రబంధములు వ్రాసిన షడ్దర్శనీపారగులగు శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారి కుమారుఁడు. వాసిష్ఠగోత్రుఁడు, ఆపస్తంబసూత్రుఁడు. కాసలనాటి వైదికబ్రాహ్మణుఁడు.

శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తికవి సంస్కృతాంధ్రముల యందు బహుగ్రంథములను రచించి యాకాలమున సుప్రసిద్ధములై యున్న మాడుగుల, శ్రీకాళహస్తి, పిఠాపురము, కిర్లంపూడి లోనగు సంస్థానముల యం దమితగౌరవసత్కారముల నంది యనన్యసాధ్యమగు ప్రజ్ఞావిశేషముచే దిగ్గజమువలె విజృంభించి చరించినటులఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ప్రకృతశతకకర్తయు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిపుత్రుఁడు నగు సర్వశాస్త్రిగారు తండ్రియంత లోకవిఖ్యాతవిద్వాంసులు కాకపోయినను ఉభయభాషలలో సరసమగు సాహిత్యము, అవధాననైపుణ్యము, గ్రంథరచనాప్రతిభ కలవారై కొంతకాలము కాళహస్తిసంస్థానాధీశ్వరులగు శ్రీదామెర వేంకటపతిరాజన్యుని యాస్థానమునం దాదరసత్కారముల నొందుచు నుండిరి.

ఈజ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము శాళహ_స్తివారియా
స్థానములో నున్నపుడు రచింపఁబడినదియే.

సర్వశా_స్త్రి తనతండ్రిగారు గతించిన రెండుసం
వత్సరములకు అనఁగా క్రీ॥ శ॥ 1872 సంవత్సరము
నఁ గీ_ర్తిశేషుఁడయ్యెను. ఈయనవ్రాసిన పు_స్తక
ములలో జనాదరణపాత్రమైనది యమరుక ఆంధ్రీక
రణము. ఇది చిరకాలముక్రింద ముద్రితమైనది. ఇపు
డీప్రతులు సైతము లభించుటలేదు. జ్ఞానప్రసూనాం
బికాశతకము నిర్దుష్టముగ థారాశోభితముగ నున్న
ది. కవి యుభయభాషలలో నిరంకుశుఁడనుట కిందలి
పద్యములే తార్కాణములు కాగలవు. తెలుగుభాష
లో నిట్టి సర్వాంగసుందరములగు శతకములు చాల
యరుదుగా నున్నవనుట సత్యదూరము కాదు. ఈశత
కమును జక్కసంస్కరించి యీభ_క్తిరసశతకసంపుట
మున కలంకారప్రాయముగఁ జేర్చితిమి.

ఇట్లు,

చెన్నపురి. } వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
26-1-1926 } అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శిష్టు సర్వశాస్త్రికవిరచిత

జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము.

శా. శ్రీమద్దామర వేంకటక్షితిపతి క్షేమంకరప్రక్రి
యా, ద్దామాత్మీయదయారసప్రసరసిధ్యన్మంజు
లాపాంగవీ, క్షామందస్మితసుందరాస్యమలమి
గ్గన్పట్టెఁ బ్రత్యక్షమై, సామంజస్యమెసంగఁబ్రోవు
ము ననున్ జ్ఞానప్రసూనాంబికా. 1

శా. శ్రీమాన్యం బగు కాళహస్తినగరీసీమంబున న్సజ్జ
న, క్షేమప్రక్రియఁ గూర్చుచు న్సకలశక్తిస్తోమ
ము ల్గొల్వఁగా, నై వ్యమాన్యస్థితి నన్ను నిర్వ్యడిచి నే
నన్యాశ్రయం బొల్ల నకా, సామాన్యంబుగఁ
జూడకమ్మ పుడమిన్ జ్ఞాన... 2

మ. దిగధీశు ల్మినుఁ గొల్చి రక్కసులఁ ద్రోదిం దో
లి యాత్మప్రథా,నగతిం గాంచి సమస్తభాగ్యము
ల సన్మానంబులం బొంది రె, న్నఁగ వేమాట లిఁకే
ల యెంతయును నానావాంఛితార్థాప్తిరై, జగతీ
సంతతి నిన్భజించునుగదా జ్ఞాన... 3

మ. పరమానందముతోడ నిన్ను మదిలో భావించి
సేవించి స, ద్వరము ల్గాంచి యగస్త్యముఖ్యు
లహహా వారాశ్యపప్రవ్నన, స్ఫురణాదిం బ్రథఁ
జెంది రీశ్రి గరుణం జూడంగ దుస్సాధము, స్తర
దుష్ప్రాపము లేలగల్గు జగతిన్ జ్ఞాన... 4

మ. ధరణిం గల్గినగొప్పగొప్పపరము ల్గల్గద్వికేవం
బులుం, బరికింప న్మది దోఁచె నేఁటికి నిను న్భా
వించి సేవింప నే, పురుషార్థంబును గల్గు నందు
ను మనమ్మ్పు భక్తి న్భజింపు న్నరా, పరమార్థా
యక సత్కటాక్షిణీ జ్ఞాన... 5

మ. తరమే నీమహిమంబు లెన్నఁగ నసద్భావంబు
లేకుండ న, ప్పరమామ్నాయములెల్లనుం గని
తలంప న్దుస్తరప్రక్రియన్, దిగమై మించుపథం
బునం దగు నశీతిన్యాసము ల్సేయుము భా, స్వర
మంత్రజ్ఞులఁ బ్రోవవే కదవే జ్ఞాన... 6

మ. కలుము ల్నిత్యము లందు నమ్మి మదిలో గర్వించి
యుద్ధారుశిం, గలమూఢాత్ములు నిన్నుఁ గొంద
అు గనంగారాక నీసేవలం, దొలఁగింపం దలఁపో
సి దుర్గతులపొందుం జెందువారేకదా, జలజాత
ప్రతిమాననమానసాశ్లా జ్ఞాన... 7

మ. అకలంకంబగు నీదుసేవకయి మాన్యమానమా

ణిక్యహా, క్తికపంకేరుహారాగ విద్రుమముఖాశ్రీ
రోజ్జ్వలద్రత్నయు, క్తకరాంభోరుహపాత్రికా
కలన నిత్యంబు న్నిసుం గొల్వరా, సకలామ క్త్య
సతీతతిం దనుపవే జ్ఞాన... 8

మ. చెలువ ల్మిన్నొకసారి చేరి గురులను స్సేవింప
సౌభాగ్యముం, దెలివి న్సంతతి నిత్యసంపదయుం
బాతివ్రత్యముం గల్గఁజేసి లసద్దివ్యదయాకటా
క్షముల వాసిం గూర్తు వంతంతకుఁ, జలజాతా
సనముఖ్యార్చిత పత్నుతా! జ్ఞాన... 9

శా. ధైర్యశ్రీ పదిి నాలుఁగొల్పి సతతోద్యద్భ క్తి
యుక్తి జనా, శ్చర్య ప్రక్రమ మొప్ప మెప్పగను
బూజాప్రక్రియం గాంచి ధైర్య, శ్వర్యప్రాప్తి
మదంబుఁ జెందక సదాసక్తి న్సముద్యత్తప,
శ్చర్యం బూనినవానిఁ బ్రోతువుగదా జ్ఞానప్రసూ
నాంబికా. 10

మ. లలితంబై తగునీమహామహిమ వాలాయంబు
వర్ణింపఁగాఁ, గటీనా నేనని యూరకుండ శివు
డీకావ్యంబు సేయంగ నిమ్ముల సేవించితి నీభ
రం బడరు పెంపుం జెంది యిందీవర, స్థలనాపాద
నలోచనద్వయకళా జ్ఞాన... 11

మ. చకితాత్మీయజనాంతరంగ భయదుంపర్గావనోద్యచ్ఛ్రీ

య్యాధిక మందస్మిత సుందరాస్య హిమరుగ్దీప్తిప్ర
సారాంచిత, ప్రకటానర్గళసుప్రభావవిలసద్భవ్యా
కృతిశ్రీయుతా, సకలామర్త్యచయానతక్రమ
హితా జ్ఞాన... 12

మ. జయలక్ష్మీకరమైననీమహిమచే సంప్రాప్యము ల్సం
పదల్, భయము ల్దూరము లౌ నటంచు మదిలో
భావించి నీసద్దయా, శ్రయముం గాంచి ప్రియా
ర్థము ల్గను టపేక్షం జేకొం జూడ భా, చయని
ర్ఘాతనభోంబుభృత్పటలికా జ్ఞాన... 13

శా. అత్యాలస్యముఁ జెంది నీభజనముం దాసక్తి
యింతైన సద్భక్త్యానందము గల్గఁ జెంద కెపుడు
న్సత్సంగతిం గాంచకే, నిత్యం బంచును సంసృతిం
దలఁచి మానిత్యంబుతో నుంటి నా, సత్యా
దిత్యనుతా దయ న్గనుము మా జ్ఞాన... 14

మ. కలరా నీసరివేల్పు లీజగతిలోఁ గల్యాణకల్యా
త్మతన్, వెలయింపం దగువా రటంచు సరిగా
విజ్ఞానముం జెంది నే, వలనొప్ప న్భవదీయపాద
యుగళీవర్తిష్ణుధీవృత్తి నై, చలనం బందక యుంటిఁ
బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన.... 15

శా. మార్గంబు ల్పదివేలు లోకమున సన్మానస్థితిం
జెందఁ ద,ద్దుర్గాధ్వప్రతిపత్తిమాని విగళద్దో...

లినై మించి సత్యార్థవృత్త్యతఁ గన్న నీభజనానల్పం
బూనితి న్నిత్యముఁగా, స్వర్గాధ్యక్షునుకాంక్షి
బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 16

మ. స్థిరకీర్తి న్వెలయంగఁ జేయు నియతశ్రేయోని
వాసిత్వముం, బరగం జేయు సువర్ణరత్నముఖసం
పల్లిలలం గూర్చు దుస్తరదుఃఖంబులఁ బాఱఁ
దోలి మఱి సంతానాసౌఖ్యంబులుఁగా, సరవి
న్నించుచు మించు నీభజనమో జ్ఞాన... 17

శా. చిత్తాయత్తము లైనకోపకుల నాసిం గూర్చి
భక్తాళికిం, నత్తాన్యగ్విభవంబుఁ జేర్చి రిపుల
న్దండింపఁగా నేర్చి దుస్స్వప్నత్వంబు ల్తొలఁగింపఁ
జేర్చి ఘనసంవిన్మార్గము న్దాల్చి సీ,సత్త్వం బెల్లము
నేసి బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 18

శా. జంబాలంబును బోనిపాపముల నోజందాఁకకుం
డంగ దూరంబై పోవఁగఁ జేయ మెట్టునెడఁ
దీర్ఘంబై తగం జేయ శాపంబు వృద్ధిత్రయుం
దక్షిణంబునవె చూప న్నీదు శ్రీచక్రరాజం
బర్చించు మహాత్ముఁ డోపునుగదా జ్ఞాన... 19

మ. ననవిల్తుం గనుమంటలో మిడుతకూసంబోలె
మండింపఁ జూచిన జేజేగమి గచ్చువిచ్చుయి కద
శ్రేసరంగఁ జెంత న్వసించిన నీవంతనవంతలోఁ

గానక వాసిం బూపిరామేన నిచ్చనజస్వాత్తిక
నిన్నులింపఁ దరమే జ్ఞాన... 20

మ. అలశ్రీ పట్టన! ర లో బహుళసాలాంతస్థలోద్యా
నవంక్తులో ప్రాంగమదుల్కు గోరకపమద్ధూకా
గ్రకాదంబవాటీలిం గేళిక సల్ప నిన్నుఁ గని
పాటింపంగ నాలేరి సిచ్చలు నిం దెల్లరు
గాల్యవచ్చునెగదా! జ్ఞాన.. 21

శా. చింతాగత్నగృహాంగణాంతముల వాసి స్వర్విహ్వాది
స్త్యాదిసంచాంతస్థానాసిన్వై జగంబుల సము
న్నల్లీలఁ బెంపు సత్పూంతంబు లోనఁగ జేయ నీవా
కలితే యాథానిశక్త్యాత్మేశ, సాంతత్యంబున
నున్నదానవుగదా జ్ఞాన... 22

మ. మనసా చంచల మింద్రియప్రతతి దుర్మార్గప్రవృ
త్తంబు నిత్యానిబాధత మిందు నీపదసపర్యం
జేయుచర్యాయ మెట్లు నయుం బంది గ్రహించు
వాఁడ సమరాలోకాభినంద్యప్రభాం, చనవ
కాంచనరత్నభూషణయుతా జ్ఞాన... 23

ఉ. చలువ ల్లల్లడఁ జిల్కుగట్టునకు నెంచం గూఁతు
రై మించు నీ, వెలుగు స్వత్తుల యుత్తలంబులను
మాయింప స్వమస్త్రావనీ, తలవందోర్ద్వజ్జ్వల భోగ
భాగ్యముల నందం జేయు మేల్ మాపులం, జలువ
ల్లల్లఁగఁ జేయు టబ్బుర మొకో జ్ఞాన.... 24

శా. కైలాసాచలసీమసంగతలసత్కల్పద్రుమాళ్యా నీ
పాళీపాళివిహారకృన్మధుకరీ వ్యాహారవీణాకళా
లోలీభూతవితంద్రమంద్రరవవల్లోలంబ కేళీవనీ
జాలాక్రీడితకౌతుకాంచితమతీ జ్ఞాన... 25

మ. సరళం బైనమతంబుఁ జెంది నియమాసక్తాత్ములై
సంతతాంతరపూజాపరమాదరంబుఁ గనియుద్య
ద్భావుకజ్ఞానులై, స్థిరయోగంబున నిన్నెఁ గొల్చు
సుజనుల్ శ్రేయోవిశేషాప్తి హెచ్చ రమా
వాప్తనివాసులై వెలయరే జ్ఞాన... 26

శా. నీవే సిద్ధివి నీవె బుద్ధి వనుచు న్నిర్వ్యాజభక్తి
క్రియా,ప్రావీణ్యంబున సంతతంబు నిను సంప్రా
ర్థించు ధీరు ల్నమ, స్త్రావన్యుత్తమసిద్ధిబుద్ధికలనా
వాప్తిప్రమావశ్యయో,షావశ్యాదికలీలల న్వెల
యరే జ్ఞాన... 27

మ. నినుఁ జిత్తంబున సంస్మరించుచు నరణ్యానీసర
ణ్యంతరం,బున నైనం జనువేళ వ్యాఘ్రచయ
ముం బోత్రివ్రజంబుం దర, తునికాయంబును
సింహసంతతియు మ్రుచ్చు లొబ్బవఁగాఁ జేసి దా,
సనితాంతోన్నతిఁ జేయు దీవ కదవే జ్ఞాన... 28

శా. పారావారము నీదళక్య మని చెప్ప న్వచ్చు
ధాత్రీధరో, ద్ధారం బౌనని యెంచవచ్చు సటులన్

ధాత్రీస్థలీరేణువుల్, కారాపారము లెక్కపెట్టఁ
గగు లోకైవ ఎర్కింప నీసత్కళా, స్ఫారశ్రీగరి
మల్ గణింపఁ దరమా జ్ఞాన... 29

మ. భవదీయాంఘ్రిసరోరుహద్వయమునం బ్రవ్యక్త
భంగి న్వికా, రసలాసక్తినుండి యెల్లెడల సర్వ
ప్రక్రియ ల్మాని యే, కనకం బయ్యె మదీయమ
త్యలిని నింకం బ్రోప్రమత్తా జన, స్తవనీయో
న్నతిఁ గల్గఁజేసి యెపుడున్ జ్ఞాన... 30

శా. నీవే దిక్కని నీదుసన్నిధిని నే నిత్యంబు సేవార్థి
నై, భావం బన్యగతం బొనర్పక నపింపం జెంపు
దీపింప నం, భావింపం దగునమ్మ భవ్యమతి సంప
త్స్యాదుల న్నించి వాం, ఛావిక్రాంతి నొనర్ప
నావ్వా రిఁక శ్రీజ్ఞాన.... 31

మ. నయమార్గంబున భూప్రజం దనుపఁగా న్యాయ
క్రియాసంగతిం, బ్రియసామంత మహాప్రధాన
హృదయప్రేమాతిరేకంబు నే, య యశోలక్ష్మీ
దనర్పఁ జేయఁదగు నీయర్పుల్ ప్రభుత్వేచ్ఛచ్ఛ
యసంధానసమేధమానకరుణా జ్ఞాన... 32

మ. పాపకయ్యె న్వలచేత డాపలికయి న్వాస్కయ్య
నొక్కయ్య లా, లతలం బుజ్జవ జెప్ప నిప్రభు
మదాలవ్యంబున న్నిల్పు నీ, పాదునై యాదాపర

మందరు ల్నిలిచి తీవిం గన్గొనం గంటి ని, చ్చన
నుం డాద్యుశరీరిణిః బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన... ౮౪

శా. నీనామం బొకసారి నెమ్మనమున న్నెక్కొల్పినన్బ్రా
జన, న్మానంబు న్నిగమాగమోక్తిపదవీ నానార్థ
నిశ్చయక, ధ్యానానుప్రతిభావిశేషమును నిత్యం
బేకదా భక్తదుర్, జ్ఞానోచ్చాటనపాటవస్ఫుటక
థా జ్ఞాన... ౮౪

శా. సాకంబైన భవద్దయారసమున న్సాధింపఁగా
నచ్చు ద, ర్వైరారాతినికాయమున్సకలసంపల్లీల
లు న్మున్నుగాఁ, జేరక్ పొచ్చుఁగనచ్చు నేరికయి
నక్ శ్రీకాళహస్తీశయో, సారత్నంబ మహాంబ
శాంభవినుతా జ్ఞాన.... ౮౫

మ. ప్రసరచ్ఛీతలతావిశేషముల సంపాదించుమి న్నే
బురా, త్రిసతీశాంశము నాదల న్నిలిపియుం
దెంపేదుతాపంబునక్, వినవు న్మేఁతరి నీదు మావి
రసము న్వేమాఱుఁ గ్రోలంగఁ దా,నరిగా విల్చె
ను సర్వలోకవినుతా జ్ఞాన... ౮౬

శా. లీనప్రజ్ఞలకుం బ్రకృష్టధిషణాలీలావిశేషాప్తి
య, న్మానోక్తిప్రథమానశాస్త్రపదవీప్రోక్షిప్తం
భమాణప్రథా, ధీనశ్లాఘ్యపదావదత్వమును
సంధిల్లుంగదా తావకా, ర్చానిష్ఠాగరిమంబు
గల్గుతనక్ జ్ఞాన... ౮౭

మ. నిరతిన్ శ్రీపదపద్మపూజనవిధానిష్ణాతుఁడై సంత
తం, బరిసాన్యమరగేన నాదరముతో నల్పం
బుగా నైనఁ జొ,న్న రహిం జూపక యేకభక్తి
నిను లోన న్నిల్పువాఁ డీచరా, చరసంపూర్ణజ
గత్తతి న్మిగులు నో జ్ఞాన... ౩౮

శా. పంచాస్త్రుండు త్వదీయసన్నిధిని నీభర్తం బ్రయ
త్నంబుతోఁ, బంచాస్త్రుం జెదరింపఁబోయి త్రుటి
లో భస్మంబు దానయ్యె న, న్నుంచే యింతలు
పుట్టి నంచు దయఁ బదోర్యగంబునం గన్గొనం,
బంచద్దర్పకకోటి నింతి నన్నఁ జ్ఞాన... ౩౯

శా. పారావారసుతాదిశేఖసుదతీ పారంపరీగీతికా,
పారానంద పురంధ్రివర్గనియుత ప్రాంచద్విహా
హాంగణో, దారామోదయుతాత్మబాంధవసతీక
త్యాశ్రితసామంతిక, స్ఫారాచారకృతిప్రమోద
భరితా జ్ఞాన... ౪౦

శా. ఆసా మిక్కిలి గల్గి యున్నది మహాహంకార
మూ మెండు వి, క్వాసం బెందును లేదు పూర్ణ
ము నృశంసత్వంబు సతాన్వర్థవి, న్యాయం బన్నది
నాస్తి నిక్కమిది నన్ బ్రోవఁగాఁ దృత్కృపా,
న్యాసం బొక్కటిదక్క వేఱుగలదే జ్ఞాన... ౪౧

శా. విశ్వాతీతపరాక్రమక్రమ సమావిర్భూతసత్య

ప్రభా, వైశ్వర్యావహానికావిశృంఖలవివాకరాత్యం
తభీతద్వ్యష, ద్విశ్వాస్యేతరచండఖండనదిశా
విశ్రాంతజన్యప్రభా, శశ్వద్విస్రుతశక్తి వీవక
దవే జ్ఞాన... 42

మ. ఫల మొక్కింతయు నీని వేల్పుల భజింపక దాన
నేమా నటం, చెలమి న్నిన్నె సమగ్ర భక్తిపథ
సాహిత్యంబుతోఁ గొల్వ ని, చ్చులు నన్నుం గన
కున్న నెవ్వరిఁక శశ్వల్లీలఁ బోషింప ని, శ్చలకా
రుణ్యాకటాక్షవైభవయుతా జ్ఞాన... 43

శా. శోణాంభోరుహజైత్ర పాదయుగళీశోభాకృదు
ద్యన్మణి, శ్రేణీమానకమంజుగుంజితసమాప్రష్టాన
దాతచ్ఛవ, క్వాణాకర్ణనమోదమాన హ్యాదయా
గచ్ఛద్ద్యుషత్కన్నన, స్మైరిణాలోకనవ్యాక్యకుం
దరగతీ జ్ఞాన... 44

మ. నునుమైచాయలు దాసనంపునన చెన్నుంబూని
మిన్నందఁ గ్రొన్ననయమ్మును గొని తుంటవింట
నెలమిన్నుం టొప్పంగాఁ జేసియుం, పునముల్లోకము
గెల్చు వశ్యముఖవై పొల్పొందు నిక నొ
ల్చెదక, జననీ సర్వజగత్పవిమోహజననీ జ్ఞాన...

మ. కపురంపు న్విడె మాననంబున సమగ్రస్థాలము
క్తాసరా, నుపమాలంకృతి చన్నవం గటిపటి న్హాం

బట్టుఁ బుట్టంబు నన్నవు మైపూఁత భుజంబుల
న్నేయ యున్న స్నన్నుఁ గన్గొన్న నచ్చవుఁ
త్రేవఁగ గిరిఖండు నీడఁ దహాహా జ్ఞాన... 46

శా. శేషేరాయుసి జాల చెల్వమున మైచెల్వొంద బర్వే
లుపుగ, రాజాస్య ల్నలుకాంకలం గొలువులోనం
గొల్వ బృందారకో, ధ్వాజ దూర్వాణపరస్త్రతాలస
గతి స్వీణాల న్నింపఁ వాచాజాలాతిగవైఖరి
న్నైజసిరా జ్ఞాన... 47

మ. ఘనవృష్టి న్భువి సస్యజాతము సమగ్రప్రక్రియ
న్మాల్యకౌత్రి నవోదగ్రఫలం బొసంగుగతిఁ
దృష్టిదాక్షిణ్యముకంపాకటా, తుని యంబున సర్వ
సంపద యుదర్కప్రాప్తిఁ గల్గించు దుర్జనదారా
త్మ్యగనిరాసకారిమహిమా జ్ఞాన... 48

మ. జయశబ్దం బొనరించుచు న్దివిజు లోజ న్నింగల
న్నిండ్రది ప్యయమివ్రాతము సామగీతులనయంబు
న్వీనుల న్నింపవాద్యశ్రీగన్నులనంకురింపను
రలగ దైన్యంబు వోఁద్రోసి నిశ్చయసౌఖ్యా
గ్యము నింతు నీవకదనే జ్ఞాన... 49

మ. పలుమారు న్నిను భక్తియుక్తి భజియింపం గోరి
వేరాశ్రిత, గొలువుం గూటముఁ జేరి తావకదృ
గంబారక్కృపాపూరసం, కలితోదారతరార్థ

కావ్యరచనాకల్యాత్ములౌ వారిలోఁ, జలనం బేడ
ననుష్ఠింపఁ గదవే జ్ఞాన... 50

మ. ముదమొప్ప న్మది నిన్నుఁజేర్చి భయసమ్మోదంబు
లొక్కుమ్మడిం, బొదలం దాఁక పాదుకార్చన
కథాపూతాత్ములై నిత్యనిర్మలవృత్తి న్భజియించు
వారు చెలువారం గాంతు రిష్టార్థముల్, చదువు
లెప్పెక్కులు చిక్క నేమిఫలమౌ జ్ఞాన... 51

మ. సతతంబు న్దురితావహంబయిన సంసారంబునం
బుత్రమిత్రతరుణ్యాదివిచారయోగమున నైరం
తర్యదుఃఖక్రియా, యుతుఁడై చేడ్పడుకన్న
నిన్ను మదిలో నొంగించి నందింపఁగా, జలసం
బైనను జాలు నంచుఁ దలఁతుఁగా జ్ఞాన... 52

మ. క్రతువుల్నూ ఱొనరించి యింద్రుఁడయి స్వారా
జ్యంబు పాలించి సం, భృతమందారతరుప్రసూన
శుభికాభిష్టుత్యకోటీరకో, టితచేరించి సుధర్మ
నున్నతేఁడు బల్లివిం ద్వదీయాద్భుత, క్రతుశీలుం
బురుడింపలేఁడు గదవే జ్ఞాన... 53

మ. కమలాక్షారతు లిద్వాదు న్సకటులం గైఁబూన
వేల్పుం గొమల్, క్రమమొప్పం గొలువంది కట్టె
దుటఁ జొక్కం బైనగీతప్రసంగము సల్పం గొ
లువున్న నిన్నుఁగని శక్రాదు ల్భజింతు ర్గదా,
కమలారాతికళాభియాతివదనా జ్ఞాన... 54

మ. చదలౌ ఱక్కుమ్మడి బ్రింగఁగా మునుమునం జర్చిం
చుచు న్మించు దు,ర్మద నక్తంచరయోధవీరప్రత
న ల్రా నారదుం డాట పా,టదలిర్పం గనుఁగోఁగ
దైత్యాలిగాటంబైన తేజంబునం,గదనప్రక్రియ
మింతు రెవ్వ రహాహా జ్ఞాన... 55

మ. వికలంబై చకితాత్మమై యసురరాడ్వీరాలిప్రాసా
సిత,క్తికతారాదిక సాధనవ్రజము భీతి న్వాఱఁ
గా వైచి న్నే,రక నీచేరువ వచ్చి నా మనుదు
దూరం బంచఁగాఁ దోలి తా,సకలామర్త్యనికా
యగేయచరితా జ్ఞాన... 56

శా.హాళి న్నిను సభక్తికంబుగను సాష్టాంగంబు
లర్పించి యా,శాళీవిశ్రుతతావకీనచరితాక్రాంత
శ్రుతి న్మించి య,న్యాలాపంబుల మాని తావక
సమాఖ్యాపాఠముం జేయుచో, జాలం జేటికి
వచ్చుఁ బ్రోచుటకు నై జ్ఞాన... 57

శా.నింద ల్సేయుదు రెందఱో ధరణిలో నిరోధదో
షోక్తి నా,నందం బందుదు రెందఱో సుగుణసం
తానంబు లెక్కించి యా,చందంబు ల్మదిఁ దేర్చ
నీదయ మదాసక్తి న్విజృంభింపఁ ద్వ,చ్ఛందం బెట్టి
దో తెల్పవమ్మ వడిగా జ్ఞాన... 58

శా.ధీరశ్రేణికి మెచ్చు సేయు కవితాస్థేయంబు నేయం

బుతో, రారాజద్గుణరాజరాజసభల న్రంజిల్ల వా
గ్వైదుషీ, పారావారులు నీకటాక్షమహిమావా
ప్తింగదాధారుణిక్, స్ఫారఖ్యాతివహింతు రెంత
యును శ్రీజ్ఞాన... 59

మ. జగతి న్నెమ్మది నెన్న మానుషము దుష్ప్రాపంబు
పై నందులోన గణింపందగు నాల్గువర్ణముల
లోనం బుట్టు టబ్రంబు పెంపగుబ్రాహ్మణ్యము
దానిలో నచట పర్యాయంబున జ్ఞానయోగగు
రుత్వంబు భవత్కటాక్షముననౌ జ్ఞాన... 60

మ. సమదానేకమతంగజావళియు నానాదేయవా
రంబు నుత్తమరథ్యాళి రథంబులు న్సమరవిద్యా
పాండితీమండితా, సమయోధావళి రత్నకాంచ
నసమంచత్పుత్రదారాదియో, గను నీపూజల
భిరుచునోజ నిజమో జ్ఞాన... 61

మ. భరమా నీకు మదర్థసంఘటనకుంభద్భావసంభూ
తసత్కరుణాపూరతరంగసంగసతతో దంచత్క
టాక్షాంచల, స్ఫురణాపాదన మేల జాల మింక
పెంచ్చుం బల్కు లేలా భవ, త్మన్నరణం గల్గని
దేమిగల్గుభువిలో జ్ఞాన... 62

మ. తెలియన్నాదిల నీమహామహిమ బుద్ధింజాడ
బ్రహ్మాదిది, వ్యూలకైన న్నిజమంచు నాగమపద
వ్యక్తి ల్వంచింపంగ వీనులలో శోకింయుం

గొంతవర్ణనము నేనుం జేయుచుండుం దదా,కల
నాయత్నంబు వ్యర్థమైతి సీతగమి నూ జ్ఞాన... ౬౩

మ. సమయం బిద్దియటంచు నే నెఱిఁగి నీసాన్నిధ్య
ముం జెంది నే,నమఃతో నిర యొనర్పఁజాలఁ
గవితామార్గంబునం బ్రౌఢిమం, గ్రమమొప్పం గని
నాఁడుఁ గాను జడుఁడఁ దింక నీవ్ర:దటంచు న్ననుస్,
సముఁగం గన్గొని వే ప్రోవఁ గనవే జ్ఞాన... ౬౪

మ. వలుమోముల్ గలవేల్పుఁ గన్నదొర యున్నట్లు కుం
దోఁబుట్టుం. ల్యాల నాకున్ కగెలంగలాఁ దోడయుం
దేలంజాలు సవిద్యగ, మ్ములనానిమ్ముల నిమ్ముఁగా
ల్యాఁ దలఁపుంబూనం నగు న్లోక ము, త్కలికా
మాత్రం నతింతు నన్నుఁ గనవే జ్ఞాన... ౬౫

శా. పొంగట్టు న్వాలుదాల్పు మీర నలినై పాల్పొం
దునిద్రాఁచియా, బంగారుప్పట్టువు వేల్పు రాణి యిటు
లై వల్యస్నా నవ్వెస్నువా, త్తం గానంగదె యం
చు ముచ్చట నెడందం జెంద మేల్మి సా,గంగా
జాతనంబు నూనితిగదా జ్ఞాన... ౬౬

మ. వెలయున్ శ్రీకరుణావిశేషము సదావిర్భూతమై
భక్తకో,టులయం దంచుఁ దలంచి యొందుఁ బో
రపాటు న్నేఁ నిన్నుఁ బూజసే, యలిం జాలను సేవ
ప్రోవదగవా వగ్రిప్మరద్యాడిమా, కలికాగుచ్ఛ
సన్నిభకాంతికలికా జ్ఞాన... ౬౭

శా. ఈవేలోకముల న్సృజింప నెలమి న్రక్షింప
డిండింప ని, త్యావిర్భూతమహాప్రభావయుతవై
యాత్మేశుని న్వ్యాఖ్యలి, లావిష్టాత్ముని జేయుదం
చు నిగమవ్యక్తోక్తి సేవింటి న, న్గాం చాలవా
కో నమస్మునివరా జ్ఞాన... 68

శా. బంధూకప్రతిమాళికస్థల కనద్బాహ్లీకరేఖా జగ
ద్బంధూడుప్రభుకర్ణపూరయుగళీ భాస్వచ్ఛ్రుతీ
సత్కృపా, బంధూరస్థితి నన్నుఁ జూచుచుఁ
గళాపాండిత్యముం బాణిక, ర్కంధూరీతిగ నేర్ప
రింపఁ గదవే జ్ఞాన... 69

మ. తెవి వాక్కింతయు లేనివాఁడని ననుం దీక్షై
చెడంజేయను, జ్వాలమైనట్టి భగత్కటాక్ష వి:క
నాపైఁ బర్వ సర్వంసహా, వల యస్థాఖిలసస్యవీం
ద్రతతిలో వర్ధిష్ణునిం జేయు ము, త్కలికావత్క
మలానుతాకృతియుతా జ్ఞాన... 70

మ. చరణాబ్జాపరభక్తరక్షణపరాసక్తి న్నినుం గొ
ల్వఁగా, నరుఁడా సంపద లబ్రమా ముదము ల
త్యాశ్చర్యమా పుత్రపా, త్రగమావత్స్వము
చిత్రమా పరజనారబ్ధాంతరాయప్రతీ, కరణం
బంబుజగర్భసన్నుతపదా జ్ఞాన... 71

మ. ధరణి న్నిశ్చలమైన నీకరుణ నిర్ధంభోదితం బైన
య, ప్పరమాహ్లాదవినోది గాంచు నియతప్రజ్ఞా

తి పేరి క్రమ, స్థిరతం బ్రాహ్మ్యసమ స్తసంపదలవృద్ధిం
బుద్ధియోగోల్లస, త్పరమానందకవిత్వసంపదయు
శ్రీజ్ఞాన... 72

శా. శ్రీచక్రార్చన నీయుగ్ము వృత్తతపస్సీమస్థిరత్వోద
యమ్, ప్రాదుర్భ్యప్రథమానభక్తినియతప్రజ్ఞావిశే
షం బటుల్, వాచామాధురి నీదునామపఠన
వ్యాకోచ కావ్యక్రియా, సాచివ్యంబును గాం
చు మందుం డయినన్ జ్ఞాన... 73

మ. కలికాలం బిది దీనియం దొకఁ డనేకప్రక్రియా
యుక్తిని, ల్పలభక్తి న్నినుఁ గొల్వలేఁడు జనుఁ
డాశాయోగమా మెందు స్త్రో, న లనేకంబులు
విఘ్నరోగములకుం బాటిల్లు నీభక్తిలోఁ, గలు
గం జేయఁగ నీవదిక్కుగ నవే జ్ఞాన... 74

మ. అలసత్వం బధికంబు గ్రంథములు పర్యాయంబునం
జూడఁగాఁ, గలనా లెక్కకు రాని వెల్లఁబనుఁ ౙ
క్కంజేసి చూడంగ నం, దలితాత్పర్యము దుర్ల
భం బనుచుఁ గానంబాలకున్నాఁడఁ ద్వత్కృ
పానుగ్రహ మెక్కుడుండఁ గొలిచా జ్ఞాన...

మ. గలు స్త్రీయుఁ ద్వదీయసత్కరుణకై ధ్యానించిప
సేవించెదం, దగ వి స్మిట్టిది చూచి నీదు మద
నుధ్యానైకతాత్పర్యని, శ్లాఘించుచు ముదిం ద

లంచి కరుణాసాంతత్యసంబంధస, జ్జగతిం బ్రోవఁ
గ రావిదేమి యకటా జ్ఞాన.... 76

మ. కలి నంతంతకు ధర్మకర్మపథసంస్కారంబు మా
సె న్మహా, బలవంతంబయి కానిపించె నహావా
మాన్యావమానక్రియా, కలనల్ నీకరుణాకటా
క్షమున నిక్కాలంబు దోలందగుం, జలనం బిం
తయుఁ జెందకుండ జననీ జ్ఞాన... 77

మ. ప్రియము ల్పల్కిన నప్రియంబులని సంప్రీతి
న్వగ జెందకే, మయినం జూచుచు నీయనుగ్ర
హముగా నాంతర్యమం దెంచుచు, న్భయ మొ
క్కింతయు లేక నిన్ను మదిలో భావింపఁగా బుద్ధిని
శ్చయ మిమ్మో జననీహితార్థజననీ జ్ఞాన... 78

మ. సరసాలాపవిలాస హాసరచనాచాతుర్యసుస్థైర్య
భా, స్వరదివ్యస్వరరీతిసంతతతతవ్యాసంగదివ్యాం
గనా, పరిపాటీగణనావినోదవిలసద్భవ్యాగదరో
ద్యత్కినతా, చరణాంభోజనతామరవ్రజహితా
జ్ఞాన... 79

మ. స్ఫుటతారానికరస్ఫురద్రుచిమణీ శోభాంక
హారావళీ, ఘటితోత్తుంగకుచద్వయోపరిలస
త్కంజాతనాగారుణో, ద్భటకూర్పాసవిభాసమా
నకురువిందశ్రేణికాప్రోల్లస, త్కటకాలంకృతిపాద
పద్మయుగళీ జ్ఞాన... 80

మ. అగరాజాత్మజ జాలవేణికరుణాయత్తంబు ముల్లోక
మొం, దగ నీరై వమహావిభూతివశమే న ర్వామ
రశ్రేణి శ్రై, న గణింపగా భవదీయసద్విభవ మిం
కా శిట్లు వర్ణింప నా, జగతీనిర్మలగర్భగోళకలి
కా క్షాన... 81

శా. జల్పాకాధరకామినీకృతి కథాసాహస్యలీలాకళా
నల్పాలంపితమంగళాసలలిత స్వాస్వాదలోకా
హిసా, కల్పాశ్లేషపరాటి ఘుటనకృతా దంబ
పాటీకన, స్కలోప్పదాగ్దవివాహ కేళిరసికాక్షాన... 82

శా. సర్వాధీశ్వర సర్వపాపహరి జగజ్జాలాభినందోక్తిమ
త్సర్వజ్ఞాదినుతాత్మచాతురి త్రిలోకీసుప్రసిద్ధాం
గనా, దర్పాపహారగాత్మసుందరి నినుగా ధ్యా
నింతు నే నవ్వాదుం, గర్వారాగురుకుంకుమాం
కితకుచా క్షాన... 83

శా. భద్రాపాదనముఖ్యమై తనరు నీభక్తిన్పమస్తా
ర్థదం, భద్రాశ్రిప్రద మంచు నెంచి జగతీపాలుర్
దదాయత్తులై, నద్రాధిపా భజియింతు రేనటు
లుం గాంచం జాల నేవాస్థితిం, గద్రాజాతకలాప
కంటనయనా క్షాన... 84

మ. నిరుపమస్థితి పుణ్యమతి కరుగతి స్వార్థనా క్తి
స్థితిం, గరవ స్లోకముల న్వాదార్యతతి నాశ్యాలం
బు నేనైనమెం, దహన ప్రత్యక్షముంగాంగె జన్యాదం

ప్రశస్తం బైన నీసత్కృపం, గడువంత ల్గొలఁగింప
వమ్మ జననీ జ్ఞాన... 86

శా. చింతారత్ననివాసవాసరసికా శ్రీపుర్యుదారాని
కాశాంతాత్మాంతరసీమసాధువసతీ శ్యామాభిరా
మద్యుతీ, సంతాపాపహృతిప్రవీణచరణా శత్రుచ్ఛి
దాకృద్రణా, స్వాంతాంతర్వెలుఁగజ్జగత్పటలికా జ్ఞాన.

మ. చెడుమార్గం బని యెంచునైన మదిలోఁ జింతిం
పకే నెప్పుడుఁ, విడనాడందగు చెయ్వులన్ని
యును నువ్విళ్లూరుచుం జేసితిం, బోడగానుం వదు
పారతి న్మదిని దప్పు ల్జూడ కొక్కమ్మడిఁ, గడ
కంటం గని ప్రోవుమమ్మ దయతో జ్ఞాన... 87

మ. స్ఫుటమై నీకరుణారసం బెవని పై సోఁకు న్వెసఁ
ధాత్రివాఁ, డటవీవీథుల శత్రుమధ్యమున నుద్య
ద్వారిపూరాంతరో, త్కటవీథినిచయంబునం బడి
న వేగం బ్రోతువా నీవె ధూ, ర్జటివామాంగవివా
సభాసురతనూ జ్ఞాన... 88

మ. నవకావ్యంబు రచించి ప్రాజ్ఞులును నానావృత్త్య
లంకారరీ, తివిశేషంబుల మెచ్చువచ్చునటు లుద్దీ
పింపఁగా నర్తనం, భవసారస్యముఁ దెల్పలే రితు
డు నామా టంత యొక్కంతనా, కపిశం గైకొను
మమ్మ యెట్టులయినన్ జ్ఞాన... 89

మ. తపముం జేయుదు నీమనంబునకు సాంతత్యంబు

గా హసనం, శైవుదా శేషాంగజాల నీమనుజ
నం బెంచే నానావ్యాపగం, స్వాపః ఋజ్వంచు మృ
దూక్తి! కనెలుంగ నాక్యాగ్రాః నిస్యాచ్ఛ,క్ష
పరిం జాపు వస్వాధరోన్నయ జ్ఞాన...

మ. అవరీలోకము వేళవేళల విద్యాదాయ తస్థితిస్నే
వస్వల్ప మహానందముగోడః గొల్వయిన నీపా
దంబు లర్చించుచున్, భక్తి వైభాగ్యము నారదా
దులకుం బ్రాపింప నగుంగాక ని,శ్చయముగా ని
ర్వాణసంగ జాల రీతుల్ జ్ఞాన... 91

మ. నళిమా మాన్యప్రశస్తైనవాణులను నిత్య వాక్రు
చ్చ నర్పింప నీ, యశముం జెర్వొని సంస్తుతింప
మతి నీయత్సకారుణ్యలే, శశధరాంశం బయి
సన్నభింపక జగత్సంభావ్యసృష్టిక్రియా, శశధరానం
దశతాభినంద్యచరణా జ్ఞాన... 92

మ. జయ మాతంగి! మణీవిపంచివిలసత్ప్రస్తుస్వరీసజ్ఝ
రీ, నయసంద్రావిత మేరుశైలగత నానారత్నవాః
పూరసం, చయసానారుచిమద్ఘనీళతసమాప్రప్రా
ప్తనవ్యక్రియా, జయ నిర్ధూతసమస్తదైవతభయా
జ్ఞాన... 93

మ. నవినోదోద్యతసంయుతాయుతకరా సత్కీర్తిస్ఫూ
రద్వీతతణా, దివిశేషాభిమతప్రకార మృదుగీతి
స్ఫూర్తిరేఖాజవా, ధ్యవిహారాభినయప్రపంచని

యతవ్యాపారరంభాదిలా, స్యవిలాపోన్నతిదర్శ
నాద్రుతిమతీ జ్ఞాన... 94

మ. దయ యొక్కించుక నాపయి న్నిలిపి నీదాసుండ
నౌనన్ను ని, ర్భయునిం జేసి సమస్తకార్యములు
నభ్రం బైనసాఫల్య మూ,న్చి యనన్యాశ్రిత మైన
తెల్వి దయతో నీఁజాలు దీవే సదా, జయసమ్మో
దితదేవతాపటలికా జ్ఞాన... 95

శా. పంచాస్యంబు హయంబుగా సముదసంప్రాప్తాసు
రవ్రాతముఁ, గొంచెం బైనను జిక్కనీక దును
మం గోదండపాండిత్యలీ,లాంచత్పాణివిలాసవై
తనరు నీయుబ్రంపుశక్తి నృవిః, సంచారాంచిత
శక్తిసేన లెఱుఁగుఁ జ్ఞాన... 96

మ. కమలాదేశకృదాయతాక్షియుగళీ కల్యాణభూ
భృద్రుచి, క్రమనిర్మోటనపాటవోరసిజయోగ శ్రీ
సమేతావదా,తమణీహారవిరాజమానగళ మధ్యా
మధ్యమా పూర్ణిమా, కమనీయేందునిభాసమా
ననదనా జ్ఞాన... 97

ఁ. కలరా వేల్పులు నీకు సాటి యనఁగాఁ గన్గొం
గ లే రేల ప, ల్కులు నీవే ననుఁ బ్రోవఁగావలె
దాసంగు ల్బాఱఁగాఁ దోలి నా, వలన న్నేరము
లున్న నీమదిని జేర్పంబోక రక్షింపుమీ, జలజా
తప్రభవాంగనాదివినుతా జ్ఞాన... 98

శా. నానాపుష్పఫలాళిసంతతదానప్రోల్లసద్వృక్షసం,
తానానోకహమధ్యవిభ్రాజదిన విస్తారస్ఫురచ్ఛా
యాకం,ధీనాశనకధుర్యతపస్సంప్రీతిదివ్యాశ్రమస్వాఖ్యా
న,స్నానోద్యానసువాసకేళికా జ్ఞాన... 99

శా. సందేహం బొంకి యింతయేని మదిలో సంధింప
కే స్వేశ సి,నందాసుస్త్ర బంటిగాడుకవ్యశా వ్రాతం
బవేట్టింపి స్వంగప్రక్రియ నన్ను వాడ మను
వఁగా భారంబు నీ మీఁద,ఛందోపేథ విహారలాలస
మతి జ్ఞాన... 100

మ. లలితాష్టాంగనికేతకాంచలితలీలారూపవై జపయజ్ఞ,
స్థలదీనాప్రతిభాప్రభావసకలకారుణ్యపూరం
బు దా, ... దాక్షిణ్యశీలలం దగు
బిరుం గాంగంగదా ... వి, వ్యూలుమంటై
తే భక్తియుక్తి జనసి జ్ఞాన... 101

శా. శ్రేయస్సంపత్ధానదా నామకుల శ్రీవేంకటేం
ద్రాఖ్య బ్రహ్మాయత్తావలి సద్వశాస్త్రి యిటులా
యచ్చంజేసె జ్ఞానాంబికా, ప్రియానుగ్రహాలిఁ బ
ర్యాశత మీరీతిం బఠింపఁగ జనుల్, ధీయుక్తస్థితి
నన్నిసిద్ధులఁ బ్రశస్తిం బొంది పెంపెక్కరే.

జ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము సమాప్తము.

పీ ఠి క.

ముకుందశతకము వ్రాసినకవి దూపాటి తిరుమ లాచార్యులు. ఇతఁడు లోహితసగోత్రుఁడు. దూపాటికొండమాచార్యులు రంగనాయకమ్మలకు జ్యేష్ఠకుమారుఁడు. తిరుమల సింగరాచార్యగురువర్యుని శిష్యుఁడు. ఈకవి సంస్కృతాంధ్రములందుఁ దనజనకునివద్ద విద్యార్థిగ నిరర్గళపాండిత్యము నార్జించి కవితారచనమున మిగులఁ బ్రతిభఁగాంచెను. ఈకవి రావిపాటి రామశతకమనుపేరుతో రామాయణకథనంతయు సీసపద్యములు 108 లో నిమిడింపి వేఱొకశతకము వ్రాసియున్నాఁడు. ముకుందశతకమునందలికవిత చిత్రమగుగమకలతో మనోహరముగా నున్నది. ప్రతిపద్య మొకవిశేషముతోఁగూడి శ్రావ్యమగు నడకతో వీనులకు విందుఁగొలుపుచున్నది. కవితలో లాక్షణికవిరుద్ధములగు లోపములు గానరావు.

ఈకవి నివాసస్థానము బాపట్లకు పదిమైళ్లదూరమున సముద్రతీరమునందున్న ఓడరేవు. చిరకాల మీకవి యటనుండి వయస్సుదీరినపిదపఁ దన డెబ్బదవయేడు పరమపదవిచేరెను. ఈకవి సోదరుఁడగు శేషాచార్యకవి ప్రౌఢకవి. ఈయన రంగధాము, వరదరా

కంటి నృసింహాదిశతకములు, శకుంతలా ధనంజయవి లాసాది గేయప్రబంధములు వ్రాసినాడు. మావి శాఖవారలగు శేషాచార్యులు తిరుమలాచార్యకవి య గ్రంథములు చదువుటవలన మే మీకవిజీవితము నీవిధముగాఁ దెలుపఁగలిగితిమి. కవిగారి మనుమ లిపుడు ఓడరేవులో నివసించియున్నారు. ఇంక నటనేమేని పుస్తకము లుండెనేమో విచారింపవలసియున్నది.

ఈకవి గతించి యిప్పటికి ముప్పదిసంవత్సరములు దాటినవి. తిరుమలాచార్యుఁడు స్ఫురద్రూపి యనియు ఆజానుబాహుఁ డనియు సంగీతసాహిత్యవిద్యాకుశలుఁడని మా పెద్దవాండ్రు చెప్పుచున్నారు. శతక వాఙ్మయములో నెన్నఁదగిన వానిలో నీముకుంద శతక మొకటిగ నున్నది.

నందిగామ. }
5-2-25 }

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దూపాటి తిరుమలాచార్యప్రణీత

ము కుం ద శ త క ము.

అంత్యనియమపద్యములు.

క. శ్రీకర లక్ష్మీచిత్తవ
శీకర సద్గుణజితాబ్ధిశీకర కారు
ణ్యాకర తేజోవిజితవి
భాకర దాక్షిణ్యయుక్తభావముకుందా. 1

క. బందీకృతసురబృందా
మందస్మితవిజితకుంద మహితానందా
సుందరతనుజితకందా
నందితముచికుంద నతసనంద ముకుందా. 2

క. దనుజసముదాయశిక్షా
సనకాదిమునీంద్రపక్ష సజ్జనరక్షా
వనజభవాండాధ్యక్షా
వనరుహపత్రాక్ష విపులవక్ష ముకుందా. 3

క. మానవపావనరామా
మానేషుశతాభిరామ సుగుణస్తోమా

మౌనిజనహృదయధామా
దానవజనభీమ కుసుమదామ ముకుందా. 4

క. పావనజనుతపరితోషా
అవనిసముదయపోషక సత్ప్రభావ తనిభూషా
భువనమనోహరవేషా
భవజలనిధిశోష సాధుభావ ముకుందా. 5

క. శతపత్రపత్రనేత్రా
శతధృతిసన్నుతచరిత్ర శశినిభగాత్రా
శతకోటిపవనగాత్రా
శతకోటిధరారినివహమైత్ర ముకుందా. 6

క. సురుచిరకౌస్తుభహారా
శరనిధిగంభీర సమసన్మణిహారా
మురరిపువిపినకుఠారా
సురమునిమానససరోజసూర్య ముకుందా.

క. పరమమునిహృదయశరణా
పరిపాలితదేవగణా భవభయహరణా
సురుచిరరత్నాభరణా
శరణాగతభరణ కమలచరణ ముకుందా.

క. బృందారకరిపుకదనా
వందారుబుధాలిహృదయవనరుహసదనా
కుందముకుళాభరదనా
మందస్మితవదన మదనమదన ముకుందా. 9

క. సవినయవినతతనూజా
సువదనజితరాజ ధరణిసురసురభూజా
కవినుతపాదసరోజా
రవిశతశతతేజ దైవరాజ ముకుందా. 10

క. పశుపతివిదితవిలాసా
విశదాబ్జవికాస వాసవిద్యుద్వాసా
దశరథరాజోల్లాసా
దశవదననిరాస ముదితదాస ముకుందా. 11

క. కమనీయాంబుధరాంగా
కమలాహృత్కమలభృంగ ఖగపతురంగా
విమలాంతరంగ దానవ
సముదాయవిభంగ మానిసంగ ముకుందా. 12

క. గగనమణిసుప్రతాపా
నిగమాంతోల్లసితరూప నిత్యశ్రీపా
అగణిత సుగుణకలాపా
జగదవనధృతోగ్రరూపచాప ముకుందా.

క. అనుదినరక్షితదీనా
సనకాదిమహామునీంద్రసంభూధీనా
కనకోజ్జ్వలపరిధానా
దనుజారణ్యానలాభిధాన ముకుందా. 14

క. ద్యుమణికరోల్లజితాంబుజ
రమణీయముఖప్రభావరాజితచంద్రా

కమలదళ[illegible]ముఖ[illegible]ర్తిని
[illegible]సు[illegible]ంద్ర ముకుందా. 1

[illegible]

క. కులిశ[illegible]గోరుహాంకేసన
కల[illegible]ఘాం[illegible]బ్జమ[illegible] ప్రమహీ[illegible]
హా[illegible]ము[illegible] [illegible]
ని[illegible] పన్నగ[illegible] ముకుందా. 16
క. [illegible]హి[illegible]గాం[illegible]
[illegible]పూ[illegible]యు[illegible]మా[illegible] [illegible]పక్ష[illegible]
గహనా[illegible]త్రి[illegible]ంధ[illegible]
[illegible]హి[illegible]నక[illegible]ల్లసిత[illegible] [illegible]కుందా. 17
క. పారద[illegible]నీ[illegible]
నారద[illegible]క్తి[illegible] [illegible]యుగ[illegible]
ర్వారేందు[illegible]సు[illegible]
హీరహి[illegible]మసనా[illegible]త్రిబ్బం[illegible] ముకుందా. 18
క. సురగరుడో[illegible]గవిద్యా
ధరరక్షో యక్ష సిద్ధ[illegible]దుల[illegible]
స్మరగంధ[illegible]లకిం
పురుషస్తుతిపాత్ర[illegible]ను[illegible]బృంద ముకుందా. 19
క. కమలానన[illegible]హారుమతీ
రమణా[illegible]గ[illegible]రాధి[illegible]జపరా[illegible]

దమరేంద్రకర్బురానిల
శమనాదిసుపర్వవినుతచరిత ముకుందా. 20

క. హీరాబ్జరాగమౌక్తిక
చారుమణిప్రకరతప్తజాంబూనదకే
యూరమకుటాంగులీయక
హారాదివిభూషభూషితాంగా ముకుందా. 21

శ్లోకరూపపద్యములు.

క. రామం రావణదనుజవి
రామం జనకాత్మజాభిరామం సుజనా
రామం వంచితభార్గవ
రామం త్వాం హృది సదాస్మరామి ముకుందా.

క. శాంతం సన్మునిహృదయని
శాంతం పద్మజశివాదిసంస్తుతిశాంతం
శాంతం స్థాపితసుజనా
శాంతం త్వాం హృది సదా భజామి ముకుందా.

క. కాండావాసవిచండా
కాండోద్భవ కాండరూప ఖగసంతతిగం
డ్కాండమహోహావ సునిశిత
కాండ విదారితనిశాటకాండా ముకుందా. 24

క. గోమద్గోరుహగోత్సుగ
గోమర్దితదనుజబాల గోకులపాలా

గోపస్త్రీలు యార్చిన
గోపజ్ఞాతిగాంఘ్రి గోప ముకుందా. 2

౩. శ్రుతి వినగని వైష్ణవ
వనమున్కడగుంబోవర్చి వహినొప్పిన శ్రీ
యతిపతిని మతిని సతతము
స్తుతు లకులికముగ నొనర్తు సుగుణముకుందా

౪. పరతిరుమలరంగాంబుధి
పరిపూర్ణను రాజగుండు పదమాదా...
కరుణాకర సింగవసద్గురు
చిరగమ్యసేవింగు వదిని విర్చి ముకుందా. 2

౫. అంతంత్రై విష్ణ్వానయా
నందంత్రై యొప్పునంతనంతగుణసు
త్యందకీర్తన నెదు పరికిత
కుంద కుసుమ పాదా కృతి గొనుము ముకుందా.

— పంచాంగకాలవర్ణనము. —

౧. శకలాకారము నిత్యని
సకలామరులెన్న వేదపదులదాయము సో
మకునిబరిమార్చి బ్రహ్మకు
బ్రకటముగా నొసగరేదె పరమ ముకుందా. 2

౨. అమరాసురు లన్యోన్యము
క్రమమున క్షీరాబ్ధిదరుగ గమకించుతరిజే

గమఠాకృతి మందరగిరి
సమధికత వహింపలేదె సదయముకుందా. 80

క. ధరణీమండలమెల్లను
సురలద్భుతమందఁ జూపచుట్టినగతి దాఁ
బరగించిన హేమాక్షుని
హరియింపఁగలేదె సంస్తిృనగుచు ముకుందా. 81

క. డింభకవిద్వేషినిగని
స్తంభమున నృసింహాలీలఁ దాల్చి తునుమవే
అంభోరుహాసంభవభవ
జంభాంతకముఖులు వినుతిసలుప ముకుందా. 82

క. బలిదైత్యుని మూఁడడుగులు
బలిమిని భూదానమడిగి ప్రాబల్యమునన్
జలజభవాండము రెండడు
గులు గొలువవె వటుఁడవై [illegible] ముకుందా.

క. పరశువు గైకొని నృపులను
దురమున ముయ్యేడుసార్లు దునుమాడి యశం
బరుదుగ జగములునిండఁగఁ
బరపవె భార్గవుఁడవగుచుఁ బరమముకుందా. 84

. దశరథునకుఁ బుత్త్రుఁడవై
దశవదనముఖోగ్రదైత్యతతి నణఁచినదీ
యశమును గొనియాడఁగ న[illegible]
దశశతవదనునకునైన [illegible]రమె ముకుందా. 85

క. ముసలహాలంబును గైకొని
వసుధం గలదుష్టదైత్యవర్గము నెల్లన్
గసిమసఁగఁజేసి త్రుంచవె
రసికులు కీర్తింపఁగ బలరామ ముకుందా. 36

క. కాంచి చతుర్ముఖషణ్ముఖ
పంచముఖసహస్రముఖులు భక్తిమెయిం గీ
ర్తించఁగ మెలఁగెడునినుసే
వించెద గోపాలకృష్ణవేష ముకుందా. 37

క. శుద్ధాత్మలఁ ద్రిపురాసుర
శుద్ధాంతాంగనల వ్రతము చూఱలుగొనవే
బౌద్ధావతారమున సుర
సిద్ధాదులు పొగడ భక్తసేవ్య ముకుందా. 38

క. కలికిమహారూపుఁడవై
ఖలులగు మ్లేచ్ఛులను దునిమి కారుణ్యమునన్
గలిదోష మడఁతువౌగద
సలలితఘననీల సుగుణజాల ముకుందా. 39

క. దశరూపములను బూని త్రి
దశులు నమోనమ యటంచుఁ దద్వేళల నీ
యశముం గొనియాడఁగా దు
ర్దశలను బాపుదువుగాదె దయను ముకుందా. 40

దశమస్కంధపూర్వోత్తరభాగ కథాసూచకపద్యములు.

క. వసుదేవుఁడు దేవకియును
వసుదేవముఖుల్ నుతింప వాత్సల్యమునన్
వసుమతి నినుబుత్త్రునిగాఁ
గుసుమాయుధరూప కనరె కోరి ముకుందా. 41

క. నందయశోదామిథునము
నందనుఁడవటంచు నిన్ను నమ్మియుఁ బరమా
నందాబ్ధిమగ్నమౌ లోఁ
జెందినప్రేమాతిశయముచేత ముకుందా. 42

క. కృష్ణాష్టమియందిలపై
కృష్ణాఖ్యను జననమొంది కితవతతిని వ
ర్థిష్ణుఁడవై తునిమితివౌ
యుష్ణాంశునికాశతేజ మొప్ప ముకుందా. 43

క. సుజనచకోరము లలరఁగఁ
గుజనాంభోజాతతతి ముకుళతవహింపన్
ద్విజరాజవంశశరధికి
ద్విజరాజవు కావె దివిజనినుత ముకుందా. 44

క. కలుషధ్వాంతము విరియఁగ
విలసితపుణ్యాంబుజములు వికసిల్లఁగ భూ
తలమున శ్రీకృష్ణాఖ్యను
జలజాప్తునివిధముగొనవె సదయ ముకుందా. 45

క. నీచిన్నారికరంబులు
నీచారుపదాంబుజములు నీచిఱునగవుల్
నీచక్కఁదనము పొగడఁగని
వాచస్పతికైనఁ బొగడవశమె ముకుందా. 46

క. రాజిలుచు నిన్ను గోపక
రాజాస్యలు శయ్యనునిచి రాగముతోడన్
జోజోయని పాడుదురఁట
రాజీవదళాక్ష లోకరక్ష ముకుందా. 47

క. రుచిరాకారముచే విష
కుచయగురక్కసినిబట్టి కూల్చితివఁట నీ
ప్రచురప్రభావములు సుర
నిచయముగొనియాడ శరదనీల ముకుందా. 48

క. నిండిన తేజము గదురగఁ
జండోగ్రనిశాశకోపసంయుక్తుఁడవై
బండినిగూల్చితివో నీ
దండితనంబెన్న నెవరితరము ముకుందా. 49

క. సల్లలితమృదులకరపద
పల్లవములు దగుల నెలమి పాల్ద్రావుతఱిన్
ముల్లోకంబులు ముఖమునఁ
దల్లికిఁ గనఁబఱుపలేదె దయను ముకుందా. 50

క. చక్రానిలదనుజుఁడు నిను
విక్రమమునఁ గొనుచు గగనవీథిజనుతఱిన్

శత్రాదులు గొనియాడ న
వక్రతఁ గూల్చితివి భక్తవరద ముకుందా. 51

క. పలుకుల నమృతరసంబులు
చిలుకఁగఁ బాదాంబుజములఁ జెలుగజ్జెలు ఘల్
ఘలుఘలుమని మ్రోవఁగ గం
తులువైవవె శైశవంబుదోఁప ముకుందా. 52

క. పన్నగరాజునకైనను
సన్నుతి జేయంగరానిజన్నంబుల నీ
కెన్నఁడు తృప్తియు లేదఁట
వెన్నలు మ్రుచ్చిలుట లెంతవింత ముకుందా. 53

క. వాత్సల్యముతోడను గో
వత్సములను మేపుచుండి ప్రబలత మెఱయన్
వత్సాసురుఁ దునుమవె శ్రీ
వత్సాంకితవక్ష సుజనపక్ష ముకుందా. 54

క. ఒకకొండరీతిగ భయా
నకరూపముదాల్చి తిరుగు నానాగతులం
బకదైత్యుని దునిమితివౌ
సకలాశ్రితజాల దివిజసాల ముకుందా. 55

క. ఖరుఁ డఘదైత్యాధముఁ డజ
గరగతిమార్గమున కెదురుఁగా నిలువఁగ భీ
కరకరములఁ జీల్పవె చూ
పరు లద్భుత మొంద భక్తపాల ముకుందా. 56

క. కాళియఫణిఫణములపై
హేలాగతి పాదచిహ్నలేర్పడ నటనల్
వాలాయముగ నొనర్పవె
జాలిం దత్సతులు నుతులు సలుప ముకుందా. 57

క. వత్సార్భకతతి నజుఁ డతి
కుత్సితమతియగుచు నొక్కగుహానిడి చన త
ద్వత్సరము తత్తదాకృతి
వత్సలతవహింపలేదె వరద ముకుందా. 58

క. నతుఁడై భయభక్తుల నా
చతురాననుఁ డప్రమేయసౌందర్యశ్రీ
యుతతావకరూపముగని
స్తుతులొనరింపంగ లేదొ సొలసి ముకుందా. 59

క. యమునాజలములఁ దోఁగెడి
కమలాస్యలహాస్య మెసఁగఁ గన్గొని తచ్చే
లములఁగొని మరలనీయవె
విమలాత్మకలగుచు నిన్ను వేఁడ ముకుందా. 60

క. సురపతి కోపాన్వితుఁడై
పరుషోపలవృష్టి వ్రజముపైఁ గురియుతఱిన్
వెఱవకుఁడని గోవర్ధన
గిరియెత్తవె యొక్కలీలఁ గేల ముకుందా. 61

క. మానితయమునాతటభూ
కాననమున గోగణంబుఁ గాచుచు మురళీ

గానమొనర్పఁగ నిను వ్రజ
మానవతుల్ గోరలేదె మదిని ముకుందా. 62

క. బృందావనమున గోపక
సుందరులను రాసకేళి సొక్కించి మహా
నందమునఁ గూడియాడవె
బృందారకు లలర సుగుణబృంద ముకుందా. 63

క. ముజ్జగములు కుదురుగ బల్
బొజ్జన ధరియించునిన్నుఁ బొలుపుగ వ్రజయో
షిజ్జనము వలచె మోహక
మజ్జనమున విటుఁడవనుచు మమత ముకుందా.

క. ఇరుగడలను గోపికలును
పరగఁగ మధ్యమున నుభయపార్శ్వంబుల నీ
వరుదుగ నిలువవె మండల
సరణిన్ రాసోత్సవంబు సలిపి ముకుందా. 65

క. ముద్దులుగులికెడుపలుకుల
వద్దికను భ్రమించి గోపవనితామణు లే
ప్రొద్దు నినుగూడుదురుగద
సద్దివిజమునీంద్ర దేవసాల ముకుందా. 66

క. పరిపరివిధముల మెలఁగుచు
దురమున వృషశంఖచూడతురగాసురులన్
బరిమార్చి దుష్టనిగ్రహ
మరుదుగ నొనరింపలేదె హరి ముకుందా. 67

క. వక్రాత్ముండగు కంసుం
డక్రూరునిగాంచి యామహాత్మ్యుని మహా
విక్రములగు బలకృష్ణుల
నక్రూరత్వమునఁ బిలువమనఁడె ముకుందా. 68

క. వచ్చిన యక్రూరునిగని
విచ్చేసె మహాత్ముఁడనుచు వేడ్కఁదలిర్పన్
బోచ్చెములేని సపర్యల
హెచ్చుగఁజేసితివిగాదె యెలమి ముకుందా. 69

క. స్యందనమునఁ దోలుతను గా
ళిందీజలములను నీదులీలాకృతి గా
నందింపఁడె యక్రూరుఁడు
వందనములొనర్చి దాసవరద ముకుందా. 70

క. మధురాపట్టణసురుచిర
మధురాధర లపుడు నీదుమదనాకృతియున్
మధురాలాపంబులు బహు
విధములఁ గొనియాడలేదె వేడ్క ముకుందా.

క. కంసముఖదుష్టభూపస
శంసుల చక్రాదిదివ్యసాధనములచే
హంసతురగుండు మేలన
హింసింపఁగలేదె జగములెన్న ముకుందా. 72

క. జననీజనకులఁ గనుఁగొని
వినయమున నమస్కరించి విపులాహ్లాదం

బోనరించి యుగ్రసేనుని
జననాథుని జేయలేదె సదయ ముకుందా. 73

క. బృందావనికగురుసముఁడగు
సాందీపునివలన వేదశాస్త్రంబుల నా
నందమున నేర్చి గురునకు
నందనునొసఁగవె భళీ! యనంగ ముకుందా. 74

క. కనికరముతోడ గోపక
వనితల నోదార్చుకొనుచు వాత్సల్యమునన్
బనుపవె యుద్ధవు వ్రజమున
కనవరతదయాంబురాశివగుచు ముకుందా. 75

అష్టభార్యలవివాహము.

క. క్రూరులగు చైద్యముఖనృప
వీరులను నిరాకరించి విశ్వజననియౌ
శ్రీరుక్మిణీసతీమణి
నారూఢిపరిగ్రహించి తౌర ముకుందా. 76

క. జాంబూనదరుచిరాంగియుఁ
గంబుగ్రీవయును విశాలకమలాక్షియునౌ
జాంబవతిం గైకొనవే
యంబుజశరకోటిసుందరాంగ ముకుందా. 77

క. సత్రాజిత్తుఁడు తనప్రియ
పుత్త్రికయగు సత్య నెలమి బూజించుచు స

శాస్త్రుఁడవని నీకొసఁగెద
చిత్రత్వము జగములందు మెఱయ ముకుందా.
క. ఇందీవరలోచన నీ
కెందీవరచికురపక్ష్మనీలసుత పదా
నందన సద్గుణయగు శా
లిందీసుఁ దలిసి గ్రహింపలేరె ముకుందా. 79
క. కనకీయరూపఘనా
భ్రమసుగుణశీలలామ సాగరసంగా
రమణఁబోలు చిత్రించను
సురపతియును గానరా నహిపజూడ ముకుందా.
క. భగ్నంబొనర్చు నృపతుల
నగ్నిప్రభనొప్పు శౌర్యమునఁ దుష్టశ్రీ
లగ్నంబునఁ జేకొనవే
నాగ్నజితిన్ లోకపూజనామ ముకుందా. 81
క. రుద్రాదులెన్న జలచ
ముద్రితయాత్రంబుఁ దునిమి మోహావళిలన్
భద్రన్ శమదవసుగుణస
ముద్రం గైకొనవె కృష్ణమూర్తి ముకుందా. 82
క. వనరుహలోచన చంద్రా
నన సద్గుణమద్రరాజనందన యగుల
క్ష్మణ నటు గైకొంటివిగద
జననాథులు మెచ్చు దివ్యచరిత ముకుందా. 83

క. షోడశసహస్రరమణుల
వేడుకఁ బరిణయమునొంది వివిధాకృతులన్
గూడి పరమాద్భుతంబుగఁ
గ్రీడింపవె నరకదనుజు గెలిచి ముకుందా. 84

క. పతిశుశ్రూషాపరులగు
సతులను సుతవయస్సున సవినయశౌర్యా
న్వితులగు సుతులఁ గాంచఁగ
శతధృతిశౌర్యాలను నగమె నరయ ముకుందా. 85

క. శిశుపాలవంశవస్త్రుల
నిశితసుదర్శనము చేత నిర్జించి వెసన్
యశము జగంబులు నిండఁగ
విశదమొనర్చితివి వేదవేద్య ముకుందా. 86

క. అటుకులు కుచేలుఁ డొసఁగఁగఁ
వటుకున భక్షించి లోకనాథుండని స
త్పటుతరసంపదలొసఁగితి
నట నీదాసత్వమెన్న నరుదు ముకుందా. 87

క. విను ద్రౌపది కౌరవసభ
ఘనపరిభవమొంది కృష్ణ కావుమటన్నన్
గనికరముతోడ వలువను
మని యక్షయపటము లొసఁగితౌర ముకుందా.

క. నతుఁడై బహుతరదైన్యా
న్వితుఁడై భూసురుఁడు నిన్ను వేఁడిన కృపమున్

మృతులై నసుతులఁ గ్రమ్మఱ
బ్రతికించి యొసంగి కోర వరము ముకుందా. 89

క. శ్రుతులు నిను మాగధులు భూ
పతి నెటుఁగీర్తింతు రటులఁ బటుతర భక్తిన్
నుతులొనరింపవె సతతము
చతురాననవినుతపాదజలజ ముకుందా. 90

—— షోడశోపచారపూజ. ——

క. ధ్యానమొనర్చెద మామక
మానసకంజాతపీఠమధ్యంబున నీ
మానవశమ్మృదుపదంబులు
మానసమునఁ నిల్పి శ్రీరమాధవ ముకుందా. 91

క. ఆవాహన మొనరించెద
శ్రీవనితారమణిఁ గూడి చెలువారంగా
వేవేగ రమ్ము మామక
సేవకుఁడని కనికరంబు చేత ముకుందా. 92

క. భానురకాంచనమణిసిం
హాసన మొసఁగెదను బంకజాతకృపను నీ
వాసీనుఁడవై ప్రోవుము
శ్రీసతితోఁగూడి సుందరీశ ముకుందా. 93

క. ముదముననర్ఘ్య మొసంగెద
సదయుఁడవై గొనుము దివిజసన్నుతచరితా

విదురముఖభక్తవరదా
మదనశరోల్లసితరూపమహిత ముకుందా. 94

క. విద్యాధరముఖసురనుత
వేద్య కృపారసనివేశ విశ్వేశ్వర శ్రీ
విద్యోతన గైకొను మిదె
పాద్యం బొసఁగెదను భక్తపాల ముకుందా. 95

క. నాచిత్తంబుజపీఠిని
నీచక్కనివిగ్రహంబు నిల్పి నతుండనై
యాచమనీయం బొసఁగెద
వాచస్పతివినుతగొనుము వరద ముకుందా, 96

క. అభయప్రద జగదద్భుత
విభవసమస్తాగమాంగవేద్య రమేశా
ఇభరాజవరద గైకొను
మభిషేక మొనర్చెదను కృపాబ్ధి ముకుందా. 97

క. సీతారమణీశత్రా
శీతాంశుఖరాంశునేత్ర చిత్రచరిత్రా
పీతాంబర మొసఁగెదఁ గొను
చేతోమోదాతిశయము చేత ముకుందా. 98

క. కందర్పసదృశవిగ్రహ
మందరసముద్ధార్య సంకుచదళితశ్రీ
చందనములఁ దెనఁ గైకొను
మందముగా మానసాబ్జ మలర ముకుందా. 99

క. మొల్లల జాజులఁ బొగడల
మల్లెలఁ జేమంతిపూల మరువక తులసీ
పల్లవముల సంపెంగల
ఫుల్లాంభోజములసేతు పూజ ముకుందా. 100

క. ధూప మొనర్చెద సర్వ
వ్యాపక పద్మాక్ష గరుడవాహన ధర్మ
స్థాపక లక్ష్మీనాయక
గోపాలస్వామి కృపను గొనుము ముకుందా.

క. శ్రీరాజనం బొనర్చెదఁ
గారుణ్యాకరరమేశ కైకొనుపారా
వార గభీరపరాత్పర
సూరిజనావనశమాదిసుగుణ ముకుందా. 102

క. క్షీరాన్నము దధ్యోదన
మారూఢిగ వడలు సుఖియ లతిరసములు నిం
పార పులిహోర పొంగలి
కూరిమి నర్పింతుఁ గృపను గొమ్ము ముకుందా.

క. ఏలాలవంగవరహిమ
వాలుకసత్క్రముకచూర్ణ వర్ణితమగు తాం
బూలమొసంగెదఁ గైకొను
శ్రీలలనారమణ మృదులశీల ముకుందా. 104

క. అంగీకరించి కృపను
పొంగుచు నొసఁగెదను మంత్రపుష్పము విద్వ

పీఠిక.

శివశతకము వ్రాసినకవినామము తెలుపుపద్య ములు మేము ప్రత్యంతరము వ్రాసికొన్నమాతృకలో లేవు. మాకుఁ జిక్కినప్రతి యొక్కటియే యగుటవలనను నూటయెనిమిదిపద్యములకు నందింకఁ గొన్ని కొఱఁతపడియుండుటవలనను ప్రత్యంతరసహాయము లేకుంటవలనను రచయితను నిర్ణయింపవీలులేకపోయినది. శతకకర్త పద్యములలోనివిషయములను బట్టిచూడ వీరశైవుఁడని తోఁచుచున్నది. చెన్నబసవఁడు, బసవేశ్వరుఁడు, శివనాగుమయ్య, నిమ్మవ్వ, ధూర్జటి, ఉద్భటారాధ్యుఁడు లోనగువీరశైవుల నీకవిస్తుతించుట యీయూహకుఁ దార్కాణముగా నున్నది. కవి వీరశైవుఁడని నిరూపింప వీలు చిక్కినది. కవికాలమును గుఱించి ప్రయత్నింప నొకస్వల్పావకాశ మీశతకమునఁ గలదు.

ఈశతకమున రచయిత వీరశైవులగు శివభక్తుల ప్రభావముల నెన్నుచు ఆంధ్రకవులలో నగ్రేసరుఁడగు ధూర్జటికవి నిటులఁ బ్రశంసించినాఁడు.